

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVljen 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
539

Subotica, 2. kolovoza 2013. Cijena 50 dinara

ŠTO SJEVERNIJE, SVE TUŽNIJE

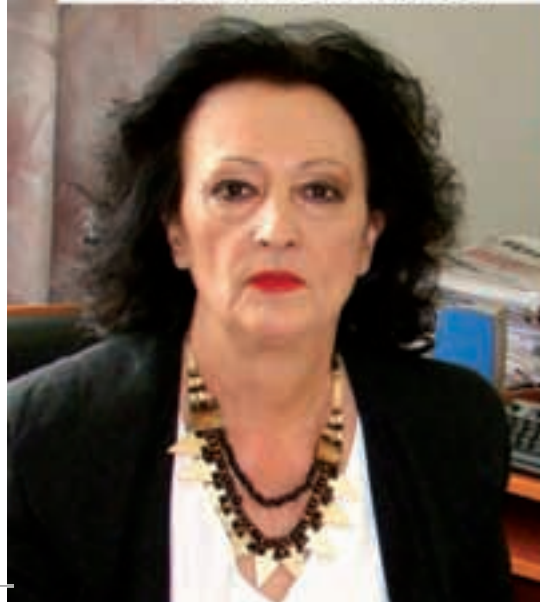

200 GODINA CRKVE
U PLAVNI

JOŠ JEDNA HRVATSKA
U ISELJENIŠTVU

SUBOTICA BEZ
POČASNOG GRAĐANINA

INTERVJU
KATARINA PEKANOV

U SJENI PROVOKACIJA I PREŠUČIVANJA
DUŽIONICA U SOMBORU

Javno komunalno preduzeće „SuboticaGas“ - Subotica
Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéallalat - Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ - Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211

POSTAVITE FOTO OGLAS

**JEDNOSTAVNO,
BRZO,
LAKO...**

Svaštara ONLINE Informativne novine u Svaštari **PLUS**

Trgovina Prodaja oglasa Marketing Novosti

TRAŽI

3210 Rezultata pronadjeno za Kuće - prodaja

Filtriraj rezultate

Cena

Kategorije

kuća na Palčicu
Prodajem kuću 4 sobna prizemna kuća na Palčicu 140 m² površina, mala ulica 2 garaze, mogućnost izdavanja...

Subotica-Kuća
Novi grad, Kuća 200 m² površina, spratnica sa vešerom, mala ulica 2 garaze, mogućnost izdavanja...

Novo selo
Prodaja se ulazi des kuća jednosoban od 30m² površina...

Plac na prodaju - HITNO!!!!
Plac se nalazi u Kaluđerici ulica Platanova, 200 metara od predgrađevne stacione 300 Plac je polje ravno polje u sredi...

kuća u pačiru
Prodajem kuću u pačiru iz mangan ca predgrađevne...

Subotica-velika kuća sa lepin
Prodajem 3.5 sobna novija kuća od čvrstog materijala sa izdavanjem 100 m² površina...

Subotica-velika kuća sa lepin
Prodajem 3.5 sobna novija kuća od čvrstog materijala sa izdavanjem 100 m² površina...

Prodajem kuću u Zemunu 270 m²
Novi grad prodaja od 270 m² iz 10 stana, sa mogućnošću poslovanja prodajom od 75 m² nova gradnja - prava polja...

Prodaja ili zamena kuće
Prodajem kuću sa dva ulazna stana na jednoj parceli u centru Novog Sada stana su modernije odlična kuća...

Senta - kuća
Izve kuća sa dva stana na prodaju u centru u ulici Klenova Branislavog u Senti. Može i za prodaju stana...

www.svastara.rs

VOJVODANSKA
Svaštara

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

Vruća ADSL akcija

*Prijavi se do kraja kolovoza i iskoristi
nevjerojatnu ljetnu akciju!*

ADSL MAX 10 paket, sada dobijaš po cijeni paketa ADSL MAX

** Akcija traje do 31. kolovoza!*

**SURFUJ DUUUPLO BRŽE,
PO NIŽOJ CIJENI!**

Detalji na sajtu:
www.tippnet.rs

Karađorđev put 2, Subotica 024/555-765

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

**»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati**

Europski, nema što

Ako je suditi po izvještavanju RTS-a, Dužionice, koju je organiziralo Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo »Vladimir Nazor«, nije ni bilo. Izgleda da smo svi mi, koji smo bili sudionici ove proslave, zapravo bili u nekom nepostojećem, virtualnom svijetu. Što se drugo i može zaključiti nakon emitiranja priloga RTS-a u Jutarnjem programu u utorak, 30. srpnja, nego li baš to. Jer, reporter *Peđa Miljanović*, dopisnik Radio televizije Srbije iz Kikinde, u svom prilogu o proslavi Dužionice u Somboru ni riječju, ni slikom nije spomenuo Dužionicu HKUD-a »Vladimir Nazor«, ali je zato cijelo izvješće bilo posvećeno Dužionici Udruge građana »Bunjevačko kolo«. Čak ni onda kada su bandaš i bandašica obje udruge stajali jedni pokraj drugih na svetoj misi i na prijemu kod gradonačelnika, ni slučajno, u djeliću kadra ne vide se bandaš i bandašica HKUD-a »Vladimir Nazor«, a kamoli da je spomenuto da su u Somboru bile dvije Dužionice. Može se ovakav propust kolege Miljanovića pripisati neobavještenosti, jer kolega je došao iz Kikinde, a nekome tko nije s ovih prostora i nije baš lako objasniti kako to dvije udruge slave u isto vrijeme isti običaj, na isti način, ali svako posebno. No, izvještavao je ovaj kolega i prošle godine s Dužionice (na isti način) i ako ništa drugo barem iz profesionalne radoznalosti mogao se raspitati ko su ovi drugi i kao pravi profesionalac napraviti kompletnu priču iz Sombora. Ovako, nameće se utisak da netko namjerno prešućuje jedan običaj Hrvata na ovim prostorima, koji, valja spomenuti, traje 79 godina. U kontinuitetu. Nisu to zaslužili ni oni koji su skoro prije osam desetljeća nekadašnju obiteljsku tradiciju pretvorili u zajedničku proslavu Crkve i naroda u slavu novog žita i kruha, a ni oni koji danas brižljivo čuvaju taj običaj.

Poslije ovoga nameće se utisak da Radio televizija Srbije ili, kako sami sebe reklamiraju - Javni medijski servis europske Srbije, negira postojanje Hrvata na ovom prostorima. Europski, nema što.

Z. V.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Napad na Hrvatski dom u Somboru

KAMENICE UZ POVIKE »UBIJ, UBIJ USTAŠU«.....7

TEMA

Zašto nema više ulaganja u ravnici?

ŠTO SJEVERNIJE, SVE TUŽNIJE.....10-11

INTERVJU

Katarina Pekanov, tajnica Hrvatske gospodarske komore – Županijska komora u Osijeku

VRIJEDAN JUBILEJ KOMORE U OSIJEKU.....12-13

SUBOTICA

Sjednica subotičke skupštine

SUBOTICA I DALJE BEZ POČASNOG GRAĐANINA.....18-19

DOPISNICI

Ljeto na Savi u Srijemskoj Mitrovici

UGROŽENI KUPAČI.....27

KULTURA

U Somboru održana 79. »Dužionica«

ZAHVALA BOGU ZA PLODOVE ZEMLJE I LJUDSKOGA RADA..32-33

SPORT

Uspjezne sestre Emina i Aneta Firanj

ŠAMPIONKE IZ NENADIĆA.....50

Od stečaja do spasa HKC-a »Bunjevačko kolo«

Najznačajnija manifestacija koju organizira Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo »Vladimir Nazor« iz Sombora je obilježavanje završetka žetve. Malo je društava u hrvatskoj manjinskoj zajednici koja su neku manifestaciju organizirala po 79. put kao nazorovci. No, svoju Dužionicu su organizirali i Bunjevci koji sebe vide kao samo Bunjevce (za neupućene - ima Bunjevaca Hrvata, Bunjevaca Bunjevaca, Bunjevaca Jugoslavena, Bunjevaca Srba, Bunjevaca antihrvata...).

U crkvi sve pod konac. Zajedno. Doduše jedni na lijevoj, a drugi na desnoj strani, dva bandaša i dva bandašice, dvi krune i dva kruva - al' nećemo gledati baš svaku sitnicu. Aktivisti društva su dilili vodu vjernicima, jer je bilo pretoplo, svećenici su nadahnuto govorili o zahvali Bogu na plodovima žetve, pivalo se iz punog grla (jedna strana crkve) Rajska djevo kraljice Hrvata. I da budem objektivan, puno manje onih »drugih« je na to napustilo crkvu, nego prošlih godina.

Iz crkve se išlo na Čelavi trg. Kamene kocke su se usijale, temperatura zraka oko 40 stupnjeva, ali ni to nije omelo folkloraše, domaće i goste iz Hrvatske da se uhvate u kolo. Virujem po dogovoru organizatora - da to bude jedno. Zajedničko. A kolo veliko. Najveće do sada. A ondak oni s njihovom zastavom bile boje (iz daljine pomislih da je zastava mog Ajduka iz Splita) uđuše u kolo, virujen van protokola, i ispade da je to njihovo kolo. Samo njihovo. Naši se nisu zbog toga pobunili, ipak su to ljudi koji su desetljećima slušali o aktivnoj miroljubivoj koegzistenciji...

S Čelavog trga se išlo kod domaćina grada da mu se preda kruh. Naš bandaš i bandašica, mladi bunjevački Hrvati u bunjevačkoj nošnji, njihovi bandaš i bandašica u malo ozbiljnijim godinama u nošnji koja me podsiti na šokačke nošnje iz Sonte. Jako me se dojmilo kako je šokački akcentuirala u govoru njihova bandašica iz Sonte. E sad, jel im malobrojna bunjevačka »baza« u Somboru pa su morali »mobilizirati« i šokačke Hrvate u Bunjevce il' je neka druga veza - nisam uspio proniknuti. Kao ni to koja je od žena u publici bila u pravu u raspravi čija je nošnja lipša. Naših bunjevačka il' njihovi šokačka. A kruv im isti. Ko zna moždar ih je mesio isti pekar?

Na prijemu kod gradonačelnika kao na virostašu. Hladno ozračje i topla mineralna voda za »osvježanje«. Gradonačelnik ničim izazvan počeo o harmoničnim međunarodnim odnosima u Somboru. Po drugi put za neupućene, u tom gradu su o takvim odnosima govorili i kad su bacane bombe u kuće Hrvata u Stanišiću i Nenadiću, kad su Hrvati protjerivani, kad su na radiju čitani spiskovi nepoćudnih, kad su ispred pekara Albanaca dilili kruv da građani bojkotiraju njihove radnje, kad su u zrak dizani kiosci Goranaca, i kad su razbijani prozori i ploča na Hrvatskom domu. I dvi večeri prije ove Dužionice ponovno. Osam prozora razbijeno, skupina od dvadesetak huligana uzvikivala »Ustaše«, »Ubij, ubij ustašu«... Pa se nešto pitam - što bi bilo Hrvatima da odnosi - kako to tvrdi gradonačelnik - nisu harmonični?

Policija je na poziv iz Doma brzo reagirala. Hoće li i predstavnici hrvatske manjinske zajednice, vlasti u Pokrajini, ombudsmeni, mediji, predstavnici hrvatske države isto tako biti promptni?

Ivan Karan

Nakon kolektivnog učlanjenja 223 člana na period od šest mjeseci, 21. travnja 2012. godine izabran je novi Upravni odbor HKC-a »Bunjevačko kolo« na čelu s predsjednikom *Josipom Stipićem*. Isti Upravni odbor je 15. studenoga 2012. godine odveo Centar u stečaj. Nitko o tom nije dao službeno priopćenje ni obrazloženje. Nekoliko članova HKC-a »Bunjevačko kolo« osnovalo je, par dana nakon proglašenja stečaja, novi kulturni centar pod nazivom HKC »Bunjevačko kolo 1970« naznačivši da mu je sjedište u Subotici, u Preradovićevoj br. 4.

Budući da nitko iz bivšeg upravnog odbora, kao ni iz novoosnovanog HKC-a, nije ništa poradio da se nastave aktivnosti Centra, skupina gorljivih članova organizirala je Veliko prelo 2012. godine. Isti su ljudi pokrenuli zatim i Inicijativu za spas Centra. Inicijativa je uspješno okončana i 11. srpnja 2013. godine održana je skupština HKC-a »Bunjevačko kolo«. Na skupštini je za novog predsjednika Centra izabran *Marinko Prčić*, a za članove Upravnog odbora: *Pavle Kujundžić*, mons. dr. *Andrija Anišić*, *Tomislav Vojnić Purčar*, *Marinko Piuković*, *Dr. Nevena Stantić*, *Ivan Piuković*, *Željko Kovač*, *Željka Vukov*, *Ružica Šimić*, *Petar Gaković*, *Vlatko Vojnić Purčar* i *Mirko Čipak*.

Na prvoj sjednici novog Upravnog odbora Centra, koja je održana 30. srpnja, za potpredsjednike su izabrani *Pavle Kujundžić* i *Tomislav Vojnić Purčar*, a za predsjednika Izvršnog odbora *Andrija Bašić Palković*.

Zahvaljujući inicijativi za spas od stečaja, Centar nije ni prestajao s nekim svojim aktivnostima, a sada je i pravno omogućen nastavak rada Centra. Među prvim događajima spašenog i oživljenog Centra je otvaranje izložbe radova s prošlogodišnje Likovne kolonije »Bunarić« i gostovanje folklornog ansambla u Puli.

Upravni odbor HKC-a »Bunjevačko kolo«

2. kolovoza 2013.

NAPAD NA HRVATSKI DOM U SOMBORU

Kamenice uz povike »ubij, ubij ustašu«

Za sada nepoznati počinitelji proteklog vikenda razbili su kamenicama prozore u prizemlju Hrvatskog doma u Somboru, a večer kasnije ispred uzvikivali »ustaše« i »ubij ustašu«. *Mata Matarić*, predsjednik HKUD-a »Vladimir Nazor«, kaže da se prvi incident dogodio u noći između 26. i 27. srpnja. »Nepoznati počinitelji su ciglama i kamenicama razbili sedam prozora na prizemnim prostorijama HKUD-a 'Vladimir Nazor'. O tome smo odmah obavijestili policiju, koja je napravila očevid, a u dogovoru s policijom jedna patrola postavljena je da dežura ispred Hrvatskog doma, jer smo se pripremali za 'Dužionicu'. Ocijenili smo tada da se radi o barbarskomčinu skupine ili pojedinaca. Međutim, u subotu u večernjim satima, dok smo spremali prostorije za 'Dužionicu', skupina mladića prolazila je pokraj doma i u nekoliko navrata uzvikivala – 'ustaše' i 'ubij, ubij ustašu'. To nije

Razbijeni su prozori Hrvatskog doma

mogla spriječiti ni policija koja je dežurala na parkingu ispred Hrvatskoga doma. Žao nam je što se sve ovo desilo, jer je karakteristično da se

po objavljivanju neke naše velike manifestacije dešavaju takvi incidenti. U dogovoru s čelnicima grada i policijom radi se na lociranju skupine,

koja je vjerojatno počinitelj oba napada na Hrvatski dom i nadamo se da ćemo ubuduće sigurno moći organizirati naše manifestacije«, kazao je Matarić u izjavi za »Hrvatsku riječ«.

Članovima hrvatske zajednice potporu je dao gradonačelnik Sombora *Nemanja Delić*. On je poslije razgovora s čelnicima hrvatskih institucija, koji su održani nakon prijama sudionika »Dužionice«, bio na čelu kolone hrvatskih uzvanika koja se iz Županije centrom grada uputila u Hrvatski dom. »To sam uradio kao simboličan čin podrške svim našim sugrađanima koji su pretrpjeli nemile događaje. Smatram da vinovnici napada na Hrvatski dom pripadaju skupini koja pokazuje ponašanje neprimjereno Somboru. Nadam se da će policija pronaći počinitelje i da će oni biti zakonski sankcionirani«, kazao je Delić za naš list.

Z. V.

Josipović i Nikolić razgovarali i o udžbenicima na hrvatskom jeziku

Nakon plenarne sjednice predsjednika država Zapadnog Balkana održane prošloga tjedna na Brdu kod Kranja, predsjednik Srbije *Tomislav Nikolić* je u okviru bilateralnih susreta razgovarao i s hrvatskim predsjednikom *Ivom Josipovićem*.

Rezimirajući razgovor s Josipovićem, Nikolić je rekao da je bilo riječi o otvorenim pitanjima pošto je došlo vrijeme da predsjednici Hrvatske i Srbije potpuno otvoreno razgovaraju o onome što bi trebalo raščistiti u odnosima dviju zemalja, kako bi normalno krenuli dalje. On je dodao da će Hrvatska pomoći

Srbiji da otkloni neke probleme koje je imala Hrvatska na njenom putu u EU.

»Razgovarali smo o mnogim pitanjima, od posljednjih uhićenja do knjiga za hrvatsku djecu u Srbiji, kao i o tužbama koje smo i jedni i drugi podnijeli, tako da mislim da ćemo mi do posjeta predsjednika Josipovića Beogradu na jesen pripremiti da sve ono što je iza nas bude riješeno«, rekao je srbijanski predsjednik.

Nikolić je rekao da Srbija ima interes da, uz Hrvatsku i Sloveniju, postane čim prije članica EU i dodao da će Srbija pomoći Sloveniji i Hrvatskoj da uđu na tržišta na koja sada to ne mogu. »Mi ćemo uskoro morati imati zajedničke proizvode i zajedničke tvrtke«, rekao je Nikolić.

OKRUGLI STOL HRVATSKOG SVJETSKOG KONGRESA U ZAGREBU

Još jedna Hrvatska u iseljeništvu

*Prema nekim procjenama izvan Hrvatske živi gotovo jednak broj Hrvata i njihovih potomaka kao u domovini *
Predstavnici iseljništva smatraju da bi hrvatske vlasti trebale imati više sluha u rješavanju pojedinih pitanja, te skreću pozornost na činjenicu kako se u domovini dijaspora stigmatizira*

Predstavnici Hrvatskog svjetskog kongresa sastali su se 25. srpnja u Zagrebu u povodu 20. obljetnice ove krovne iseljeničke udruge, kako bi predstavnicima vlasti i javnosti skrenuli pozornost na niz neodgovorenih pitanja. Na sjednici su, uz nazočnost izaslanika iz 20 zemalja svijeta, govorili čelni ljudi Kongresa i neki od hrvatskih intelektualaca. Od predstavnika vojvođanskih Hrvata skupu su prisustvovali predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*, predsjednik Izvršnog odbora HNV-a *Darko Sarić Lukendić*, te odgovorna urednica našeg lista dr. *Jasminka Dulić*.

Prema nekim procjenama izvan Hrvatske živi gotovo jednak broj Hrvata i njihovih potomaka kao u domovini. Od njih u zemlju uđe oko 8 milijardi kuna doznake na godinu. Ako se tomu pridoda gotovina koju izvandomovinstvo donese prilikom posjeta domovini, tada je jasno da iseljništvo nakon turizma čini drugu gospodarsku granu Hrvatske. Taj priliv novca čini gotovo polovicu bruto nacionalnog dohotka zemlje. Uzimajući sve to u obzir, predstavnici iseljništva smatraju da bi hrvatske vlasti trebale imati više sluha u rješavanju pojedinih pitanja, te skreću pozornost na činjenicu kako se u domovini dijaspora stigmatizira.

ZASTUPNICI IZ ISELJE- NIŠTVA

Jedan od problema na koji je ukazano je oporezivanje inozemnih mirovina, te je tako Kongres Ustavnom sudu uputio zahtjev za pokretanje postupka za ocjenu zakona o

dijaspore u Hrvatskom saboru. Polemika koja se vodila o toj temi podsjetila je na činjenicu kako je izborna jedinica dijaspora naklonjena strankama desnice, o čemu govore i rezultati posljednjih izbora, gdje su predstavnici desne orijentacije dobili preko 80 posto glasova, dok

izvan domovine i naš čovjek bi svugdje trebao imati jednaku priliku na državljanstvo. Danas neće biti problema putovati kroz europsku zajednicu, no putovnica je simbolika hrvatskog čovjeka«, smatra glasnogovornik Kongresa fra *Šimun Šito Ćorić*.

Više sluha za dijasporu

porezu na dohodak. S nekim zemljama Hrvatska ima bilateralni dogovor kako ne bi došlo do duplog oporezivanja, dok s nekima nema. Takva situacija, prema njihovim riječima, dovodi do neravnopravnog položaja nekih umirovljenika i time dodatno obeshrabruje i diskriminira povratnike. Kongres je također izrazio zahtjeve za potrebom uvođenja dopisnog glasovanja, te iznio nezadovoljstvo brojem zastupnika

su svi ostali bili ispod 4 posto. Iz tog razloga predstavnik Hrvatskog sabora *Ivo Jelušić* ističe kako je »važno da i ta tri zastupnika dijaspora u Saboru budu stvarni predstavnici iseljeničke Hrvatske, neovisni od bilo koje političke opcije«, izražavajući potrebu za što manje strančarenja. Ono na čemu bi još trebalo raditi jest olakšati proceduralnu administraciju prilikom dobivanja hrvatskog državljanstva. »Polovica Hrvata živi

EUROPSKA UNIJA – MOGUĆNOSTI I POTEŠKOĆE

S obzirom na nedavno pristupanje Hrvatske Europskoj Uniji, na sjednici je bilo riječi o novim mogućnostima i poteškoćama koje zemlju očekuju. »Najveći pomak u gospodarskom smislu je oznaka 'Made in EU' koje dobivaju naši proizvodi, te podizanje kvalitete administracije i sudstva«, kaže *Božo Skoko*,

jedan od vodećih stručnjaka s područja odnosa s javnošću. »Ono pozitivno što još volim navesti je činjenica da će nas Europa zaštititi od naših vla-

tualaca, fizičar i znanstvenik *Davor Pavuna*, govoreći o globalnom stanju društva i dometima Europske unije i Hrvatske iznio je jedno opreč-

bilo riječi je popis stanovništva u Bosni i Hercegovini, koji je planiran za listopad ove godine. U toj zemlji dva puta je preskočeno njegovo

pokazuje dovoljnu pažnju prema Hrvatima u BiH od čijeg će popisa ovisiti njihov položaj u toj zemlji u budućnosti. »Hrvatski narod u BiH

Petar Kuntić

Darko Sarić Lukendić

stutih gluposti«. Prema njegovim riječima mali se u Uniju primaju samo onda kada veliki shvate da im oni donose više dobiti, nego gubitka. Ono najvažnije što Hrvatska nudi jesu izlaz na more i pitka voda. Predsjednik Hrvatskog svjetskog kongresa *Mijo Marić* smatra da se pristupom Uniji ostvarila neka nova pregovaračka pozicija. »Prema službenim podacima u Njemačkoj živi više od 200 tisuća Hrvata, no ogroman je broj onih koji nisu zavedeni. Ako bismo ih sve zbrojili, broj osoba hrvatskog podrijetla s prebivalištem u jednoj od vodećih zemalja svijeta se udvostručuje. To njemačke vlasti znaju. Na predstojećim izborima u toj zemlji vodit će se tijesna borba i tu moramo pametno lobirati i iskoristiti nametnute mogućnosti za ostvarenje svojih interesa«, zaključuje Marić. Uz to, dodaje fra Čorić, »kao savjetodavno tijelo Ujedinjenih naroda, Hrvatski svjetski kongres ima velike mogućnosti kao nevladina i međunarodna udruga gurati one stvari koje hrvatske vlasti legalno ne mogu«. Jedan od vodećih hrvatskih intelek-

no mišljenje. Pavuna, koji je ujedno i savjetnik američkog predsjednika *Baracka Obame* za područje energetike, ističe kako »novi svjetski poredak nije ništa drugo doli eksplozije bankaroida i virtualne eko-

sprovođenje jer je međunarodna zajednica strahovala od rezultata koji bi pokazali stvarne učinke rata, te je tako posljednji popis bio još 1991. godine. Za Federaciju, to je prije svega političko pitanje

nije siguran. Je li rješenje treći entitet ili četiri regije, teško je sada reći, ali ključno je da ne bude na štetu druga dva naroda i obratno«, ističe glasnogovornik Kongresa fra Čorić. Težište svog budućeg rada

Na Oltaru domovine

nomije«. Takva birokratska tvorevina je i Europska unija, zaključuje Pavuna.

POPIS STANOVNIŠTVA U BIH

Trenutačno, jedno od najvažnijih pitanja o kome je

koje će umnogome odrediti budućnost zemlje. Broj Hrvata sa 750 tisuća - koliko ih bilježi zadnji popis, prema crkvenim statistikama koje je iznio kardinal *Vinko Puljić*, strahovito pada na manje od 400 tisuća. Čelnici Kongresa smatraju da Hrvatska ne

Hrvatski svjetski kongres vidi u gospodarstvu i povezivanju potencijala domovine i iseljništva. Na ovom sustetu izrazili su nadu da će Državni ured za Hrvate izvan Hrvatske jednog dana prerasti u ministarstvo iseljništva.

Dijana Prčić

ZAŠTO NEMA VIŠE ULAGANJA U RAVNICI?

Što sjevernije, sve tužnije

***Kada bi državna politika
za dovođenje ulagača bila
sport, izgledalo bi kao da
se na odlučujućim uta-
kmicama u igru puštaju
rezervni igrači, a kapitenu
nije bitno hoće li dati gol
ili autogol, samo da puni
mrežu***

Autoceste, ulaganja u prometnice, dubioze i zaduživanja bile su predmet male gospodarske analize u proteklom broju našeg tjednika. Jedino što bi se toj temi moglo dodati su neki prateći sadržaji po kojima se također razlikujemo od ostalog svijeta. Jer, u okolnim zemljama se pod autocestom podrazumijeva i sve ono što ide uz nju – zaštitne ograde protiv jelena i drugih životinja, nadvožnjaci za divljač koja migrira, dis-

pleji na autocesti i još neke sitnice. Ali, što se dešava kada skrenemo s autoceste?

Kod nas je to vremeplov koji nas vodi nostalgijom kroz sela koja se bore za život, bivše gigante zarasle u korov, siromaštvo i tužne sedamdesete. Nije svugdje tako. Recimo u Hrvatskoj i Mađarskoj postoji odlična vjerojatnoća da se naleti na uređene zajednice, lijepa sela koja nalikuju na austrijska, nove kapacitete, hladnjače i skladišta.

SVEMIRSKI BROD

Vožnja lokalnim cestama posebno je zanimljiva u okolini Kecskeméta. Prolazeći uređenom cestom prema ovom poznatom reformacijskom središtu na njivi usred ravnice iz daleka čeka kulturološki šok. Svemirski brod sletio je u ravnici. Ogromno metalno sivo postrojenje veličine pravog sela pojavljuje se na obzoru. Kao da sivi omotač pokriva grad budućnosti,

tako izgleda najnovija tvornica Mercedes.

Prvi proizvodni pogon automobilskeg giganta, otvoren prije godinu dana, već se proširuje. Dodatnih 7.000 četvornih metara vrijednih 3,5 milijuna eura dogradilo se samo ove godine, a početno ulaganje iznosilo je 800 milijuna eura. Otvoreno je 3.000 radnih mjesta u tvornici i još 10.000 za dobavljače. Golemi, golemi parking pokazuje koliko radnika dolazi na posao, mada postoji i autobusna linija. Predviđeno je da tvornica proizvodi B klasu Mercedesovih vozila, 120.000 komada godišnje. Mada autoindustrija bilježi značajan pad, za Mercedes je protekla godina bila najuspješnija u povijesti kompanije, izjavio je nedavno *Dieter Zetsche*, izvršni direktor matične kompanije Daimler AG.

POVOLJNOSTI

Dakle, prva Mercedesova tvornica podignuta u novom mileniju nalazi nam se ispred nosa. Mađarski radnici plaćeni su pet puta manje od svojih njemačkih kolega, a šef Mercedesove proizvodnje *Wolfgang Bernard* izjavio je da su i proizvodni troškovi u Mađarskoj za oko 30 posto manji nego u Njemačkoj.

Naravno, mogli bi upitati zašto ovo ulaganje nije završilo u Srbiji, kada je kod nas radna snaga još jeftinija, kao i mnogi drugi troškovi poput struje, a Srbija je inače široke ruke s dotiranjem stranih kompanija. Mi imamo tvornicu Fiat, a Mađari Audi, Suzuki, Opel, i sada Mercedes. U čemu smo toliko podbacili?

Pojedini poznavatelji prilično ističu kako su se Nijemci

odлучili za Mađarsku ponajviše zbog dobre mreže autocesta i željeznice koja izravno povezuje Kecskemét i tvorničku centralu Rastat. Dakle, opet se vraćamo na prometnu infrastrukturu. Od jednog *Milutina Mrkonjića* i *Velimira Ilića* teško možemo očekivati da pariraju ministrima mađarske Vlade.

To je pokušao *Mladen Dinkić* koji se početkom svibnja 2008. godine, igrom slučaja baš pred izbore prije kojih je najavljivao tisuću eura u dionicama, susreo s izaslanstvom Mercedes a i razgovarao o mogućnostima ulaganja u Srbiju. Dinkić je naglasio kako su uvjeti koje je

lokaciju u Nišu za Mercedes. Glasnogovornik koncerna nije želio to komentirati, već je poslije dva tjedna ozvaničena odluka o Kecskemétu.

MARKETING

Dakle, priča o investicijama je ipak predizborno zaludivanje. S obzirom da velik broj naših građana posjeduje hrvatsko ili mađarsko državljanstvo, te mogu sudjelovati na europskom tržištu rada, može se očekivati odliv stručne radne snage prema sjeveru.

Velika ministarska trojka Dinkić, Mrkonjić i Ilić se pokazala, a »žutih kadrova« se većina ljudi ne sjeća, niti da

dorasila velikim renomiranim svjetskim ulagačima. Nama je dovoljno da nakon promjene imena tvornice pravimo spektakl kao da otvaramo novu. Kao što su se u Miloševićevo vrijeme ceste puštale u pogon po više puta, tako u post-miloševićevskoj epohi otvaramo pogone na bis.

Što je najgore, najveći dio novih kapaciteta su trgovinski, dakle ne donose, već odnose novac odavde.

Baš me zanima zašto je Nijemcima ponuđen baš Niš. Mislim, netko baš voli Niš. Recimo, u isti grad je nedavno isti ministar doveo tvrtku Johnson Electric, vrijednu 20 milijuna eura i s najavom upošljavanja 1.500 radnika. Državna agencija za promidžbu izvoza SIEPA planira »pomoći« kompaniju iz Hong Konga s 9.000 eura po radniku. Lako je izračunati kako to iznosi 13,5 milijuna eura.

Kada bi netko htio biti ciničan, rekao bi da su radnici subotičkog Severa godinama radili i uplaćivali doprinose državi kako bi ih se država odrekla, kako bi se ušlo u sumnjivu privatizaciju nakon koje su ti ljudi ostali bez posla, a nakon nekog vremena država plaća stranom financijeru da pokreće tvornicu sličnog elektro profila 500 kilometara južnije. Suboticu su u proteklom desetljeću u republičkoj vlasti predstavljala dva potpredsjednika Vlade i jedan ministar. Zar se zaista ništa nije dalo učiniti?

Na koncu, je li perspektiva neuposlenih odlazak u inozemstvo ili na jug države? Ako je Vojvodina motor Srbije, kako našim vlastima ne padne na pamet da ga malo provezu, zašto više vole otići iza i gurati na mišiće?

Nikola Perušić

Iza ove kapije radilo je više od 6000 ljudi, a danas malo iznad 300

Srbija spremna ponuditi svjetskim kompanijama za ulaganja u automobilsku industriju daleko povoljnija od onih koje nude Rumunjska, Mađarska, Češka i Poljska te je izrazio uvjerenje da će Srbija u narednom periodu postati centar automobilske industrije u jugoistočnoj Evropi, zabilježili su mediji. Dinkić nije propustio dodati kako Nijemci »čekaju da vide ishod izbora i tko će formirati vladu«. Dinkić je koncem svibnja 2008. najavljivao brojne poticaje i za

su pokušavali otvarati nove tvornice u ravnici – a pogotovu da su nešto uspjeli.

Jer, moramo se složiti da europski investitori ipak traže neko poslovno ozračje kojeg na jugu nema. Nije im stalo do sabotaže proizvodnih linija kao prije nekoliko mjeseci u Kragujevcu. Naravno, netko s uskim razmišljanjem će reći da je Mercedes otišao u Kecskemét poradi reformacijske vjerske bliskosti. Ali, pripadnici reformacije su razumni ljudi koji gledaju činjenice, a činjenica je da Srbija nije

KATARINA PEKANOV, TAJNICA HRVATSKE GOSPODARSKE KOMORE – ŽUPANIJSKA KOMORA U OSIJEKU

Dobra suradnja s kolegama iz Vojvodine

Razgovor vodio: Slavko Žebić

Nedavno je Komora obilježila vrijedan jubilej, 160. obljetnicu postojanja i uspješnog djelovanja Prvi svehrvatski nastup na Novosadskom sajmu organizirala je baš osječka Komora u svibnju 2000. godine, dakle prije 13 godina*

Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora u Osijeku nedavno je obilježila vrijedan jubilej, 160. obljetnicu postojanja i uspješnog djelovanja i Osijek je bio središte gospodarstvenika, a nakon svečanog dijela dodijeljena je Zlatna kuna, priznanje najuspješnijima u protekloj godini, a zavrjedili su je Tvornica šećera u Osijeku, u kategoriji velikih tvrtki, Rikardo Osijek u kategoriji srednjih i Kanaan iz Radikovaca u kategoriji malih tvrtki. Bio je to povod da za intervju zamolimo Katarinu Pekanov, tajnicu Komore u Osijeku, koja je na tom poslu punih 18 godina.

HR: Čestitam na vrijednom jubileju, pa i vama osobno, jer tu ste punih 18 godina i svjedočite brojnim

dogadajima. No, da se najprije vratimo u prošlost, u europsku povijest Hrvatske koja će uskoro i formalno postati 28. članica Europske Unije...

Najljepša hvala na čestitkama, a glede povijesti ste u pravu. Trgovačko-obrtnička komora za Slavoniju u Osijeku osnovana je 6. lipnja 1853. godine i unatoč promjenama granica, ustroja država, režima i prekrajanja, Komora je uspjela opstati sve te godine. Naravno, početak komornog djelovanja u Europi počinje još koncem 15. i tijekom 16. stoljeća, jer su trgovci i njihove udruge uvijek tražili zaštitu svojih prava i interesa, ali prva komora koja se smatra pretečom, sa zadaćom skrbi o zaštiti i unapređenju stručnih interesa svojih članova,

je komora u Marseillesu iz sredine 17. stoljeća, prva komora u Europi. Znatno kasnije, 1808. godine komora se osniva i u Dubrovniku. Beč osniva komoru 1848. godine, a 1850. kongres u Beču obvezuje osnivanje komora u šezdesetak gradova, od čega na Hrvatsku otpadaju tri – u Zagrebu, Osijeku i Rijeci, a osječka je osnovana u lipnju 1853. godine. Već na toj prvoj sjednici razmatran je prijedlog carinskog i trgovačkog ugovora Austrije s ostalim državama, a prva aktivnost slavonske komore odnosila se na unapređenje svilarstva u Slavoniji. Godinu poslije vrše se pripreme za sudjelovanje slavonskog gospodarstva na Prvoj svjetskoj izložbi u Parizu.

HR: Spominjali ste i preuzvišenog biskupa

Strossmayera, koji je zadužio Osijek i Slavoniju i čitavu Hrvatsku općenito?

Svakako, veliki obol gospodarstvu i kulturi toga doba na ovim prostorima dao je Josip Juraj Strossmayer. On je zahtijevao od Beča sredstva za regulaciju toka Drave od Barča do Aljmaša, do ulijevanja u Dunav i dobio ih je, pa je već tada bilo riječi o podizanju nasipa, regulaciji vodotoka i mogućnosti navodnjavanja. Uz njegov blagoslov i prijedlog osječke Komore Austrija osniva prve konzulate u Bosni, u Brčkom i Banjaluci. S početkom ere tehnološkog napretka uspostavlja se telegrafska linija Beč – Petrovaradin, što se uskoro proširuje na Slavoniju i 1865. godine prve poštanske i telegrafске urede dobivaju Osijek, Vukovar i Slavonski

Brod. Tih godina Slavonija bilježi povećanje izvoza prerađenog hrvatskog drveta, 2.350 kubika, bačvarskog drveta za 1.600 akova te oko 19 milijuna bačvarskih dužica. Već tada su značajan punkt bili osječki godišnji sajmovi za razvitak trgovine, a 1867. godine otvara se prva banka, Prva osječka štedionica. Godine 1869. puštena je u promet željeznica od Erduta preko Dalja do Osijeka. U Osijeku se 1872. bilježi nezaposlenost od 7 posto, pa je župan donio uredbu kako se mogu zaposliti sve punoljetne osobe i žene, za vođenje samostalne obrtničke radnje. I još jedan podatak je zanimljiv, u ljeto 1872. na tržištu se pojavila patvorena šljivovica i Komora je odmah reagirala i donijela odluku o zaštiti originalne, izvorne slavonske šljivovice kao važnog izvoznog proizvoda.

HR: Pa molim vas lijepo, ovo o čemu ste upravo govorili aktualno je i danas, od šljivovice do zapošljavanja?

Neke teme su nepresušne, aktualne za današnji naraštaj baš kao i za njihove pretke. Evo, ne tako davno, vođena je u nas rasprava o radu nedjeljom, dozvoliti ili ne. A još davne 1891. godine u Komori se vodila rasprava na istu temu, no Komora je odrješito odlučila da je nedjelja dan odmora. I vjerujte, i tada je bilo otpora, zagovora da treba dozvoliti rad onome tko za to ima uvjeta, jer prodavači su bilježili zarade prigodom nailaska vjernika sa svete mise.

HR: Govorili ste o industrijskom razvitku, pobrojali ste što je Osijek sve izgradio, od Tvornice žigica do paromlina, proizvodnje piva, proizvodnje poljoprivrednih strojeva, Tvornice kože, tekstila, svega po čemu je Osijek bio nadaleko poznat. Na početku 20. sto-

ljeća Osijek je već imao 75 tvornica s pogonskom snagom od 8.241 konjske snage u strojevima, bilo je uposleno 12.184 radnika i samo 165 činovnika. Podaci da ih poželimo i danas. Vremena se mijenjaju, uvjeti također, no Komora je svemu usprkos opstala. Kakvo joj je ustrojstvo u slobodnoj i samostalnoj Hrvatskoj?

Da, to je period novog ustrojstva. Privredna komora ulazi u sustav Hrvatske gospodarske komore i postaje županijska komora koja djeluje u županijskim okvirima. Ranije je bila regionalna za čitavu Slavoniju, od Nove Gradiške do Županje, Vukovara i Osijeka. Nakon 1993. godine ustroj je novi, ali Komora je i dalje zaštitnik stručnih interesa svojih članica i vodi računa o unapređenju odnosa. Novo vrijeme nameće i nove zadaće, pa sam nazočila susretu u komori Pečuh još prije desetak godina, kada je definirano deset glavnih paneuropskih prometnih koridora u cilju boljeg i bržeg povezivanja zapada i istoka Europe, od kojih kroz Hrvatsku prolazi četiri, ali nama najznačajnije jest Koridor 5 C, od Budimpešte, preko Osijeka do Sarajeva i Ploča, jer za nas, za BiH i Mađarsku ima poseban značaj. Danas već svi znamo da je to realnost, da su dijelovi toga projekta već završeni i predani u promet, a osnovana je i osnovana je i Euroregionalna suradnja Dunav-Drava-Sava sa sjedištem u Osijeku, koji je i središte upravo toga koridora.

HR: To je dobar primjer suradnje u regiji, a moram vas pitati i za suradnju s istočnim susjedom, jer dugo već, doista dugo traje prijateljstvo gradova Osijeka i Subotice, što je svakako rezultiralo i gospodarskom suradnjom?

Sa Suboticom smo istinski prijatelji, pa naravno i mi u Komori s njihovom Regionalnom komorom, s kojom imamo potpisan ugovor o poslovnoj suradnji, što će reći da se s prijateljima i njihovim gospodarstvenicima nalazimo najmanje jedan puta godišnje u Osijeku, odnosno u Subotici. Također, redoviti smo sudionici sajamskih priredbi i oni su kod nas ovoga proljeća bili već na dva sajma, a mi smo se baš vratili s njihovog Međunarodnog sajma, koji je od 5. do 8. lipnja održan u Subotici. Morate znati da je u posljednjih 13 godina robna razmjena sa Srbijom povećana 10 puta, ne samo izvoz nego i uvoz, jer tu kategoriju i ne možemo promatrati jednostrano. Redovito se susrećemo, družimo se razmjenjujemo iskustva i što je najvažnije, njegujemo i razvijamo to naše prijateljstvo.

HR: I nije samo Subotica u fokusu zanimanja, već općenito Vojvodina, a dugo ste već prisutni i na Novosadskom sajmu?

Naravno. Prvi svehrvatski nastup na Novosadskom sajmu organizirala je baš osječka Komora u svibnju 2000. godine, dakle prije 13 godina i od tada svake su godine hrvatski gospodarstvenici na Novosadskom sajmu ponekad s manje, a nekada s više četvornih metara, ali po pravilu ne manje od 200. Ovoga svibnja Hrvatska je na sajmu bila zemlja – partner, zabilježili smo nastup pedesetak tvrtki na 220 četvornih metara, a odmah na drugoj strani je bio štand Hrvatske gospodarske komore gdje se odvijao protokolarni dio. Moram priznati kako je nastup Hrvatske bio posebno zapažen, a kako i ne bi kada je evidentan interes našeg gospodarstva, a isto tako i srpskoga, i sve je vrlo uspješ-

no odrađeno, vrlo korektno, na obostrano zadovoljstvo. I za nas, kao i za većinu izlagača, Novosadski je sajam najveća sajamska priredba u jugoistočnoj Europi, bez dvojbe.

HR: Slažem se, pa vidimo se i dogodine u Novom Sadu, ovoga puta u drugom ruhu, jer Hrvatska je postala članica EU. I za kraj još jedno pitanje. Dugo već slušamo, tamo nas čeka boljitak. Što vi možete reći i kakvu poruku poslati našim čitateljima?

Ja sam vječiti optimist i nedvojbeno sam uvjerena u boljitak. Već dugo gledam to svjetlo na kraju tunela i uvjerena sam da nam je nadohvat ruke. Nedavno sam slušala Svetoga Oca, našega papu *Franju*, koji je rekao da je kriza u čovjeku, a ne u gospodarstvu. Krize se uvijek negdje događaju, kroz cijelu povijest uvijek negdje ima kriza, dođu i prođu. Nas čeka bolje vrijeme, uključit ćemo se u nove tokove i uvjerena sam čeka nas boljitak.

HR: Dok razgovaramo sjedimo u lijepo uređenom prostoru osječke Komore, u samom središtu Osijeka, nasuprot Sakuntala parka. Zgrada je građena u secesijskom stilu i doista esekerski djeluje. To je vlasništvo Komore?

Da, ovo je komorska palača i građena je 1894. godine, prva u Europi sagrađena vlastitim komorskim sredstvima. U ovoj zgradi nikada ništa nije stolovalo osim Komore, a vremena su bila svakojaka. Recimo, u Zagrebu je Komora osnovana godinu prije Osijeka, a Zagreb je zgradu Komore dobio deset godina poslije. A sačuvana je tako što se uvijek znalo tko je vlasnik. Zgrada je uknjižena kao osnovni kapital mirovinskog fonda službenika i namještenika Komore i nikada nije bila društveno vlasništvo.

HRVATI U BEOGRADU – JEDAN POGLED

Elita se stvara i njeguje

Anton Delić s kćerkom Mirjanom

Onog dana kada je HNV formiran formalno-pravno, kada je ušao u svoje prostorije, prvi zadatak je trebao biti istraživanje zajednice Hrvata u Srbiji. Dobiti odgovor – tko smo, gdje smo, što smo, kakvi smo? Da bismo na temelju toga mogli stvarati viziju, strategiju, kaže antropolog Anton Delić

Anton Delić jedan je od beogradskih Hrvata uključenih u rad jedine udruge s hrvatskim predznakom koja djeluje u Beogradu – KPZH »Tin Ujević«. Uključen je u rad ove udruge, kako kaže, od prije nekoliko mjeseci, ali je njegova aktivnost u hrvatskoj zajednici u Srbiji počela prije dvije godine.

»To je rezultiralo izradom nekoliko projekata koje sam počeo raditi u drugoj polovici prošle godine, neposredno u 'Tinu Ujeviću' sam pokrenuo nekoliko inicijativa, a ono što bih izdvojio su dvije teme koje su po meni ključne. Prvo je bolje umrežavanje u hrvatskoj zajednici – jer biti Hrvat

u nekom malom mjestu ili biti Hrvat u Beogradu ogromna je razlika. To ne treba posebno objašnjavati. Drugo jest ukupnjavanje organizacije i djelovanje u zajednici kao cjelini. To su dvije, tri teme koje sam pokušao nametnuti vodstvu udruge što je prihvaćeno i mi smo polako počeli to realizirati. Jedan od rezultata ukupne aktivnosti udruge je da smo nedavno, prije oko mjesec dana, dobili radni prostor od Općine Savski venac, otprilike 35 četvornih metara i to, što ima i posebno simboličko značenje, u Zagrebačkoj ulici. Nametnuo sam ove teme jer smatram da su važne. Trebamo razviti vlastitu infrastrukturu udruge, koja objek-

tivno nije razvijena u mjeri u kojoj bi zadovoljavala neke standarde, a drugo se odnosi na djelovanje u zajednici. To je prihvaćeno i u tom smislu smo pokrenuli neke inicijative«, objašnjava Delić.

INICIJATIVE I PROJEKTI

Anton Delić je osim u »Tinu« želio dati svoj doprinos i hrvatskoj zajednici u cjelini, te je našem uredništvu, a i HNV-u, poslao nacrt svoje strategije razvoja hrvatske zajednice. »Moja inicijativa, ili jedan od projekata, je strategija razvoja zajednice Hrvata u Srbiji, a drugi dokument koji sam uradio na projektnoj razini je Hrvatski

kulturni centar u Beogradu. Mislim da su to strateški važni dokumenti koji će, ukoliko budu realizirani, imati dalekosežne posljedice na cjelokupnu zajednicu Hrvata u Srbiji, jer je to jednostavno osnova«, kaže Delić.

S druge strane, kao i u svakoj drugoj nacionalnoj zajednici, nacionalno-manjinsko vijeće je nositelj izrade strategije i u tijeku je izrada strategije, a javna rasprava još nije započeta. Zapitali smo Delića, koji se na neki način uključio u javnu raspravu prije nego li je ona službeno započeta, koji su razlozi njegova nezadovoljstva koje je više puta očitovao pišući pisma na različite adrese.

»Izrazio sam svoje nezadovoljstvo prema HNV-u, a evo i zašto. Strategiju sam radio kao osnovu u koju bi kasnije trebala biti uključena cjelokupna elita hrvatske zajednice Srbije. Sve ono najbolje što imamo u ljudima trebalo bi biti uključeno. Strategiju sam dostavio HNV-u koji nije odgovorio na to, a utrošio sam na to tri mjeseca rada i svoje znanje. To za njih nije bilo dovoljno niti da obavijeste Vijeće da je tako nešto primljeno. Zatim sam poslao osmorici vijećnika isti dokument, niti jedan vijećnik mi nije odgovorio. To onda otvara mnoga pitanja. Jer, da bi se napravila strategija razvoja hrvatske zajednice u Srbiji bilo bi neophodno istražiti sve relevantne elemente. Osobno sam konzultirao cjelokupnu političku, ekonomsku, pravnu itd. dokumentaciju domaću i

inozemnu kako bih napisao to što sam napisao. I došao sam do sljedećeg zaključka: za politiku HNV-a su potrebni ideali, principi, vrijednosti i osjećaj za dostizanje cilja i upravo to je po mom mišljenju ono što nedostaje ovom vodstvu. Ključni problem HNV-a je, smatram, nedostatak vizije i alternativne vizije. Kada vi djelujete u pluralnom političkom društvu gdje niti jedna politička skupina nema potpunu moć, onda morate naučiti djelovati u pluralnom političkom ambijentu i formulirati alternativne projekte za budućnost«, kaže Delić.

TKO SMO, ŠTO SMO, KAKVI SMO?

Na naše pitanje je li hrvatska zajednica u današnjim okvirima organiziranosti i aktivnih članova različitih organizacija, kao što je na primjer i »Tin Ujević« u Beogradu, u stanju odgovoriti tako kompleksnom okruženju i zadacima koji se pred nju postavljaju, Delić odgovara:

»Vraćam se na ono – što je vizija? Moramo definirati gdje smo sada i kuda idemo kao zajednica. Kada govorimo o zajednici Hrvata 'Tin Ujević' moj pristup je sustavne naravi i jednostavno od toga ne odustajem, jer mislim da je to jedini dobar put. Vi morate znanost kojoj slučajno pripadam uključiti u svaki razvojni element zajednice. To drugim riječima znači da govoriti o zajednici znači govoriti o dva prstena, dva okruženja. To je vanjsko i unutarnje okruženje. I kada ta dva okruženja i sve elemente sastavite dolazite do nekog rezultata. Moja analiza koju sam uradio radeći na strategiji jest da HNV za deset godina nije upoznao zajednicu. To je jednostavno

neoprostivo i neprihvatljivo. Onog dana kada je HNV formiran formalno-pravno, kada je ušao u svoje prostorije, prvi zadatak je trebao biti istraživanje zajednice Hrvata u Srbiji. Dobiti odgovor – tko smo, gdje smo, što smo, kakvi smo? Da bismo na temelju toga mogli stvarati viziju, strategiju. Jer, strategija nije dokument forme radi. Eto, imate još jedan dokument, imate neku stvar u ladici pa je povremeno izvadite. Ne! Strategija je osnovni element, linija vodilja koja služi vodstvu za razvoj zajednice. Sada se rade četiri strategije – kulture, obrazovanja, upotrebe jezika i informiranja, ali

tako smatra i da u našem listu nema dovoljno tema o njima. Na naše pitanje zašto se sami Hrvati u Beogradu i drugim krajevima nisu organizirali i sudjelovali u izborima Delić, odgovara: »Moramo imati u vidu, kada je riječ o hrvatskoj zajednici, da nisu svi ljudi na isti način aktivni. Dakle, kada ste već formirali HNV na takav način, onda je bio zadatak da u svim ovim prohujalim godinama HNV formira elitu koja je u dosluhu s vremenom. Ključni zadatak je da neke stvari za koje znate da nisu realizirane, realizirate na drugi način. Po mom sudu zajednica Hrvata nema elitu – političku, ekonomsku, kultur-

postotak uposlenih u njima iz Subotice, te što se novac kojim se financiraju te institucije ne raspodjeljuje po teritorijalnom principu.

»Jednog dana ako vjetrovi dinamičkog razvoja budu dopustili, da budem malo slikovit, kada uspijemo HNV formirati kao mini parlament zajednice Hrvata u Srbiji, kada sve skupine, mislim na njihovu teritorijalnu razučnost, budu prisutne sa svojim predstavnicima u HNV-u, time ćemo demokratizirati HNV koji danas nije demokratiziran, naprotiv. Tada ćemo stvoriti osnovne pretpostavke za razvoj zajednice. Tek tada. Dok to ne učinimo neće biti pomaka u razvoju zajednice, naprotiv, imat ćemo vjetrove koji će puhati u suprotnom smjeru i urušavati zajednicu i ovako ranjivu kakva danas jest. Moramo se potruditi zajedno napraviti mini parlament hrvatske zajednice kroz koji će strujati različite ideje, različite inicijative i na taj način ćemo osnažiti elitu i učvrstiti elitu, a u Beogradu je koncentracija ukupne elite Hrvata u Srbiji«, smatra Delić.

I na koncu zapitali smo našeg sugovornika hoće li se na neki način uključiti u izbore za HNV koji predstoje sljedeće godine?

»Ja ću se uključiti u te izbore u prvom redu svojim znanjem, pokušat ću animirati ljude u zajednici Hrvata u Beogradu uz svoje neposredno sudjelovanje, a hoću li biti netko tko će biti uvršten u neku listu, jednostavno nemam odgovor na to pitanje. Dakle, ja ću svakako pomoći svojim znanjem, to je ono što nudim već dvije godine, ali eto na neki način ljudi koji upravljaju HNV-om nisu zainteresirani.«

J. Dulić

S KVARNERA U VOJVODINU

Anton Delić kaže kako je introvertna osoba, te ne voli govoriti o sebi i najradije se predstavlja i istupa kao »građanin«, ali je za naše čitatelje ipak otkrio detalje svog životopisa. »Rođen sam na otoku Krku u pjesmom ovjenčanom Vrbniku, mjestu s najviše svećenika na svijetu, s najužom ulicom na svijetu... Stjecajem životnih okolnosti prije četrdeset godina kvarnersko sam more zamijenio panonskim morem i moja mala obitelj s tri dame, tri ljepotice, sve su rođene Banaćanke. Supruga i jedna kćerka rođene su u Bečkerek, a druga kćer je rođena u Vršcu. Stjecajem profesionalnih tokova petnaest godina svog radnog vijeka radio sam u Vojvodini. Po obrazovanju sam antropolog, osnovni studij i poslijediplomski studij sam završio u Beogradu, a doktorirao sam na Sveučilištu u Berlinu.«

to su strategije niže razine. Ne postoji strategija razvoja zajednice – osnovni dokument iz kojeg bi onda proizašle i ove strategije koje sam naveo. To je ključ«, smatra Delić.

Osim toga Delić smatra kako je problem i elektorski način izbora HNV-a koji dovodi u pitanje legitimitet tako izabranih vijećnika, te smatra kako nisu adekvatno zastupljeni Hrvati iz Beograda, Banata i drugih gradova u užoj Srbiji, a isto

nu, znanstvenu, vjersku. Elita se stvara, elita se njeguje, a mi to danas nemamo. Nemamo zato jer netko ne želi da je imamo, jer bi ta elita bila opasnost za one koji danas vladaju zajednicom. I rezultati takve politike su pogubni«, ocjenjuje Delić.

SUBOTICA – BEOGRAD

Prema Delićevu mišljenju, problem je i što su institucije hrvatske zajednice locirane u Subotici, što je i najveći

SJEDNICA GRADSKJE SKUPŠTINE PONOVO POKAZALA NETRPELJIVOSTI UNUTAR VLADAJUĆE KO

Subotica i dalje bez počasnog građanina

Vijećnici DSHV-a napustili sjednicu Skupštine nakon što je s dnevnog reda skinuta

*točka o dodjeli zvanja počasni građanin, za čije skidanje je glasovao i SVM**

DS tvrdi da je korišten aparat za glasovanje vijećnice DSHV-a Josipe Vojnić Tunić, koja je na odmoru i nije bila u Skupštini, te traži poništavanje sjednice

Osim što je već duže vrijeme jasno da su odnosi dvije najveće stranke u vlasti, Demokratske stranke i Saveza vojvođanskih Mađara, daleko od koalicijskih, teško bi neki promatrač sa strane mogao razumjeti što se zapravo događalo na posljednjoj sjednici gradske Skupštine. Od brojnih optužbi zbog kršenja procedure, navodno nelegalno sazvane Skupštine, falsificiranog potpisa predsjednice Skupštine na pozivu za sjednicu Savjeta za usuglašavanje, nepoštovanje, odnosno neponavljanje procedure oko dodjele zvanja počasni građanin do toga da je sama predsjednica Skupštine prekršila proceduru oglasivši se mimo dnevnog reda, a potom i netko zloupotrijebio tuđi aparat za glasovanje – svjedoči da se sve odvijalo stihijski i bez reda.

Već danima prije spekuliralo se da ovo neće biti obična sjednica, te da će DS pokušati formirati novu vladajuću većinu sa Srpskom napred-

nom strankom uvećanom za vijećnike bivšeg DSS-a, te da bi u toj kombinaciji SVM bio izbačen iz koalicije. Premda se to nije dogodilo, tijekom sjednice bilo je jasno da računici nisu čisti unutar vladajuće koalicije, a ti odnosi prelomili su se već kod usuglašavanja dnevnog reda, kada je mimo očekivanja točka o dodjeli zvanja počasni građanin skinuta, a drugi koalicijski partner DS-a, Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, revoltiran time napustio sjednicu.

PUČ I PUČ

Prije nego što je otvorila 13. sjednicu predsjednica Skupštine *Mária Kern Solya* (SVM) postavila je pitanje legitimiteta sjednice koju je sazvala njena zamjenica u vrijeme dok je ona (Kern Solya) bila na godišnjem odmoru. Ona je iznijela i kako je prethodno koalicijski dogovor bio da se sjednica zakaže za sredinu kolovoza, te da je sazivač zakazao sjednicu

istog dana kada je zaprimljen prijedlog predlagачa unatoč tomu što Poslovnik o radu Skupštine predviđa rok od 10 dana za zakazivanje sjednice. Kern Solya je iznijela i da je 22. srpnja, kada je zaprimljen zahtjev gradonačelnika, »istoga dana sazvan Savjet za usuglašavanje u moje ime, u mom odusustvu i protiv mog izričitog naloga da se obustavi distribucija materijala«, nazvavši to uzurpacijom njenih zakonskih i statutarnih nadležnosti. Nešto konkretniji u ocjeni nastale situacije bili su *László Gyula* (Pokret mađarske nade), koji je kazao da sazivanje skupštine smatra nelegalnim i »to smatram pokušajem puča u ovoj Skupštini«, i vijećnica SVM-a *Timea Horvat*: »Iz predloženog dnevnog reda se ne vidi, mada cijeli grad već danima priča o tome, da je cilj sazivanja sjednice pokušaj stvaranja nove većine bez vijećnika SVM-a, bez predstavnika mađarske nacionalne zajednice«. Ona je, međutim,

kazala da SVM sebe i dalje smatra dijelom koalicije koja čini većinu u Skupštini grada.

Gradonačelnik *Modest Dulić* demantirao je predsjednicu Skupštine navodeći kako je sjednica sazvana sukladno Poslovniku, da je s njom (Kern Solyom) razgovarao u dva navrata, kao i da ga je osobno zamolila da u komunikaciji sa zamjenicom Skupštine iskoristi svoje ovlaštenje i uputi zahtjev za sazivanje sjednice. »Postojala je komunikacija i to govori da postoji određena koalicija. Drago mi je da je SVM konačno prepoznao projekte koje smo delegirali prije mjesec dana, da se udružujemo

KOALICIJE

konačno oko projekata koji nemaju veze s politikom», kazao je Dulić.

Vijećnik DS-a *Slavko Parać* ukazao je da zamjenik predsjednika u odsutnosti predsjednika zamjenjuje i ima sva prava kao i predsjednik Skupštine te stoga nije točno

NACO ZELIĆ SPORAN ZA SNS

Srpska napredna stranka se također pozvala na kršenje procedure kod točke dnevnog reda o dodjeli zvanja počasni građanin. Naime, na prethodnoj sjednici Skupštine za zvanje počasnog građani-

Naco predstavlja falsifikat, ili je falsifikat bio obrazloženje za prethodnu sjednicu Skupštine grada na kojoj je ovaj prijedlog odbijen i donesena odgovarajuća odluka. Naime, u sadašnjem obrazloženju izostavljeni su svi kompromitirajući stavovi koji su predominantno utjecali na donošenje negativne odluke a koji se odnose na stavove o Bunjevcima, Bunjevcima Hrvatima i dr. Molimo predlagачa da uspoređi obrazloženja koja su dana za prethodnu i sadašnju sjednicu Skupštine grada i da se javno ispričaju vijećnicima i građanima».

Mimo očekivanja za skidanje ove točke s dnevnog reda glasao je i SVM, čiji je predstavnik prethodno na sjednici Povjerenstva za dodjelu zvanja podržao kandidata. Takav stav SVM-a očito je bio revanš DS-u, a vijećnici DSHV-a, stranke koja je jedan od predlagачa Nace Zelića za zvanje počasnog građanina, nakon toga su napustili sjednicu. Na dnevnom redu su ostale samo dvije točke, koje su i izglasovane, Plan detaljne regulacije za proširenje zoološkog vrta i Deklaracija o proglašavanju Subotice područjem bez genetski modificiranih proizvoda.

DS: PONIŠTITI SJEDNICU SKUPŠTINE GRADA

Međutim, primjedbe na regularnost sjednice nastavljene su i poslije njenog završetka kada je vijećnička skupina »Za Suboticu – DS-DSHV-NS« na konferenciji za novinare priopćila da je prilikom glasovanja korišten aparat za glasovanje vijeć-

nice DSHV-a *Josipe Vojnić Tunić* koja je na godišnjem odmoru u inozemstvu i nije sudjelovala u radu Skupštine. Predsjednik vijećničke skupine *Robert Santo* iznio je sumnju da spomenuti aparat nije jedini koji je tijekom sjednice zloupotrijebljen za glasovanje, da je on korišten kod skidanja točke dnevnog reda o dodjeli zvanja počasnog građanina te za zloupotrebu optužio »grupaciju« koja je tako glasovala. »Tražit ćemo da se sjednica Skupštine poništi jer sumnjamo u legitimnost svih donesenih odluka i u što skorijem roku ponovno održavanje sjednice i valjano donošenje svih odluka koje su danas bile nelegitimno donosene«, kazao je Robert Santo. *Ivan Ušumović* iz DSHV-a, zamjenik predsjednika vijećničke skupine, kazao je da su neregularnosti primijećene i na prethodnoj sjednici Skupštine nakon koje je DSHV uputio službeni dopis predsjednici Skupštine zbog načina utvrđivanja kvoruma i glasanja. Drugi zamjenik predsjednika skupine »Za Suboticu« *Petar Balažević* kazao je kako je već treći mandat vijećnik u Skupštini grada, ali ovakvu neregularnost nije doživio.

Inače, vijećnička skupina »Za Suboticu – DS-DSHV-NS« novoformirana je skupina u gradskoj Skupštini koja broji 18 članova, a njenim formiranje prestale su postojati dvije skupine »Izbor za bolji život« i »DSHV«. Također, vijećničkoj skupini SPS-PUPS-JS službeno je pristupio i Savez bačkih Bunjevaca, odnosno član ove stranke *Mirko Bajić*.

S. Mamužić

Vijećnici DSHV-a *Ivan Ušumović*, *Siniša Skenderović* i *Andela Horvat* napustili su sjednicu

da je sjednica nelegalna, a vijećnica *Josipa Ivanković* je ocijenila da se javnost i vijećnici dovode u zabludu, jer je nesporno prekršen poslovnik kada je Savjet za usuglašavanje Skupštine sazvan pod imenom predsjednice Skupštine i bez njenog znanja. »Mislim da je to sasvim dovoljno da se vidi kako se ovdje ipak radi o jednoj blagoj, samo ću tako reći, povredi procedure i mislim da je nekorektno prema svima nama ovo dovođenje u zabludu, ali isto tako je nekorektno i dovođenje javnosti u zabludu«, kazala je Ivanković.

na predloženi su kandidati - *Naco Zelić*, odvjetnik i kulturni pregaoc, i filozof *Radomir Konstantinović*, posthumno, ali prijedlozi nisu bili usvojeni zbog primjedbi bunjevačke zajednice na tekst životopisa Nace Zelića u kojem su se koristili termini »hrvatsko-bunjevački«. Sporno obrazloženje je izmijenjeno, ali je SNS podnio zahtjev za skidanje s dnevnog reda, jer ova stranka smatra da cijelu proceduru treba vratiti na početak. U pismenom prijedlogu za skidanje točke s dnevnog reda navodi se, među ostalim, »sadašnje obrazloženje prijedloga za kandidata Zelić

NEDELJKA A. ŠARČEVIĆ, SPISATELJICA I VODITELJICA LIKOVNOG ODJELA

Dužijanca živi u meni

*Dužijanca zahtijeva ljude koji puno rade,
a da se za njih ne zna*

Nedeljka A. Šarčević, spisateljica i voditeljica likovnog odjela pri HKC-u » Bunjevačko kolo« pokraj svog posla već nekoliko godina nesebično pomaže oko Dužijance i njenih manifestacija. Kao i svaka druga manifestacija i Dužijanca zahtijeva ljude koji puno rade, a da se za njih ne zna. Jedna iz te skupine ljudi je svakako i naša sugovornica, koja je već 6 godina zadužena za uređenje, točnije aranžiranje izloga, za postavljanje štandova na svim manifestacijama koje se organiziraju u okviru Dužijance, a kao voditeljica likovnog odjela organizira i Likovnu koloniju »Bunarić«, te izložbu koja je također u sklopu Dužijance.

ARANŽERI IZLOGA

Svake godine u okviru Dužijance u Subotici organizira se i ukrašavanje grada – aranžiranje izloga. Izloge treba osigurati, kontaktirati aranžere, pozvati žiri koji će ocjenjivati izloženo i naravno osigurati nagrade najboljima. »Budući da radim ovaj posao već 6 godina, imam

uspostavljen kontakt s ljudima koji rade u buticima i radnjama u kojima izlažemo. Nije svejedno kakav će izlog biti, a aranžira se, tj. postavlja u odnosu na mogućnosti, dakle negdje je moguće postaviti lutke, a negdje za to nema mjesta. Moram priznati kako sam tijekom ovih godina imala pozitivno iskustvo s vlasnicima radnji«, priča Nedeljka Šarčević i dodaje kako se svake godine ljudi koji uređuju izloge mijenjaju. »Prošle godine smo imali 11 postavljenih izloga, a ove godine imamo 13. Ima onih koji već nekoliko godina uređuju izloge, no moram reći kako su u većini to stariji ljudi ili ljudi srednjih godina. Mlade je jako teško animirati i najčešće nemaju eksponata«, kaže Nedeljka.

Aranžiranje izloga je natjecateljskog karaktera, te je potrebno osigurati žiri i nagrade. »Prilikom izbora stručnog žirija obraćam pažnju da ti ljudi imaju neki dodir s Dužijancem, te da su stručni u tom poslu. Unatrag nekoliko godina predsjednik žirija je *Alojzije Stantić*, koji je upoznat s ovom temati-

kom i čovjek koji zna što je Dužijanca. Članovi se mijenjaju iz godine u godinu, te će ove godine članice biti *Đurđica Orčić* i *Tamara Babić*. Izlozi se uređuju do 1. kolovoza, a 5. kolovoza žiri obilazi izloge i onda ocjenjuje radove. Nagrade se svake godine uručuju na 'Tamburaškoj večeri', a oni najbolji, dakle prva tri mjesta dobijaju lijepe nagrade«.

ŠTANDOWI SA SUVENIRIMA I ETNO PROIZVODIMA

Jedan od većih poslova koji obavlja naša sugovornica je postavljanje štandova koje možemo vidjeti na Natjecanju risara i na središnjoj proslavi

Dužijance, kada su u gradu postavljeni štandovi sa suvenirima i etno proizvodima. »Ove godine bit će postavljena 33 štanda, a na njima će biti svakovrsne ponude. Prvenstvo imaju štandovi sa starim zanatima, no, tu je uvijek problem, jer je stare zanatlije sve teže naći. Sve ih je manje, a i ljudi koji se bave starim zanatima su stari i bolesni, pa često nisu u mogućnosti doći«, objašnjava Nedeljka Šarčević, te najavljuje kako se tu mogu naći i štandovi sa suvenirima, dakle razni proizvodi od slame, šlinga, jute... »Osim toga, tu su i štandovi s gastronomskom ponudom. Svake godine gledamo da se, pokraj onog što drugi izlažu, oko

salaša kuhaju kukuruzi i peku listiće. Tu je i komercijalna roba, a gosti izlagači dolaze iz cijele Vojvodine«, kaže Nedeljka.

Osim svega ovoga teta Nedeljka, kako je mnogi zovu, godinama je bila i u žiriju za izbor najljepših pratitelja bandaša i bandašica, a također je aktivna na štandu »Dužijance«. No, to još uvijek nije sve.

LIKOVNA KOLONIJA »BUNARIĆ«

Već 15 godina Nedeljka Šarčević je aktivna u Međunarodnoj likovnoj koloniji »Bunarić« i u njejoj organizaciji. Posljednje 4 godine kao voditeljica, a do tada je

odvija polovicom kolovoza i posljednjih godina traje 3 dana. U zadnje četiri godine kolonija se odvija u HKC-u 'Bunjevačko kolo', s tim da jedan dan odlazimo uvijek u prirodu. Ovo je svakako posebno interesantno gostima koji sudjeluju na koloniji, a njih će ove godine biti oko 20, uz naše članove, te ukupno očekujemo između 40 i 50 umjetnika koji će raditi na ovogodišnjoj koloniji.«

DUŽIJANCA SE ŽIVI

Što Dužijanca znači za našu sugovornicu možemo shvatiti i po njenom angažiranju i radu, no, evo što ona o tome kaže: »Rođena sam na Paliću i kao dijete i u svojoj mladosti

PROŠLOGODIŠNJI RADOVI

Izložba slika nastalih na prošlogodišnjoj XVI. međunarodnoj likovnoj koloniji »Bunarić 2012« otvorena je jučer 1. kolovoza u dvorani HKC-a »Bunjevačko kolo«. Radovi se mogu pogledati svakog radnog dana do 17. kolovoza, a izložba je prodajnog karaktera.

uvijek bila zamjenica voditeljice ove kolonije. »Ono što sada traje je izložba radova nastalih na prošlogodišnjoj likovnoj koloniji 'Bunarić 2012.' Za ovu koloniju uvijek tiskamo i katalog s nastalim radovima, a nakon svake kolonije se vrši žiriranje urađenih slika. Prijašnjih godina je to radila *Olga Šram*, povjesničarka umjetnosti, a ove godine će to raditi *Ljubica Vuković Dulić*, povjesničarka umjetnosti i muzeologinja. Od 46 slikara koji su prošle godine radili, na izložbi izlažu 42 umjetnika, koji su prošli žiriranje«, objašnjava Nedeljka Šarčević i najavljuje ovogodišnju Likovnu koloniju. »Likovna kolonija 'Bunarić' se uvijek

nisam bila aktivna, pa niti znala što je Dužijanca. Na Dužijanci sam prvi puta bila 1968. godine i ono što sam vidjela mi se zasviđalo, ali je to na tome ostalo. Kako sam bila aktivna u Likovnom odjelu, 2008. godine sam izabrana u Upravni odbor HKC-a 'Bunjevačko kolo' i onda sam počela aktivnije raditi. Rekla bih kako je ona za nas Subotičane neki brend, no to samo ljudi koji je imaju u srcu i koji hoće mogu raditi. Ulazeći korak po korak u Dužijancu, ona sada u meni živi. Kada jednog dana ne budem radila ovaj posao, onda ću svakako biti ovdje, makar kao gledateljica«.

Ž. Vukov

DUŽIJANCA 2013. - NAJAVA DOGAĐANJA

Nedjelja, 4. kolovoza

Dužijanca u Đurđinu – crkva sv. Josipa Radnika – 10 sati
Dužijanca u Ljutovu – kod križa u središtu Ljutova – 18 sati

Četvrtak, 8. kolovoza

Književna večer – u organizaciji Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« – svečana dvorana HKC-a »Bunjevačko kolo« – 19 sati

Petak, 9. kolovoza

19 sati – Izložba radova od slame nastalih na XXVIII. sazivu Prve kolonije naive u tehnici slame u Tavankutu – vestibil Gradske kuće, Subotica
20 sati – Tamburaška večer, predstavljanje bandaša i bandašice i izbor pratilaca, proglašenje najljepšeg izloga – Gradski trg, Subotica

Subota, 10. kolovoza

18 sati – Svečano večernje – katedrala bazilika sv. Terezije Avilske, Subotica
19 sati – Polaganje vijenca od žita na spomenik Risaru i spomen-bistu Blaška Rajića – park ispred Gradske kuće, Subotica
20 sati – Skupština risara i folklorna večer – Gradski trg, Subotica

Nedjelja, 11. kolovoza – središnja proslava Dužijance 2013.

8,45 – Blagoslov i ispraćaj bandaša i bandašice – crkva sv. Roka, Subotica
od 9 do 10 sati – povorka do katedrale
10 sati – Svečano euharistijsko slavlje – katedrala bazilika sv. Terezije Avilske, Subotica
11,30 – Svečana povorka kroz grad i predaja kruha gradonačelniku Subotice – Gradski trg, Subotica
18 sati – Posjet grobu Blaška Rajića – Kersko groblje, Subotica
20 sati – Bandašicino kolo – Gradski trg, Subotica

NATJEČAJ ZA IZBOR NAJLJEPŠIH PRATILACA

Organizacijski odbor »Dužijance 2013.« raspisuje natječaj za izbor najljepših pratilaca bandaša i bandašice. Izbor će se održati u petak, 9. kolovoza 2013. godine, s početkom u 20 sati na Trgu slobode. Na izbor se dolazi u svečanoj bunjevačkoj narodnoj nošnji po vlastitom izboru, a mogu sudjelovati momci i djevojke starije od 16 godina. Svi zainteresirani se trebaju javiti do 6. kolovoza osobno u ured »Dužijance«, HKC »Bunjevačko kolo«, Preradovićeve br. 4, Subotica, ili putem telefona na broj 024/556-898.

Ž. V.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 2. do 8. kolovoza 2013.

2. KOLOVOZA 1873.

Objavljen je prvi broj »Subatičkog glasnika«, tjednika za gazdinstvo, prosvitu i zabavu. Isprve ga uređuje *Kalor Milodanović*, a potom *Božidar Vujić*. Izlazi subotom.

2. KOLOVOZA 1970.

Prikazom žetvenih radova, kulturnim, sportskim i inim programima, te predajom kruha od novog žita gradonačelniku, okončano je veliko narodno slavlje Dužijanca '70. Mimohod je od igrališta NK Bačke, kod Sombroske kapije, do središta grada, promatralo oko 100.000 ljudi, što je do danas ostao nedosegnuti rekord.

3. KOLOVOZA 1901.

Dva i pol mjeseca nakon prve regularne nogometne utakmice u Subotici je utemeljen Atletski klub »Bačka«, u kojem se potiče razvoj više sportskih disciplina, premda najveću pozornost plijeni nogomet. U prvoj upravi kluba su atletičar svjetskog renomea *Đuro Stantić*, biciklist, motociklist i prvi letač ovoga podneblja *Ivan Sarić*, uz druge poznate sportaše.

3. KOLOVOZA 1984.

Premинуo je Geza Vujkov, jedan od utemeljivača subotičkog Hrvatskog narodnog kazališta, darovit glumac, koji je s uspjehom nastupao i u predstavama Mađarskog narodnog kazališta u Subotici. Ostvario je oko 150 uloga. Rođen je 1905.

4. KOLOVOZA 1869.

Na sportskim terenima pokraj jezera započele su prve »Paličke sportske igre«. Više od 200 natjecatelja ogledalo se u dvadeset i tri discipline. Drugi dio ovih igara, nazvanih »Palička olimpijada«, okončan je 11. kolovoza. Organizator te velike sportske smotre bilo je Atletsko društvo »Achilles«.

4. KOLOVOZA 2001.

Umro je *Bela Gabrić*, profesor jezika i književnosti, pisac, istaknuti kulturni i javni djelatnik, počasni građanin grada Subotice, nositelj visokog priznanja Svete stolice »Pro Ecelesia et Pontifice«. Tijekom histerije nastale 70-ih u povodu »hrvatskog proljeća«, osuđen je na zatvorsku kaznu, a izdržao ju je u S. Mitrovici. Rođen je 10. ožujka 1921.

5. KOLOVOZA 1831.

Epidemija kolere poprima katastrofičan razmjer, u gradu i okolici dnevno umire 50-60 ljudi. Grobari ih ne stignu pokopati. Na Bajnatu je podignuta baraka za stotinu bolesnika. Bolničari dnevno dobivaju po 30 krajcara i još toliko za svakog oboljeloga – kojega izliječe.

6. KOLOVOZA 1911.

Održana je prva javna svetkovina drevnog žetvenog običaja – Dužijanca. Bandaša *Ivu Prčića* i bandašicu *Mariju*

Prčić, pred crkvom svetog Roka u Keru, sačekala je skupina djevojaka obučenih u bijelo. Slavlje je upriličio župnik *Blaško Rajić* posredstvom »Bunjevačkog divojačkog društva«, na čelu s *Justikom Skenderović*.

6. KOLOVOZA 1995.

Poslije tri dana duhovnih priprema, u Đurđinu je održana svetkovina u povodu završetka žetvenih radova »Dužijanca«, te akademija – 100. obljetnica od rođenja dvoje zaslužnih mještana, pisca i javnog djelatnika *Ivana Malagurskog Tanara* i slamarke *Kate Ivanković*.

6. KOLOVOZA 1998.

Članovi Književnog kluba »Miroljub«, pri Katoličkom institutu za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović«, priredili su večer posvećenu književnom stvaralaštvu i javnoj djelatnosti mons. *Blaška Rajića*.

7. KOLOVOZA 1714.

U matičnu knjigu rođenih, ustrojenu 1687. nakon višegodišnje stanke, opet je unesena zabilješka. U njoj se, među ostalim, navodi kako je do prekida došlo zbog mutnih prilika; Rakocijeve bune, turskih upada i drugih nedaća, zbog čega su se žitelji Subotičkog vojnog šanca skrivali u okolnim trstikama i pustarama, ili su se borili protiv ustanika, na strani regularnih carskih postrojbi, živeći u izbjeglištvu, u Petrovaradinu i drugdje.

7. KOLOVOZA 1930.

Rođen je *Josip Gabrić*, pravnik, političar i društveni djelatnik, glasoviti stolnotenisač, zaslužni sportaš Jugoslavije, višestruki prvak države i jugoslavenski reprezentativac.

8. KOLOVOZA 1851.

Kolera i dalje hara gradom: dnevno umire i preko 60 oboljelih. Angažirane su još dvije zaprege kako bi se trupla umrlih uklonila iz grada. Na Bajnatu je otvoreno novo groblje, a grobišta su duboki jarci. Prije ukopa tijela umrlih se prelijevaju vapnenom otopinom.

8. KOLOVOZA 1897.

Willim Lindheim utemeljuje Akcionarsko društvo »Subotička električna željeznica i osvjetljenje DD«. Osnovicu društva čini kapital od osamsto tisuća forinata u akcijama. Većina tih akcija je u vlasništvu osnivača.

8. KOLOVOZA 1941.

U okupiranoj Subotici započelo je provođenje rasiističkog. tzv. »Židovskog zakona«. Njime je uveden obvezatni liječnički pregled prije sklapanja braka, zabranjen je brak između Židova i pripadnika drugih naroda, a spolni odnosi između Židova i svih drugih proglašeni su kaznenim djelom.

Vršidba

Od pamtivika je čovik posto zadovoljniji sobom kad se našo u prilici da mož odanit i spokojno uživat u sazrijevanim ili dogotovljenim plodovima svog rada. Taki užitek je valjda najveći u ratara, jel kad se zagledo u zrio rod litine, zadovoljan je ošacovo (oci-nio) uradak svog suodnosa sa Stvoriteljom – suodnos čovika i Božanstva, bilo kako da ga zvao. Zato ratar u ravni ne zna za lipču stvarnu sliku od lelujavog zrlog žitišta.

Ratar se ni jednom rodu litine ne raduje toliko koliko rodu žita (pšenice). Od njeg je steko kruv, najvažniju ranu – sebi i drugima. Zato ljudi od pamtivika tiraje (ponavljaju): ko ima kruva ne boji se gladi. Ta istina je očita u tom da se čovik ne mož zasitit kruva, držimo zato jel nam je on velik Božji dar. Kruv je jedina stvar zazivana u Očenašu, najmoljenijoj kršćanskoj molitvi.

VRŠIDBA UMITOM

U odranjivanju žita (pšenice) čovik je najprija do zrna došo kad ih je med dlanovima istrlo iz vlača (klasova). Posli, kad mu se uvećo rod, šaku ocičenog žita s vlatovima omlatio je o polegnuto drvo, katkad nalik astalu. Još u starom viku su u velikim žitnicama po polegnutom žitu volovi vukli rešetkast valjak, preteču bubnja u vršalici, i ovrli žito.

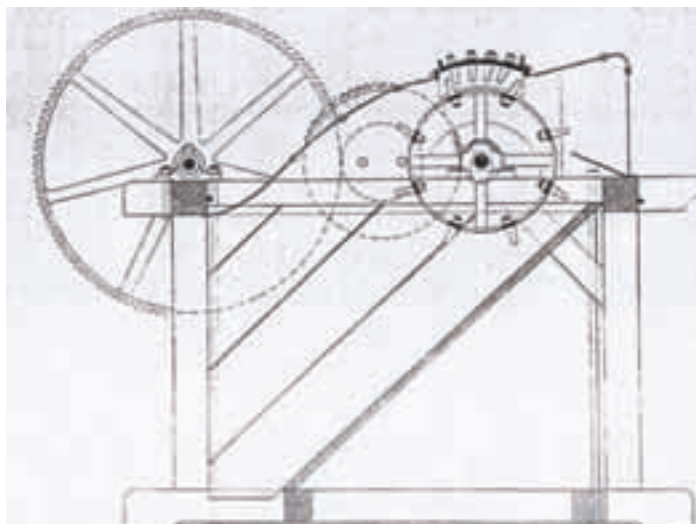
U Panonskoj niziji starovinski oblik u izdvajanju zrna je izum umita el mlatila. To je naprava na oko 155 – 180 cm

dugačkom sapištu kao batina, na njeg oputom (uski kožni kajiš) svezano mlatilo (batina) oko 40 cm. Sapište je obično dugačko naspram čeljadeta, najčešće je od onog drveta kojeg ima u tom kraju, al se uvijek izbiralno ono koje u žuljanju rukom što manje grije dlanove. U Bačkoj je sapište najčešće od drača (bagrema) ili još bolje od zove (bazge). Umit je prosta naprava, poljodilci su je sami napravili, a ako se od udaranja prikinila oputa na spoju, časkom su je zaminili.

Pokošeno žito kadgod se čuvalo u snopovima, obično su ih sadili (složili) u šupi na tavanac, di se osušilo, a snopovi nisu bili nadovat piležu da mož po njima čeprkat. S umitom su žito mlatili odrasla čeljad. Obično su žito mlatili po troje - četvoro. Poređali bi se tako da stoje ukrug jedan naspram drugog i naizmenice bi udarali po vlaču. Da u udaranju ne dođe do sudara umita, kad je jedan stao i razgréo izudarane vlatove, onaj do njeg je triput udaro po vlatovima isprid sebe i tako redom. Izudarane vlatove bi vilama tresenjem odstranili i nastavili udarat po drugim vlatovima.

Za mlaćenje su najprija očistili misto od desetak m², ovlaženu zemlju što tvrde nabili i po njemu prostrli dvadesetak centi debelo pokošenog žita. Žito su mlatili po suvom vrmenu, čak i zimi, pa i u rano proliće ako njim dotleg nije tribalo zrno.

Mlatilo su hasnirali ratari u svim okolnim žitnicama, pa i u našem kraju, najviše u

Ručna vršalica Kühne

brdskim krajevima, a u malim žitnicama još i sridinom XX. vika. Umit su hasnirali bilo kad, kad su dospili, el u nuždi, i ovrli žita koliko njim je tribalo.

Dobivena zrna su na vitru iz podignutog rešeta istresali, vitar je oduvo trunje, a čista zrna su pala doli.

U ovom obliku vršaja spominje se da su podigdi polegnuto žito misto umitom omlatili drvenim vilama. O vršaju vilama u našem kraju nema traga.

Sa nastankom umita nikako u isto vrime, su u većim žitnicama iz polegnutog vlača na zemlji zrna su izdvojili vučenim valjkom, kojeg je po prostrtom vlaču ukrug vukla marva (volovi). Onečišćena zrna sa trunjom oprali su i izvijali (očistili) ručnom rešetom.

RUČNA VRŠALICA

Prva ručna vršalica napravljena je na kraju XVIII. vika. Izgled joj je sačuvan na crtežu. Na postolje u obliku astala ukrutili su oko meter širok okretan bubanj med krutim košarom. Njeg je hajtovom okrećo jedan čovik, a drugi je pod bubanj podmećo vlatove

pokošenog žita. U toj vršalici je okrećan bubanj med čvrstim košarom izdvojio (izmlatio) zrna iz vlača. Ta vršalica potakla je zanatnike da naprave još bolju vršalicu.

U Panonskoj niziji razvoj ručni vršalica mož se pratiti po zbirkama u muzejima Vajdahunyadvár i osobito Gödöllő u Mađarskoj. Te vršalice su većinom na malom astaliću, popriko je namišćen okretan bubanj med krutim košarom, kojeg je jedan čovik el dvojica, okrećo hajtovom, a drugi je pod bubanj podmećo vlaču, a ovršenu slamu odložio iza sebe. Ove vršalice su malog učinka, skupe su, a zadovoljile su samo male poljodilce, takoreć sirotinju, a oni baš nisu pri novcu. Ukratko: skupa mašina, skup rad, mali učinak, a potribit poljodilac gospodarski slab, siroma.

Nema podataka da su ručne vršalice hasnirali poljodilci u Bačkoj, a niti sam čuo od stariji ljudi da su ih spominjali. To ne znači da je kogod nije kupio, možda nabavio kao raritet el se naprosto zabofliro. U našem kraju su po ugledu na druge poljodilce žito s manji njiva ovrli vršaljom, čiji opis slidi.

TRAGOVI STARIH VODOTOKOVA OSTAJU ZA SVA VREMENA (5): POTOK PRIJE RADIJALCA

Pravo mjesto za vrbu je na izvoru

*Na uglu današnjeg Radijalca i Šumske ulice nekada
je izvirao potok i tekao prema centru grada
koritom koje su minulih desetljeća prekrile
višekatnice, betonske ploče i asfalt * Kada
s gradskog trga kročite u Rudić ulicu, možete li
zamisliti da se upravo tu, na uglu, nalazio most?*

Izvorište starog potoka na
uglu Radijalca i Šumske ulice

Za priču o potoku s Radijalca prema gradskom centru, dokumentiranom na prvoj detaljnoj karti Subotice koju je geodet *Carolus Leopoldus Kováts aliter Kovatsik* izradio 1778.-79. godine, potrebna je – mašta. Uže gradsko područje je toliko je za dva stoljeća promijenjeno da nema onih vidljivih i očitih korita i njihovih obala, kao što je to, primjerice, u »Gatu« ili tlu nekadašnjeg jezera Jasibara. Dok se u vruće ljetne dane hladimo uz žubor Plave fontane (koju su ljudi napravili), možemo zamisliti, gledajući prema ulicama Rudić i Dimitrija Tucovića, da je onuda tekao

potok – dan od prirode. Jedan od nekoliko iz vodene mreže koja je davno prekrivala grad. Upravo između te dvije ulice, uz fasade palača na Trgu republike, postoji kip sv. Ivana Nepomuka. Gdje je kipova ovoga sveca – tu je i vodenih tokova i mostova. Sv. Ivan Nepomuk je zaštitnik Češke, grada Praga, ispovjednika, graditelja mostova, kraljica, siromašnih i štiti od poplava.

Otkud usred našeg (suhog) grada most i kip njegovog zaštitnika? Zbilja je za odgovor potrebna mašta, jer se u centru grada sve izmijenilo od vremena (više je od dva stoljeća) kada je Leopoldus Kováts na karti prikazao

ondašnje ulice, kuće i – vodnu mrežu.

U neposrednoj blizini današnje lokacije kipa sv. Ivana Nepomuka tekao je Fizfaš (Fűzfás, u prijevodu Vrbin) potok!

KIŠE VRAĆAJU U PROŠLOST

Izvor Fizfaša (vidljiv i na spomenutoj karti) nekada se nalazio na području današnjeg Radijalca. Prolazeći desnom stranom Radijalca prema sportskoj dvorani i Dudovoj šumi, i ne opažamo da hodamo po nekadašnjoj vodnoj trasi i uz nju. Preciznu lokaciju izvora pokazuje dr. Lajos

Hovány, profesor hidrotehnike na Građevinskom fakultetu, vrstan poznavalac starih voda na subotičkom području o kojima je izučavao i o njima pisao: to je prostor u blizini ulaza u zgradu broj 24 na Radijalcu, na uglu sa Šumskom ulicom. Sada je travnjak. Ima drveća, tu je blizu i jedna vrba, drvo karakteristično za vodna područja. Stanari ove zgrade kažu da su i na toj nevidljivoj lokaciji izvora (i ne znajući za njega) davno zasadili jednu vrbu, ali se ipak jedne kišne sezone srušila od previše vode.

Zgrada koja je nekada nosila adresu Aleja maršala Tita, a danas je Radijalac broj 24,

Poplava u ulici Miloša Obilića u lipnju 2013.
Niži teren ostao je iz prošlosti. Lokacija gdje je nekada
potok svojim tokom iza zgrada izlazio na šetalište

među prvim je višekatnica-
ma podignutim u ovom dije-
lu grada šezdesetih godina
prošloga stoljeća. Izgrađena
je 1963. godine. Kada se pro-
matra sa šetališta, njen ulaz je
iza zgrade. Tamo, iza zgrade,
a u blizini ulaza (gdje je i
izvor Fizfaša), još je u ono
vrijeme bio jarak i u njemu
voda, kaže stanarka, prisjeća-
jući se tih godina kada su se
uselili u novu zgradu.

»Toliko je vode bilo u
podrumu, da je prelijevalo
preko ulaznog stepeništa.
Kada su kiše i sada u podru-
mu ima vode. Prije nekoliko
godina uvodili smo central-
no grijanje u zgradu. Čim su
majstori na ovom terenu zabi-
li ašove u zemlju da bi posta-
vili cijevi, izbila je voda.«

Čuvajući tragove neka-
dašnjih vdenih trasa, time i
sliku davne Subotice, lokacija
izvora potoka Fizfaš je jedna
od onih koju bi valjalo obi-

lježiti. Možda upravo vrbom i
uz nju informativnom tablom
s nazivom potoka i isječkom
iz stare karte koja dokumenti-
ra ovu lokaciju.

»Ovdje je bilo stalno izvo-
rište. Tu je podzemna voda
izvirala iz pijeska i izlijeva-
la se u tok. Ne znamo je li
vode bilo cijele godine, ali
je moguće da jest. Kada je
razina podzemne vode bila
visoka, javljalo se i povreme-
no izvorište na višem terenu,
to je prostor između Dudove
šume i sadašnjeg student-
skog doma«, kaže dr. Lajos
Hovány.

NAJSTARIJI PODACI

»Naša najstarija karta po
kojoj možemo identificira-
ti vodene tokove, pa i ovaj
potok, je iz 1778.-79. godi-
ne. O ranijem stanju nemamo
dokumenta, ali o stanju na
kraju osamnaestog stoljeća

imamo, da se argumentira-
no može reći 'ovdje je bio
potok'», iznosi dr. Hovány
podatak o karti na kojoj se
zasniva ova serija tekstova o
»traganju« za vodotokovima
i vodenim površinama u dale-
koj prošlosti Subotice.

Fizfaš je od izvora u to
davno doba tekao trasom koja
se danas nalazi s desne strane
Radijalca (gledano od centra
grada), dijelom iza, a dijelom
ispod podignutih višekatni-
ca. Od Ulice Miloša Obilića
nastavljao je prema centru
prostorom koji je danas šeta-
lište. Kod kružnog toka na
početku Radijalca u Fizfaš
se ulijevala voda iz Jasibare,
njegov tok nastavljao Ulicom
Dimitrija Tucovića i pri kraju
te ulice (ili početku gledano

Tucovića. Fizfaš je zatim izla-
zio na Somborski put, zaobi-
lazio kapelu sv. Roka i tekao
do Ulice Petra Drapšina,
gdje se susretao s potokom
Šemljek (iz pravca Tolstojeve
ulice). Od propusta u Ulici
Petra Drapšina nastavljao se
potok Mlake prema području
Mlake i Paličkom jezeru, o
čemu će više riječi biti u idu-
ćim brojevima.

No, bitno je još istaći da
je opisana trasa Fizfaša tok
potoka u vrijeme nastajanja
karte. Ubrzo, već u razdo-
blju 1783.-87. godine, trasa
Fizfaša je regulirana na sljede-
ći način: tamo gdje se iz Ulice
Dimitrija Tucovića »lomila«
prema Rudić ulici je isprav-
ljena, a tok potoka reguliran
(usmjeren) preko Trga repu-

Dijagonalno s gornjeg lijevog kuta tok Fizfaša uz današnji
Radijalac. U donjem dijelu karte most u Rudić ulici
i »obilazak« potoka oko kapele sv. Roka

od gradskog centra), skretao
prema Rudić ulici. U njoj se
nekada nalazio most (blizu
ugla današnje ulice). Tada još
nije bilo bloka zgrada između
Rudić ulice i Ulice Dimitrija

blike prema Štrosmajerovoj
ulici.

Trasa nekadašnjeg otvore-
nog potoka danas je u zatvo-
renom kanalskom sustavu.

Katarina Korponaić

LEMEŠKI LJETNI FEST

Dan prepun događaja

Lemeš je udvostručio broj stanovnika na jedan dan

Posljednja subota u srpnju u Lemešu je bila prepuna događaja. Lemešani su tog 27. srpnja uspješno organizirali tri manifestacije koje su privukle mnoge sugrađane i goste – susret naselja plemenitog podrijetla, festival lemeškog kulena i natjecanje u kuhanju lemeškog junećeg paprikaša.

SUSRET NASELJA PLEMIČKOG PODRIJETLA

Porodica plemićkih naselja broji trideset pet članova iz različitih dijelova Europe. To su naselja koja u svom imenu imaju imenicu plemeniti (nemeš). Svake godine predstavnici ovih naselja se sastaju u jednom od njih, kako bi se upoznali s kulturom i običajima domaćina, a domaćinima pokazali djelić svoje kulture. Ove godine je domaćin bilo jedino selo s predznakom plemeniti (nemeš) u Republici Srbiji (Nemesmilitics, tj. Lemeš, odnosno Svetozar Miletić). Na ovom susre-

tu zajedno s domaćinima je bilo četrnaest sela iz Austrije, Slovačke i Mađarske. Po intoniranju himni svako selo se predstavilo. Zajedničko im je da su ih osnovale plemenske obitelji čiji potomci žive i danas u njima.

Ovakvi susreti spajaju ljude i kulture. Čine da globalno selo ima svoje lice, kulturu i da se ne zaborave korijeni. Predsjednik Mjesnog savjeta *Aleksandar Vidaković* je predao prelaznu palicu sljedećim domaćinima ovog susreta Nemešochi iz Slovačke na čuvanje narednih godinu dana.

Usljedio je kulturno-umjetnički program u kom su nastupili domaćini – ME »Nemeth Laszlo«, HBKUD »Lemeš«, »Musica viva« i gosti zbor »Napsugar« iz Nemešdeda, mažoretkinje iz Nemešocha, kao i iz pobratimljenog sela Bikića (Mađarska) puhački orkestar i plesači latino plesova.

LEMEŠKI KULEN

Ovogodišnja manifestacija Lemeški ljetni fest obogaćena je sedmim festivalom lemeškog kulena. Carstvo dobre hrane nezamislivo je bez kulena. On je delicata s panonskog podneblja. Kulen se servira u izuzetnim prilikama i čuva za posebne goste. Udruga »Lemeški kulen«, stara sedam godina, pokrenula je proces zaštite lemeškog kulena kao robne marke. U suradnji s prof. dr. *Ilijom Vukovićem* s Veterinarskog fakulteta u Beogradu okončali su izradu elaborata o zaštiti imena podrijetla lemeškog kulena. Ova manifestacija je bila natjecateljskog karaktera – proglašeni su najbolji proizvođači kulena – prvo mjesto osvojio je *Tomo Knezi*, drugo dijele *Stevan Budai* i *Kristijan Kovač*, a na trećem mjestu je *Damir Vidaković*. U kategoriji gužnjaka najbolja je *Katarina Kovač*, drugi je

ZAVRŠETAK IPA PROGRAMA

Prošlo je osamnaest mjeseci od kada je započeo IPA program prekogranične suradnje s bratskim selom Bikić (Bacsbokod, Mađarska). Ova suradnja je mnogo toga donijela ovim selima – Lemešu dječje igralište, ured nevladine organizacije, mnogo druženja i poznanstava.

DUŽIJANCA U MALOJ BOSNI

Susret s Bogom i čovjekom

Vjernici župe Presvetoga Trojstva u Maloj Bosni su u nedjelju, 28. srpnja, proslavili ovogodišnju Dužijancu. U obnovljenoj mjesnoj crkvi prvenstveno su zahvalili dragom Bogu za ovogodišnji rod pšenice, a zatim i na svim drugim darovima. Nedavno obnovljena crkva, kao i nove orgulje, također su dodatni razlog za zahvalu, ali i slavlje.

Proslava žetvenih svečanosti u Maloj Bosni započela je svečanom svetom misom, koju je predvodio mladomisnik vlč. Vinko Cvijin uz koncelebraciju tamošnjeg župnika vlč. Dragana Muharema.

Ovogodišnje predvoditelje, bandaša Marka Franciskovića i bandašicu Biljanu Kovač, kao i male bandašice Danijelu Đukić i Danu Jurić i malog bandaša Josipa Jurića, pokraj svećenika dočekali su mladi obučeni u narodnu nošnju.

U prigodnoj homiliji predvoditelj slavlja vlč. Vinko Cvijin naglasak je stavio na suradnju Boga i čovjeka, te da je Dužijanca susret s Bogom i čovjekom. »Upravo radom se ostvaruje suradnja Boga i čovjeka, a kako bi se što bolje dogovorili, potreban je dijalog, točnije molitva, kojoj nas je naučio Isus«, naglasio je propovijednik.

Slavlje je nastavljeno u večernjim satima, kada je održana svečana akademija, u sklopu koje su blagoslovljene nove orgulje u crkvi, te je priređen glazbeni program. Uz župni zbor, nastupili su i Mješoviti katedralni zbor Albe Vidaković te Collegium musicum catholicum pod ravnanjem Miroslava Stantića, dok je na orguljama nastupio mr. Kornelije Vizin.

Kako i priliči Dužijanci, slavlje je završeno tradicionalnim Bandašicinim kolom.

Ž. V.

Bio je i Kulenfest

Ferenc Vujević, a treća Dorika Vidaković. Svoje proizvode je izložila i udruga starih zanata iz Sombora, a sve je propratio tamburaški sastav »Derani« iz Subotice.

NATJECANJE U KUHANJU LEMEŠKOG JUNEĆEG PAPRIKAŠA

Nije izostalo ni natjecanje u kuhanju lemeškog paprikaša, što je propratila i dekoracija stolova. Ova manifestacija, koja se održava od 2002. godine, prigoda je da se okupe prijatelji, vide ljudi koji se dugo nisu vidjeli. Ovogodišnji najljepši stol uredila je Zorica Herman iz Lemeša, najbolji paprikaš je skuhalo Melita Tepavac, a večer je završena koncertom grupe »The Frajle«.

Lucia Knezi

2. kolovoza 2013.

SASTANAK PREDSTAVNIKA POKRETA ZA BOSUT S NAČELNIKOM OPĆINE NIJEMCI

Zajednički ciljevi – zajednički rad

Nevladina organizacija Pokret za zaštitu i njegovanje rijeke Bosut, u svom dosadašnjem radu intenzivno surađuje sa svim organizacijama i institucijama u zemlji i inozemstvu, kako bi unaprijedila svoje aktivnosti na očuvanju i njegovanju rijeka Bosut i Studva. Česti su posjeti veleposlanika iz više država ovoj organizaciji, poznatih javnih ličnosti i predstavnika ekoloških organizacija, koji podupiru aktivnosti Pokreta na očuvanju ovih rijeka.

DOGOVORENA I UNAPRIJEĐENA DALJNJA SURADNJA

S obzirom da su te dvije rijeke značajan prekogranični koridor koji povezuje prostore naših i susjednih zemalja, veoma je značajna suradnja i sa susjednim mjestima u Republici Hrvatskoj. Iz tog je razloga predsjednik Pokreta za Bosut *Dejan Bulatović* sa svojim suradnicima posjetio općinu Nijemci u Republici Hrvatskoj gdje se sastao s načelnikom Općine *Ivicom Klemom* i stručnom suradnicom za gospodarstvo *Gordanom Đitko*. Kako je istaknuo *Dejan Bulatović*, dogovorena je i unaprijeđena daljnja suradnja Pokreta i Općine Nijemci na očuvanju rijeke Bosut, a od predstavnika Općine Nijemci pružena je puna podrška njihovim aktivnostima koje su usredotočene na očuvanju životnog okoliša: »Ovo je samo jedan u nizu posjeta predstavnika

Bosutska patrola

naše organizacije Republici Hrvatskoj. Imamo iste ciljeve i želje – da ova rijeka bude jedna od najuzornijih i najljepših, a jednog dana da postane i rezervat prirode. Ono što je u Nijemcima urađeno, kako na rijeci tako i na samoj obali, može nam poslužiti kao dobar uzor«, istaknuo je *Dejan Bulatović*.

ZAJEDNIČKI CILJEVI

»Zajednički ciljevi Općine Nijemci i Pokreta bit će u idućem razdoblju vodilja za zajednički rad. Krajem rujna trebamo realizirati i projekt na osnovi kojeg smo sa specijalnim rezervatom 'Zasavica' iz Srijemske Mitrovice dobili od Europske unije 70.000 eura. Formirat ćemo radionice u Šidu, a cilj nam je educirati građane i učenike radi očuvanja rezervata u Zasavici, ali i rijeka

Bosut i Studva«, kaže *Dejan Bulatović*.

Sve ove aktivnosti iziskuju dobru suradnju sa svim institucijama i susjednim drža-

vama, a Republika Hrvatska je prva u okruženju s kojom suradnja treba biti na visokoj razini, kako bi se očuvale ove dvije rijeke.

S. Darabašić

HUMANITARNA AKCIJA U MONOŠTORU

Čepom do osmijeha

Monoštorica *Vanja Vinković*, s trenutnim boravištem u Novom Sadu, pokretačica je humanitarne akcije sakupljanja plastičnih čepova radi pomoći djeci s hendikepom, s ciljem omogućavanja njihovog lakšeg školovanja.

Kao diplomirana ekologinja, Vanja je ranije u suradnji s studentima ekologije Fakulteta u Novom Sadu, uz pomoć prijatelja i susjeda, uspjela prikupiti veliku količinu čepova i pomogla da se ovaj projekt ostvari u Sloveniji, te je odlu-

čila pokrenuti ga i u Srbiji.

ISKUSTVO IZ SLOVENIJE

U Sloveniji su postignuti dobri rezultati u sakupljanju plastičnih čepova, princip projekta je jednostavan, pokazalo se i efikasan. Sakupljeni čepovi od plastike se otkupljuju, a prikupljena sredstva se koriste u humanitarne svrhe. Konkretno, ova akcija je dala akcent na djecu s hendikepom – omogućeno im je lakše funkcioniranje u

LJETO NA SAVI U SRIJEMSKOJ MITROVICI

Ugroženi kupaći

kupaju između ove dvije plaže ili se »puštaju« na madracima od »Male plaže« do »Briona«, što ne sprečava vlasnike glisera da jure na tridesetak metara od obale.

NADLEŽNOST

Osim za kupaće, ovi gliseri predstavljaju opasnost i za ostale čamce i jedrilice radi velikih valova koje prave kada na samo desetak metara projure pokraj drugih plovniha objekata ili usidrenih splavova. Vozači skutera imaju običaj da sa svojim skuterima, koji razvijaju brzinu od oko 40 km na sat, dojure na nekoliko metara do plovaka zone za kupanje i tu naprave zaokret. Premda dobivaju upozorenja od spasilačke službe, uopće se ne obaziru na njih, a može se samo zamisliti razmjera nesreće ako vozač skutera ne stigne zaokrenuti i u punoj brzini uleti među kupaće. Policijska uprava u Srijemskoj Mitrovici se ograđuje od odgovornosti jer u svom sustavu nema riječnu prometnu policiju i poslovi kontrole riječnog prometa ne nalaze se u nadležnosti Policijske uprave u Srijemskoj Mitrovici. U komunalnoj policiji također ističu da nisu odgovorni za sigurnost prometa na vodi, ali i da imaju informaciju o posjetu pripadnika riječne policije iz Beograda radi kontroliranja vožnje plovila na Savi. Nažalost, izgleda da je potrebno da se prvo dogodi nesreća, pa tek onda da odgovorne institucije spriječe ovakvo neodgovorno ponašanje vlasnika glisera i skutera.

Dario Španović

Dolazak ljeta za većinu Mitrovčana označava početak omiljenog godišnjeg doba koje se provodi na rijeci Savi uživajući u kupanju, šetnji po šetalištu između gradske plaže »Brioni« i »Male plaže«, vožnji čamcem i svemu onomu što rijeka pruža. Grad Srijemska Mitrovica svake godine poboljšava sve ono što boravak na plaži čini prijatnijim i zabavnijim, pa zato i nije čudno što su »Brioni«

uvršteni među pet najljepših plaža Vojvodine.

OPASNOST

No, proteklih godina, a posebice ove, sve je učestalija opasnost za kupaće od strane nesavjesnih vozača glisera i skutera (jet-ski), koji radi velike brzine i neodgovorne vožnje ugrožavaju sigurnost kupaća, osobito vikendom. Premda postoji propis za promet na vodi i znak zabranjenog glisiranja između ove dvije plaže,

vozači glisera i skutera uopće ne obraćaju pozornost na ova upozorenja. Upravo tok rijeke duljine oko 1,5 km između ove dvije plaže, kao i same plaže, predstavljaju omiljeno mjesto za »divljanje« gliserima i skuterima. Vozači glisera koji jure oko 70 km na sat zbog smanjene vidljivosti radi odsjaja vode nemaju nikakve šanse primijetiti kupaća. Premda je na obje plaže prostor za kupanje ograđen plovcima, mnogi se

svakodnevnom životu. Istovremeno, postiže se i doprinos u očuvanju okoliša. Nositeljima projekta želja je da ova akcija zaživi u svim ustanovama, od škola, vrtića, do prodavaonica i kafića. Prikupljanje se obavlja na više punktova u mjestu, u Monoštoru je to kod Vanjinih roditelja za početak,

a pojavljuje se sve veći broj zainteresiranih. Prikupljaju se poklopci od tvrde plastike, kao što su oni s boca od jogurta, mlijeka, sokova, sredstava za kućnu kemiju (deterdženti, paste za zube, omekšivači, šamponi, kreme za ruke itd.). Svaki čep je jako bitan, jedan osmijeh!

U Monoštoru je prvo javno pojavljivanje ove akcije bilo tijekom Ekološko-glazbenog festivala »Regeneracija Dunava«, kada je sakupljena velika količina čepova, a doprinos akciji je dalo i Javno komunalno poduzeće »Čistoća« iz Sombora. Organizatori festivala voljni su nastaviti s ovom humanitarnom akcijom.

Prvo dijete kojemu će se pomoći putem ove akcije je *David Mernjik* iz Pivnica, rođen 15. kolovoza 2005. godine, koji boluje od sindroma Lesch-Nyhan E791. Od novca koji će se dobiti prodajom čepova, planira se malome Davidu kupiti specijalni stol, pomoću kojeg bi mu bilo omogućeno nesmetano učenje u školi. Prema procjenama, potrebno je sakupiti oko jedne tone čepova. S obzirom na njihovu količinu i zastupljenost na različitim proizvodima koje svakodnevno koristimo, to i nije tako teško sakupiti, pa apeliramo na sve koji imaju volju i želju pomoći da se priključe akciji.

Zdenka Mitić

Vanja Vinkov Petković

REPORTAŽA: PETROLAND, MJESTO UŽITKA

Vojvođanski vodeni svijet

Vodeće mjesto užitka za obitelji i mlade tijekom ljetne žege

Često smo navikli u našoj okolini da se u reklamama pretjeruje, da se nešto što se u civiliziranom svijetu potpuno normalno podrazumijeva, kod nas naziva nekim bombastičnim nazivima. Naviknuti smo laskati sebi, dizati u nebesa neke stvari koje bi trebale biti sasvim uobičajene.

Odlazak u Bački Petrovac bio je test kakvoće projekta domaćeg aquaparka. Mada se na krajnjem sjeveru pokrajine ova destinacija baš i ne reklamira previše, više

zarad promjene u odnosu na Mórahalom i Segedin, krenuli smo na put. Odlazak autocestom baš nije previše praktičan zbog odvajanja i cestarine, a ni prolazak kroz više sela nije posebna radost. Ipak, natpisi na ključnim križanjima nepogrešivo vode do velikog parkirališta iza samog Bačkog Petrovca.

ŠMEK UDARA

Prolazak kroz ulaz u Petroland je kao prelaženje granice Srbije. Sve je urede-

no, sređeno i novo. Naravno da nema smeća, sve je šareno i veselo, sadržaji su očaravajući. Bilo nam je potrebno pola sata da se naviknemo na okolinu. Veliki broj impozantnih tobogana i neviđenih sadržaja za djecu nadmašili su sva očekivanja. Kao da smo u Grčkoj ili nekoj europskoj državi, tako djeluje ovo petrovačko čudo. Osoblje je korektno, djevojke su vrlo kulturne, spremne pomoći i lijepe, a preko razglasa se ori glazba dobrog raspoloženja.

koju zapljuskuju golemi valovi. To je mjesto gdje se svijet mladih, starijih i djece posve prepliće. Nakon svih ovih uzbuđenja možete se odmoriti u ležaljka u sjeni sunčobrana ili ispod mreže. Sve ovo djeluje kao morska plaža. Jasno, ima se i što za pregristi i popiti po nekim cijenama koje se podrazumijevaju na ovim mjestima. Dan brzo prođe u Petrolandu, doživljaj je nezaboravan, pogotovu ako ne idete sami. Ako vodite djecu možete biti sigurni kako će vas često podsjećati na ovaj vojvođanski portal u vodeni svijet, najugodnije mjesto tijekom sunčanog ljeta u ravnici.

POLITIKA

Hajmo na koncu par riječi i o politici, onoj pozitivnoj strani politike. Lokacija ove goleme investicije zasigurno nije slučajno odabrana, a ne radi se samo o izvoru termalne vode. Slovačka manjina bila je most suradnje s investitorima iz matične države u okviru dosadašnjeg ulaganja 6 od ukupno planiranih 22 milijuna eura. Dakle, ovo nije samo mjesto odmora, već i inspiracije.

Nikola Perušić

SADRŽAJI

S obzirom kako je ovo putopis, a ne plaćena reklama, ne bih navodio tehničke podatke raznih tobogana. Doista su visoki i dugi, ima ih u dvije skupine, tako da bi vam uzelo pola dana da se spustite samo dva-tri puta sa svakog. Na nekima se može ići sjedeći u gumenim prstenovima, na jednim se koristi neka vrsta vodenih saonica, a zapravo je najvažnije skinuti lančiče i nakit.

Adrenalinski šok je zajamčen. Kamikaze tobogan je blizak osjećaju slobodnog pada s petokatnice.

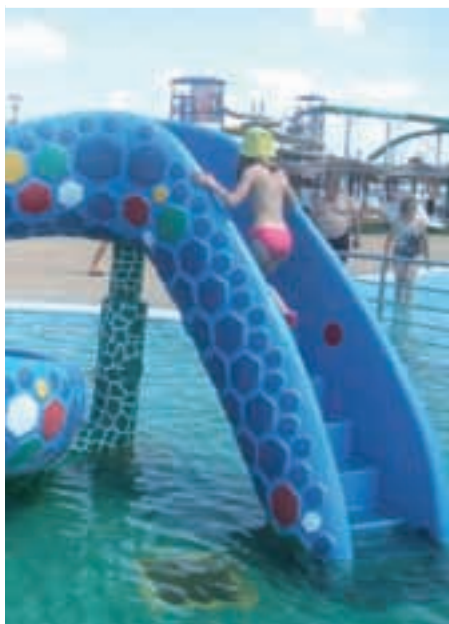
OBITELJSKI SVIJET

Međutim, ovo nije mjesto stvoreno samo za izživljavanje mladih. Lijena rijeka okreće se u krug vozeći opušteno, mirne plivače koji ljenčare u gumama. Za djecu je stvoren neobičan sustav, pravo carstvo hidraulike u kojem se neke velike i manje kofe stalno pune vodom te posipaju djecu periodično

izazivajući napade uzbuđenja i oslobađanja nepatvorenih emocija. Ovaj avanturistički dio s mlazevima vode, plitkim bazenima za novorođenčad, te aktivnostima za neplivače samo je srce projekta. Ono što smo navikli vidati u Mađarskoj posve je nadmašeno.

CARSTVO VALOVA

Posebice vrijedi spomenuti bazen s valovima, jer je to vrlo respektabilan prostor u koji staje stotinjak osoba te se svakog sata pretvara u obalu

IŠČEZLA STOLJEĆA – CRTICE IZ POVIJESTI O NASELJIMA U SRIJEMU U SREDNJEM VIJEKU

Srijemsko vino, dragocjeni izvozni artikl

Piše: dr. Zsombor Szabó

Srednjovjekovno Ugarsko Kraljevstvo, osim izvoza plemenitih metala i volova, bilo je i veliki izvoznik vina. Srijemsko vino već u XIII. stoljeću spada u red čuvenijih i skupih vina. U carinskom popisu koji je napisan 1288. godine u Estergomu (kraljevskom sjedištu) i koji se bazira na ranijim spisima, govori se o najpoznatijim vrstama vina koja dopijevaju na estergomsku tržnicu. Najpoznatija su srijemska (iz Boldana), šomodska, iz županije Zale i budimska. U ovom nabrajanju najvrednije je bilo srijemsko vino, za njega se plaćala dvostruko veća carinska tarifa od ostalih vrsta. Mjesto Boldan možemo identificirati kao mjesto jugoistočno od Rume, Bolgan(y), 1339. godine Terra Bolgaan. Jedna od najrasprostranjenijih srednjovjekovnih sorti, bijela slanka, potjecala je s ovih područja. Glavni trgovci vinom bili su građani Segedina i Budima. Segedinci su vino izvozili u Erdelj i Poljsku, a Budimci u Beč i dalje u Njemačku. Kvaliteta srijemskog vina dokazuje se i time da je vino izdržalo dugo putovanje rijekama i drumovima, a da se ne ukiseli. Ovo je pretpostavljalo visok nivo tehnologije obrade vinograda, cijedenja grožđa, čuvanja i njegovanja gotovog vina. Važne su bile bačve, iako nemamo pisanih dokumenata o postojanju bačvarskog ceha, oni su sigurno bili važni i ugledni građani. Vinarska tehnologija stizala

je iz Francuske, najvjerojatnije preko cistercita koji su održavali stalnu vezu s matičnom opatijom u Citou, kao i iz Italije. Samostani su bili jedni od nositelja proizvodnje vina, i osim vinograda imali su prihode i od carina (skelarine) za

novac u proizvodnju radi stjecanja većeg prihoda, kupujući vinograde na Fruškoj gori. Imamo podatke (popis desetine u Bačkoj županiji 1522.) da su čak 77 stanovnika Segedina imali u posjedu vinograde u Petrovaradinu, Kamenici, Karlovcima i Slankamenu. Nasljednici

KRALJ VINA, VINO KRALJEVA

Fruškogorska vina su nazivana »kraljem vina, vinom kraljeva«. Kada se nakon turskih ratova proizvodnja vina »prinudno preselila« u Tokaj, onda se tokajsko vino počelo nazivati ovom frazom. Fruškogorsko vino nije trošeno samo na stolovima kraljeva, velikaša, crkvenih velikodostojnika i u crkveno-obredne svrhe, znatne količine su trošene i »u mjestu« svakodnevno kao svojevrsni »obrok«. Po spisku koji potječe iz 1522. godine, u Petrovaradinu u »domaćinstvu« glavnog župana Bačke *Imreffy Mihály*a za njegove i potrebe osoblja dnevno se točilo 107,5 pinti vina (1 pinta = 1,41 litara), što znači da je za 105 osoba (koje su nabrojene), »dnevni obrok« vina bio 151,5 litara vina, ili u prosjeku 1,5 litra po glavi. Šest Roma i mladići-paževi dobivali su samo polovicu, tj. 7 del po glavi. Na godišnjem nivou iznos potrebne količine vina za ovo domaćinstvo kretao se oko 55 hektolitara. Da se vino proizvodilo u ogromnim količinama dokazuju i događaji u Srijemskoj Kamenici nakon pada tog mjesta u turske ruke: »mještani pričaju da je u gradu razliveno sedam tisuća bačvi vina kada su ga Turci prvobitno bili razorili, a vino je poput ovećeg, do koljena duboka potoka teklo prostorom trga, koji je na nižem mjestu dijelio grad«, izvještava 1553. godine pečuški biskup *Antun Vrančić Šibenčanin* u svom putopisu.

Obrada vinograda, francuska minijatura, XV. stoljeće

korištenje riječnih prijelaza. Takve prihode imale su npr. Titelska i Petrovaradinska opatija.

PODJELA TRŽIŠTA VINOM I ULAGANJA U VINOGRAD

Interesantno je da su trgovci vinom iz Segedina i Budima na neki način »podijelili tržište«. Zapadni dio Fruškogorskog vinogorja oko Iloka bio je mjesto opskrbe budimskih, a istočni dio oko Slankamena i Kamonca (Srijemska Kamenica) segedinskih trgovaca. Trgovci vinom iz Segedina i Budima nisu samo otkupljivali viškove vina, nego su i ulagali svoj

budimskog građanina *Szabó Tamása* se 1507. godine spore oko pokojnikovog vinograda koji se nalazio u okolici Iloka (i ovi podaci su dokaz o »podijeljenom tržištu«). Segedinski trgovci su u XV. stoljeću vodili nekoliko sporova oko toga trebaju li plaćati skelarinu (petrovardinsku) prilikom prijevoza vlastitog vina preko rijeke Dunav. Vinogradi su pružali prilike i za zaradu lokalnom stanovništvu. Tako su pripadnici stalne riječne flotile - šajkaši (»baza« im je bila oko Titela) svoju neredovitu i često malu plaću dopunjavali radeći za »dnevnicu« u okolnim fruškogorskim vinogradima.

Ištvančićev dokumentarac osvojio nagradu u Lecceu

ZAGREB – Dokumentarni film redatelja *Branka Ištvančića* »Hodočasnik u Rim« snimljen u produkciji HRT-a osvojio je posebnu autorsku nagradu na 51. festivalu turističkog filma koji se održavao od 19. do 23.

lipnja u talijanskom gradu Lecceu. Film je nagrađen u kategoriji dokumentarno-kulturološkog filma, a u službenoj konkurenciji sudjelovalo je 55 filmova iz 21 zemlje. U filmu »Hodočasnik u Rim« *Ivan Golub*, jedan od najboljih poznavatelja Rima u Hrvata, otkriva znamenitosti Vječnoga Grada: od katakombi do bazilika, parkova i trgova. Film pokazuje kako su tijekom povijesti u Rimu trag u njegovu javnom, kulturnom i znanstvenom životu ostavili i mnogi Hrvati poput *Julija Klovića*, *Franje Petrića*, *Jurja Križanića*, *Bartola Kašića*, *Ruđera Boškovića* i drugih.

»Novosadsko muzičko ljeto«

NOVI SAD – Koncertom jednog od najpoznatijih europskih omladinskih ansambala »Wonderful youth orchestra«, prošloga je tjedna počelo »Novosadsko muzičko ljeto«. Manifestacija traje do 23. kolovoza, a posjetitelje očekuju koncerti klasične, etno, jazz, pop, flamenko i romske glazbe, kao i kazališne predstave. U okviru programa, jučer su zajednički koncert održali glazbenici iz Hrvatske – pijanist *Matija Dedić* i pop pjevač *Massimo Savić*.

»Novosadsko muzičko ljeto« organizira Muzička omladina Novog Sada, a svi programi se održavaju u vrtu Nikolajevskog srednjoškolskog doma s početkom u 21 sat.

45 godina OKUD-a »Ivo Lola Ribar« iz Sonte

SONTA – Godišnjim koncertom u Velikoj dvorani Doma kulture u Sonti članovi mjesnog OKUD-a »Ivo Lola Ribar« obilježili su 45. obljetnicu postojanja i kontinuiranoga rada. U dvosatnom folklornom programu, uz pomoć TO »Sončanski biseri«, publici su prikazane koreografije mlade i starije dječje grupe i omladinskog folklornog postava, a nastupila je i ženska pjevačka skupina. Osim prikaza običaja odvođenja mlade, odnosno dijela svadbe sončanskih Šokaca, za proslavu rođendana »Lolinci« su pripremili bogat repertoar igara iz Bačke, Banata, Šumadije, kao i bunjevačke igre. Vrlo uspješ-

ni i od publike nagrađeni pljeskom bili su i blokovi glazbe TO »Sončanski biseri« sa solistima *Aljošom Mihaljevim*, *Nikolom Silađi* i *Majom Kuruc*.

I. A.

»Trojni susreti« u Bezdanu

BEZDAN – U Bezdanu će sutra, subota, 3. kolovoza, biti održani IX. podunavski dani kulture »Trojni susreti«. Program će biti organiziran na prostoru Kanalske obale, a početak je u 10 sati.

Ova manifestacija okuplja kulturno-umjetnička društva iz Hrvatske, Mađarske i Srbije. Na postavljenim teznama posjetitelji će moći, kao i ranijih godina, vidjeti prezentaciju starih zanata i izložbu rukotvorina. Većernji dio programa namijenjen je mladima.

Organizator festivala je Udruga građana »Puls« iz Bezdana.

Z. V.

»Bodrog fest« u Monoštoru

MONOŠTOR – Ovogodišnji, deveti po redu »Bodrog fest« održat će se idućeg petka i subote – 9. i 10. kolovoza. Prvog dana u petak bit će organiziran »Bodroški kotlić« – natjecanje u kuhanju ribljeg paprikaša, uz glazbu tamburaša.

U subotu, 10. kolovoza, festival se nastavlja u 10 sati programom za djecu u parku ispred Centra građanskih aktivnosti, pod nazivom »Povratak u srednji vijek«.

Službeno otvorenje manifestacije je u 12 sati na svečanoj pozornici u središtu sela, koje obuhvaća raport *Josipa Dipanova*, nastup mažoretkinja, paradu jahača i fijakera, nastup dječje skupine KUDH-a »Bodrog«, »Šarenih vokala«, recitale.

Posjetitelje očekuju i izložba fotografija nastalih u Specijalnom rezervatu prirode »Gornje Podunavlje«, promocija knjige *Mimmi Petersom Hüge* iz Amerike, rođendan Etno-kuće (u kojoj će biti priređena izložba fotografija starog Monoštora čiji je autor *Augustin Juriga*), izložba bodroške tvrđave od slame...

Manifestacija se nastavlja »klasičnim« programom od 16 sati u crkvi sv. Petra i Pavla, gdje će nastupiti zborovi i solisti, a od 18 sati kreće kulturno-umjetnički program s nastupima KUD-ova i recitalima lokalnih pjesnika.

U večernjim satima, s početkom u 20 sati, održat će se koncert tamburaškog sastava »Slavonske lole«, a nakon toga, od 22 sata slijedi program za mlade »Deep down and dirty – Bodrog by night« podržan od strane DJ-eva s Radija AS FM.

Gradski muzej u Somboru zatvoren za posjetitelje

SOMBOR – Zbog sanacije fasade i zamjene krova Gradski muzej u Somboru tijekom kolovoza i rujna neće biti otvoren za posjetitelje, priopćili su iz ove ustanove kulture. Spomenuti se radovi odvijaju u sklopu obilježavanja 130 godina muzeološke djelatnosti na prostoru Zapadnobackog okruga.

U SOMBORU ODRŽANA 79. »DUŽIONICA«

Svečana povorka kroz grad

Zahvala Bogu za plodove zemlje i ljudskoga rada

Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo »Vladimir Nazor« održalo je u nedjelju, 28. srpnja, Dužionicu, tradicionalnu manifestaciju, kojom se obilježava završetak žetve. Bila je 79. godina za redom da Hrvati u Somboru na ovakav način zahvaljuju Bogu na uspješno obavljenoj žetvi i na novom kruhu. Ovogodišnji bandaš i bandašica bili su *Antonio Gromilović* i *Mariela Parčetić*.

Proslava je počela okupljanjem sudionika »Dužionice« u Hrvatskom domu, nakon čega je svečana povorka predvođena najmlađim sudionicima prošla središtem grada do crkve Svetog Trojstva, gdje je održana svečana sveta misa na kojoj je posvećen kruh od novog žita. Misu je služio velečasni *Jakob Fajfer*,

župnik iz Odžaka. »Kada su ovakvi trenuci da se zahvaljemo Bogu za zemaljske plodove, dobro se prisjetiti molitve – molimo Boga da se znamo služiti ovozemaljskim materijalnim dobrima radi spasenja i zadobivanja nebeskog kraljevstva. Danas, dok zahvaljujemo Bogu za sve plodove, najprije trebamo zahvaljivati za plod čovjeka. Da zahvaljujemo jedni za druge, da nas ima, da vodimo brigu jedni o drugima. To je bit kršćanstva«, kazao je velečasni Fajfer.

KRUH – SIMBOL OPSTANKA ZAJEDNICE

Nakon svete mise sudionici Dužionice okupili su se na Trgu Svetog Trojstva ispred Gradske kuće, a odatle se u povorci glavnom

somborskom ulicom uputili u Županiju, gdje ih je primio gradonačelnik Sombora *Nemanja Delić*. Ovogodišnja bandašica *Mariela Parčetić* uručujući kruh od novog žita gradonačelniku obratila se prvom čovjeku Grada Sombora ovim riječima. »Imam čast i zadovoljstvo da u ime HKUD-a 'Vladimir Nazor', svih sudionika i gostiju 'Dužionice' pozdravim Vas i Vaše suradnike. Naše društvo, kao osvjedočeni čuvar tradicije i običaja Hrvata na ovim prostorima, slavi danas 79. 'Dužionicu'. Kruh, dar Božji, plod zemlje i ljudskog rada bio je i ostao simbol života, obitelji, dobrote i ljubavi, ali i opstanka cijele zajednice. Gdje ima kruha – ima i mira, gdje ima mira – tu je i ljubavi i blagostanja. Znali su to naši stari, znamo

Gdje ima kruha - ima i mira, gdje ima mira - tu je i ljubavi i blagostanja. Znali su to naši stari, znamo i mi, riječi su ovogodišnje bandašice Mariele Parčetić

i mi. Zato su vrijedni žeteoci brižljivo sakupili svako zrno, a vješte ruke naših domaćica pripravile kruh od novog žita. S istim žarom, kao i naši preci, i mi smo danas zahvalili Bogu na uspješnoj žetvi i prinijeli kruh na blagoslov, te ga sada darujemo Vama. Darivanje blagoslovljenog kruha od novog žita gradonačelniku je, poslije svete mise, najsvečaniji čin 'Dužionice'. Stoga primite ovaj naš blagoslovljeni kruh kao simbol međusobne povezanosti i mira, te ga podijelite svim građanima Sombora«. Zahvaljujući se na darovanom kruhu gradonačelnik *Delić* je istaknuo: »Slaveći 'Dužionicu' vi obilježavate i ono što su običaji i tradicija naroda s naših prostora, ali to sve više postaje i jedan veliki kulturni događaj i jedna od najvećih manifestacija tijekom ljeta koje se dešavaju u Somboru. Novi kruh koji ste mi donijeli jest simbol

da smo imali rodnu godinu. No, najvažnije je da mi ovdje u Gradu Sombor njegujemo zajedništvo i kada je godina rodna i kada je godina manje dobra. Bitno je da svi zajedno pod ovim jednim Suncem dijelimo sudbinu i ono što

no proslavljamo simbolizira i vrednoću naših ljudi. Naši paori i domaćini imat će beričetan rod ove godine, ali ovaj kruh je potvrda da neće biti naših gladnih sugrađana.

IDENTITETSKI ELEMENT OVDAŠNJIH HRVATA

Proslava »Dužionice« nastavljena je u Hrvatskom domu, gdje je za sve sudionike priređen svečani ručak. »Tradicija 'Dužionice' u Somboru duga je skoro 80 godina, u Subotici više od stoljeća i to je jedan od ključnih identitetskih elemenata u Hrvata na ovim prostorima. Usudio bih se reći da to nije samo hrvatska tradicija već jedan od elemenata koji su Hrvati utkali već i u vojvodanski tradiciju, jer to je manifestacija koju podupiru dva velika grada u Vojvodini – Subotica i Sombor«, rekao je generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici *Dragan Đurić*. Predsjednik HKUD-a »Vladimir Nazor« Mata Matarić zahvalio se svim sudionicima i gostima. On je ista-

Književna večer i »Miroljub«

U sklopu proslave »Dužionice« u četvrtak, 25. srpnja, u Hrvatskom domu organiziran je program na kome su pred-

stavljani bandaš i bandašica, a sudionici programa bili su pjesnici »Lire naive« iz Sombora, Lemeša i Čonoplje, koji su govorili stihove svojih pjesama, kao i pjevačka skupina »Nazora«. Za »Dužionicu« je pripremljen i novi broj »Miroljuba«, lista koji priprema i izdaje HKUD »Vladimir Nazor«.

knuo značaj tradicije koja je duga 79 godina, a u šali je napravio usporedbu da u dvorani Hrvatskog doma nema starijeg od »Dužionice«.

Među uzvanicima na ovogodišnjoj »Dužionici« bili su: konzul RH u Subotici *Neven Marčić*, tajnik HNV-a *Željko Pakledinac*, ravnatelj Zavoda za kulturu voj-

vodanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov*, ravnatelj NIU »Hrvatska riječ« *Ivan Karan*, dopredsjednik DSHV-a *Pero Horvacki*, zamjenik pokrajinskog tajnika za kulturu i informiranje *Milan Micić*, gradonačelnik Sombora *Nemanja Delić*, kao i gosti iz Širokog Polja i Osijeka.

Zlata Vasiljević

Blagoslov »krune« od novog žita

su plodovi ove zemlje. Naši narodi koji žive na ovim prostorima oduvijek su živjeli na ovoj zemlji i od ove zemlje i na njoj vrijedno radili. Ovaj običaj koji danas svi zajed-

Sudionici Dužionice ispred Županije

CD U POVODU 25 GODINA RADA

Novi album ansambla »Hajo«

Ovih dana je izišao novi album ansambla »Hajo« iz Subotice kojim obilježavaju 25 godina postojanja. Na albumu »Evo opet šorom vranci jure«, kojega su objavili za uglednu hrvatsku diskografsku kuću Croatia Records, nalazi se 11 autorskih pjesama koje potpisuju Tomislav Vukov, Hrvoje Bogutovac i Krešimir Stipa Bogutovac. Među njima su se našle i tri numere – »Evo opet šorom vranci jure«, »Vojvodina iz sićanja mojih« i »Ostala je samo pisma naša« – nagrađivane na tamburaškim festivalima u Subotici i Novom Sadu. Glazbenu produkciju albuma potpisuju Krešimir Stipa Bogutovac i Branimir Jovanovac, a kao gosti se pojavljuju Stanko

Šarić i Željko Lončarić Žec. Kompletni dizajn omota albuma uradio je Zoran Vukmanov Šimokov, također iz Subotice. Album se može kupiti u Hrvatskoj u svim glazbenim trgovinama, te u Beogradu u prodavaonicama Jugoton-Croatia records, kao i kod članova ovoga orkestra na kontakt telefon: 063/ 80-87-840. Inače, ansambl je snimio i spot za pjesmu »Evo opet šorom vranci jure«, a redatelj spota je Marko Zeljković. Ansambl »Hajo« osnovan je 1988. godine. Jedan je od rijetkih orkestara koji se ovim poslom bavi profesionalno, a sebi za cilj uzeli su očuvanje tradicijske tamburaške glazbe, uz stvaranje novih autorskih skladbi. Orkestar je ime dobio po nadimku čuvenog virtuosa

i skladatelja Pere Tumbasa – Haje. Nastupali su na brojnim festivalima u regiji, kao što su Zlatna tamburica (Novi Sad), Festival bunjevački pisama (Subotica), Festival šokačke pisme (Županja), Tamburaški festival Čanad (Rumunjska). Na Tamburica festu prošle godine su osvojili nagradu za najbolji orkestar, a njihov član je proglašen za najbo-

ljeg basprimaša. Ansambl »Hajo« čine Branko Kutuzov (basprim 1), Dejan Bažant (basprim 2), Davor Ševčić (čelo), Ivan Piuković (kontra), Marinko Piuković (bas) i Tomislav Vukov (harmonika i vokal). Svoj prvi album, pod nazivom »Podvikuje bunjevačka vila«, ansambl »Hajo« objavio je 1990. godine.

D. B. P.

ZAVOD ZA KULTURU
VOJVODANSKIH HRVATA

Radi poticanja suvremenog književnog stvaralaštva na hrvatskom jeziku u Vojvodini i djelatnog pomaganja, stvaranjem primjerenih uvjeta rada na završavanju novih književnih djela, Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata i 2013. godine raspisuje

NATJEČAJ

za besplatni sedmodnevni boravak i rad književnika od 23. do 29. rujna 2013. godine u Tavankutu.

Boravak će biti organiziran u novim prostorijama HKPD »Matija Gubec«, a podrazumijeva smještaj, ishranu, prostor za rad, računalo i internetsku vezu. Zavod osigurava i putne troškove.

Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata će ove godine osigurati mogućnost i uvjete rada na završavanju književnih djela za dvoje književnika.

Na natječaj se mogu javiti književnici iz Vojvodine koji su do sada objavili najmanje jednu knjigu na hrvatskom jeziku ili na nekom njegovom dijalektu, koji imaju rukopis visoke zgotovljenosti, što autor potvrđuje relevantnom recenzijom, i koji prihvaćaju uvjete boravka.

Prijavu s kratkom biografijom, adresom stanovanja, brojem telefona i pratećom dokumentacijom (recenzija, objavljena knjiga) zainteresirani trebaju poslati do petka, 6. rujna 2013. godine, na adresu: Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata, Harambašićeva 14, 24000 Subotica, s naznakom »za natječaj«.

Stručno povjerenstvo Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata donijet će odluku o izboru sudionika za sedmodnevni besplatni boravak i rad u Tavankutu do 12. rujna 2012. godine i o tome odmah obavijestiti sve prijavljene kandidate.

U SUBOTICI PREDSTAVLJEN HRVATSKI PRIJEVOD KNJIGE »LETEĆI VUČIDOL«

Gradoljubna i danas aktualna novela

Hrvatsko akademsko društvo iz Subotice nedavno je objavilo hrvatski prijevod zajedničku novelu mađarskih književnika *Géze Csátha*, *Arthúra Munka* i *Emila Havasa* »Leteći Vučidol« (u originalu »A repülő Vučsidol«) u prijevodu na hrvatski jezik. Ovu duhovitu, na momente i znanstveno-fantastičnu knjigu napisanu početkom 20. stoljeća, čija se radnja odvija u Subotici i čiji su likovi dijelom stvarne ličnosti iz povijesti toga grada, na hrvatski je preveo *Robert Tilly*. Spomenuta knjiga predstavljena je u utorak, 30. srpnja u Subotici, u dvorištu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

OBNOVA KULTURE PREVOĐENJA

Razlog za objavu ovoga naslova, po riječima publicista i urednika knjige *Tomislava Žigmanova*, je obnova prakse prevođenja unutar kulturnog prostora vojvođanskih Hrvata, koja je u slučaju mađarske književnosti do devedesetih godina prošloga stoljeća, zahvaljujući ponajviše *Lazaru Merkoviću* i krugu stvaralaca oko njega, bila razvijena.

»Praksa prevođenja važna je za svaku kulturu, jer se time izlazi iz prostora vlastite samodostatnosti, a književna

Zlatko Romić, Tomislav Žigmanov i Robert Tilly

se dostignuća drugih naroda pokušavaju upoznavati i u vlastitim kulturnim prostorima. Nadamo se u tom smislu da je ovo tek početak jednog ozbiljnijeg i sustavnijeg rada na obnovi kulture prevođenja s jezika naroda s kojima živimo i vjerujemo da će to biti poticaj i mlađima da tu vrstu našega nastojanja i nastave«, kazao je Žigmanov.

DOKUMENT VREMENA

Lektor knjige »Leteći Vučidol« *Zlatko Romić* naglasio je važnost dokumentarnih elemenata u noveli vezanih za povijest Subotice, u prvom redu prvog uzlijetanja zrakoplova *Ivana Sarića* koji je i glavni junak knjige, doduše pod imenom *István (Stipan, Stjepan) Francziskovity*. Osim pionira zrakoplovstva na ovim prostorima, u knjizi se, kaže, spominju i mnoge druge subo-

tičke povijesne ličnosti, ali i pojave poput »bricovanja« ili pijenja »trojanica«.

»Kada već država u kojoj živimo vrlo rijetko spominje naše ljude i povijest, Suboticu i Subotičane, onda je ova knjiga, kao neka vrsta lokalpatriotizma ili, kako to prijevodi Tilly, gradoljublja u umjetnosti, preporučljiva«, naveo je Romić.

Po njegovim riječima, Tillyjeva leksika u prijevodu je »stripovska« te pridonosi originalnosti ove knjige. »Prevoditelj se potrudio čitatelju što više približiti ono o čemu autori pišu. Istina, toga u naznakama ima i u originalu. Ali ta vrsta neposredne komunikacije prevoditelja s čitateljem daje intimniji odnos kada se knjiga uzme u ruke. Dakle, Tillyjev prijevod ujedno pridonosi i originalnosti ove knjige«, ocijenio je Romić.

»U knjizi se spominje kako zbog drezge (mulja) palička flota nije mogla odbraniti Suboticu od napada engleske flote. To je u prenesenom smislu ta subotička drezga koja vuče na dno svaki kulturni i intelektualni, pa čak i izumiteljski napredak u slučaju *Ivana Sarića*, odnosno bać *Franciskovića*, o čemu je pisao i *Radomir Konstantinović* u svom kapitalnom djelu 'Filozofija palanke'. Po pitanju te 'drezge' situacija ni danas nije mnogo bolja«, smatra Tilly.

Kako je *Ivan Sarić* bio bunjevački Hrvat logično je bilo da se knjiga prevede i na hrvatski jezik, kazao je Tilly dodavši kako mu je poseban izazov pri prevođenju bila adaptacija mađarskog »slenga« na bunjevački idiom. »Poseban izazov mi je bio prevesti razgovore između bać *Stipana* i uvjetno rečeno njegove 'ekipe', budući da oni 'divane'«, kazao je Tilly.

Knjiga »Leteći Vučidol« može se za sada kupiti u Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata, po cijeni od 300 dinara.

D. B. P.

Stil koji nedostaje

Na predstavljanju je ocijenjeno i kako su autori ove knjige, pišući duhovito kritički sagledavali tadašnje gradske prilike i lokalnu vlast, što je danas rijedak slučaj među novinarima.

»Feljtonska, književna forma pisanja u novinama, posebno ovakvog stila, zamrla je ne samo u Subotici nego i šire. Netko maštovit bi itekako na ovaj način mogao opisati bilo kojeg od naših gradonačelnika i njihovih 'svita' u projektima od 'Azotare' do gradnje zatvorenog bazena. Ova trojica mladih autora nisu se ustručavali koristiti imena tada živućih političara. Kapa dolje na tome«, kazao je *Zlatko Romić*.

NIJE SE PROMIJENILO MNOGO

Govoreći o motivima koji su ga naveli na prevođenje »Letećeg Vučidola«, *Robert Tilly* je iznio mišljenje kako je duh malograđanstva u Subotici prisutan i danas isto koliko u vrijeme nastanka novele.

Zaboravljeni mikrotoponim

»Za kulturnu memoriju grada zanimljiv je i sam naslov knjige u kojem se spominje Vučidol. Naime, *Stipan Francisković* (*Ivan Sarić*) dolazi iz Vučidola, dijela grada koji se nalazi između Gata i Kera, danas skoro zaboravljenog mikrotoponima u Subotici«, ukazao je Žigmanov.

PROSLAVLJENE MALE TEKIJE U PETROVARADINU

Na čast Gospi Snježnoj

U svetištu Gospe Snježne na Tekijama u Petrovaradinu 25. i 26. srpnja proslavljene su »Male Tekije«. Tih dana vjernici su hodočastili na ovo biskupijsko svetište te euharistijskim slavljinama na hrvatskom i mađarskom jeziku, procesijom i prigodnim programom častili Gospu Tekijsku. Uz sudjelovanje

mnogobrojnih svećenika i vjernika iz Petrovaradinskog dekanata i drugih župa Srijemske biskupije, proslava je započela u četvrtak, 25. srpnja, večernjom misom, koju je predvodio o. Vinko Mamić, svećenik, karmelićanin, provincijal Hrvatske karmelske provincije, predsjednik Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica, doktor biblijskih znanosti, te predavač na više teoloških fakulteta u Hrvatskoj i Rimu. Slavlje je završilo tradicionalnom procesijom sa svijećama i slikom Majke Božje Tekijske kroz prostor križnoga puta uz svetište. Nakon procesije u svetištu je bilo upriličeno klanjanje pred presvetim oltarskim sakramentom. Sutradan na sam dan proslave, u petak 26. srpnja, u crkvi Gospe Snježne slavljen je svečana sveta misa koju je također predvodio o. Vinko Mamić u koncelebraciji svećenika Srijemske i Subotičke biskupije.

T. Mađarević

Svjetski dan mladih

Nepregledno mnoštvo mladih, prema službenim procjenama oko tri milijuna, okupilo se 28. srpnja na plaži Copacabana Rio de Janeira na završnom misnom slavlju 28. svjetskog dana mladih održanog na temu »Podite i učinite mojim učenicima sve narode«.

»Crkva vas treba«, poručio je Papa mladima, »treba polet, kreativnost i radost koji vas karakteriziraju. Veliki apostol Brazila blaženi Jose de Anchieta pošao je u misiju kada je imao svega devetnaest godina. Zna li koje je najbolje sredstvo za evangeliziranje mladih? Sami mladi. To je put kojim treba ići«, rekao je Papa. Na završetku mise papa Franjo je predvodio molitvu Anđeo Gospodnji i nakon molitve najavio da će se idući Svjetski dan mladih održati 2016. u Krakovu u Poljskoj.

IKA

Najave događanja

Misa mladih za mir

SUBOTICA – Misa mladih za mir služit će se danas, 2. kolovoza, na marijanskom svetištu »Bunarić« s početkom u 20 sati.

Koncert kršćanske duhovne glazbe

SUBOTICA – Koncert kršćanske duhovne glazbe, drugi po redu, bit će održan u petak, 9. kolovoza, u dvorištu Radio Marije u Subotici, u Ulici Matije Gupca 8, s početkom u 20 sati. Na ovoj glazbenoj večeri nastupit će: »Apostoli Radio Marije« iz Subotice, Trio Radio Marije s gošćom *Hajnalkom Buš*, omladinski zbor »Via Maria« iz Bačke Topole i glavni gosti, skupina »CruX« iz Slovačke. Pjesme će biti izvođene na hrvatskom, mađarskom i engleskom jeziku. Ulaz je slobodan, a prikupljaju se dobrovoljni prilozi za putne troškove gostiju. Sve informacije možete dobiti na 024/692-255 ili putem e-maila: mariaradio@tippnet.rs

Dva stoljeća crkve sv. Lovre u Sonti

SONTA – Na blagdan Sv. Lovre, 10. kolovoza, svečanom svetom misom obilježiti će se dva stoljeća od posvećenja crkve svetog Lovre u Sonti. U misnom slavlju sudjelovat će pjevački zbor i tamburaški sastav KPZH »Šokadija«. Svečanu euharistiju će predvoditi generalni vikar Subotičke biskupije msgr. *Slavko Večerin*.

I. A.

Velike Tekije 2013.

PETROVARADIN – Središnja proslava blagdana Snježne Gospe u biskupijskom svetištu Gospe Tekijske na Petrovaradinu proslavit će se 4. i 5. kolovoza.

Nedjelja, 4. kolovoza

- 15 sati - prilika za svetu ispovijed
- 16 sati - sv. misa na staroslavenskom jeziku
- 17,30 - sv. misa na mađarskom jeziku
- 19 sati - pontifikalna sv. misa na hrvatskom jeziku s procesijom
- 20,30 - prigodni program

Ponedjeljak, 5. kolovoza

- 7 sati - pobožnost križnog puta
- 8 sati - sv. misa na njemačkom jeziku
- 9 sati - pontifikalna sv. misa na mađarskom jeziku
- 11 sati - pontifikalna sv. misa na hrvatskom jeziku
- 19 sati - sv. misa na hrvatskom jeziku

MEDITACIJA

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Blagdan Preobraženja Gospodinovog temelji se na opisu ovog događaja u sinoptičkim evanđeljima (Mt 17, 1-8; Mk 9, 2-8; Lk 9, 28-36). Nastao je na Istoku još u V. stoljeću, a na Zapad je prenesen tek u X., kada je uspostavljen kršćanske države u Palestini postalo sigurnije hodočastiti na sveta mjesta, a time je i porastao interes za događaje iz Isusova života. Godine 1457. papa *Kalist III.* propisao ga je za cijelu Crkvu u znak zahvalnosti Bogu za pobjedu nad Turcima kod Beograda, koju je izvojevala kršćanska vojska vođena *Ivanom Hunyadijem* i sv. *Ivanom Kapistranom*. Ovim blagdanom Crkva slavi otajstveni događaj Isusovog očitovanja učenicima na brdu za koje se vjeruje da je Tabor.

GOSPODINOVO I NAŠE PREOBRAŽENJE

Opis događaja Isusovog preobraženja svjedoči nam o tome da je Isus uzašao na goru s trojicom učenika - *Petrom, Ivanom* i *Jakovom*. Dok se molio zbila se čudesna pojava njegovog preobraženja. Ovo izvješće podsjeća na primanje kamenih ploča Saveza na brdu Sinaj. *Mojsije* je također s trojicom svjedoka uzašao na brdo, a u oba slučaja

Preobraženje Gospodinovo

spominje se oblak i glas s neba. Brdo je u Starom zavjetu mjesto Božje objave i njegove blizine čovjeku, a oblak »razotkriva Boga živoga i spasitelja, skrivajući transcenciju njegove Slave« (KKC 697). Glas s nebesa koji se začuo u trenutku preobraženja je potvrda da Isusova riječ vrijedi jednako kao i zapovijedi. Njegove riječi su ujedno i Božje te su jedini putokaz prema nebu. Božji nalog: »Njega slušajte« istovremeno je i pouka da Isusova riječ otvara vrata za život vječni te da, koliko god nam bilo teško biti poslušni Kristovoj riječi, to je ono što Bog želi. I kao što je Mojsiju dao deset zapovjedi, nama daje novu - da slušamo njegovog Sina, *Isusa Krista*. Sve što Isus izgovori nosi u sebi božanski autoritet i nama je, kao njegovim nasljedateljima, obveza to slijediti. Biti poslušan Bogu za kršćanina znači slušati Krista.

Evangelje opisuje Isusov izgled u trenutku preobraženja: »I dok se molio, izgled mu se lica izmjeni, a odjeća sjajem zablista« (Lk 9, 29). Nije slučajno da se preobraženje odražava prvo na licu, pa tek onda na odjeći. Lice je simbol čovjeka, onoga što netko jest, a odjeća je vanjština. Zato svako naše preobraženje treba ići tim smjerom. Prvo treba raditi na preobražavanju onog što je u nama, a

što nije dobro. U svojoj nutri ni svatko nosi neke osjećaje, navike, osobine koje vape za preobraženjem, ali mi to zane-marujemo. Polazimo mnogo na vanjštinu. Ulažemo golemi trud i novac da nam vanjština bude lijepa i blistava, no to je samo fasada. Time ne možemo nadomjestiti ne tako blistavo stanje naše nutrine. A događaj Isusova preobraženja uči nas da trebamo sebe preobražavati iznutra, polazeći od osobnosti. Tada ćemo i izvana blistati istinskom ljepotom.

PREKO MOLITVE DO PREOBRAŽENJA

Vrlo je znakovito da se Isusovo preobraženje događa dok je molio. Molitva je mjesto njegovog susreta s Ocem. Isus se često povlačio na molitvu u osamu da bi s Ocem razgovarao i s njim se susreo. Molio je prije svih važnih događaja u svom životu, a ova je molitva bila

prije puta u Jeruzalem, u kojem ga je čekala muka i smrt. Vođeni Isusovim primjerom i mi svoje važne životne trenutke, brige i strahove trebamo staviti u Božje ruke. To možemo učiniti jedino u molitvi. Molitva je mjesto osobnog susreta čovjeka i Boga te put preobraženja. I možda se o molitvi prečesto piše i govori, ali to je zato što je molitva neizostavna i važna komponenta vjerničkog života. Najbliskiji trenutak susreta s Bogom

čovjek može doživjeti jedino kroz molitvu. Iskrena i prava molitva oslobađa čovjeka njegove samodostatnosti u odnosu prema Bogu, otvara mu srce i oči za Boga i bližnjega, rađa želju da se riješi svojih slabosti i grijeha. Susret s Bogom čovjeka ne može ostaviti istog, nužno ga mijenja i preobražava. Vrhunac susreta Boga i čovjeka ovdje na zemlji događa se u euharistijskom slavlju, kada se Bog čovjeku potpuno daruje pod prilikama kruha i vina. Zato se čovjekovo preobraženje ne može zamisliti bez redovitog blagovanja za euharistijskim stolom.

Dakle, molitva i euharistija te, po Isusovom uzoru, čežnja i potreba za istinskim susretom s Bogom jedini su način da se čovjek preobraz i zablista sjajem Božje milosti. U svijetu koji vapi za preobraženjem jedino ako se sami preobrazimo možemo dati svoj doprinos preobrazbi svijeta.

ŠTO VOLITE KUHATI, PODIJELITE S NAMA!

Piše i uređuje: Branka Dulić

Studirati što voliš

Klara Evetović

Naveliko uživamo u ljetu, a bilo je i vrijeme. Svi negdje jure, žele pronaći neki kutak samo za sebe, žele se rashladiti, nitko nema vremena. Godišnji odmori su u tijeku i u jednom trenu učinila nam se kao odlična ideja posjetiti nekog studenta koji je došao kući. Bar oni ne idu nigdje, ne žure nigdje, žurili su doći kući, i malo se tu zadržati. Biti s obitelji, s prijateljima, naći se sa svojim starim društvom. Na koncu je naša ideja dobila epilog, ili još bolje, potrudili smo se da postane stvarnost. Kontaktirali smo *Klaru Evetović*, zagrebačku studenticu, koja je došla na ljetne ferije kući. Kako to već biva, malo je bila zatečena, kako to ona, otkuda to, no na

koncu bilo joj je drago i rado je prihvatila naš prijedlog za susret i druženje.

Kod Klare se bilo ugodno smjestiti – kuća, lijepa hladovina, klupe pod drvetom, još ljepši travnjak, jednom riječju, milina. Nismo osjetili žegu, niti vrelinu, samo lagani povjetarac.

KAKO JE SVE POČELO...

Klara je završila drugu godinu Filozofskog fakulteta, smjer Povijest umjetnosti u Zagrebu. Zamolili smo je malo da nam ispriča kako je sve to počelo, jer nije baš sve išlo onako kako je ona zamislila, ili joj se nisu baš odmah ispunile želje. Njena volja, upornost i ljubav prema ovome su je dovele tu gdje jest.

Pričati s njom je užitak, ona pleni svojim osmijehom i svojom jednostavnošću. Draga je, vedrog duha, nasmijana, pričljiva, što će joj u budućem pozivu zasigurno dobro doći, posebice što se sprema biti vrsna poznavateljica umjetnosti, dakako nekoga njenog željenog perioda u povijesti umjetnosti.

Studirala je u Novom Sadu, no i pokraj toga što je bila izuzetno vrijedna studentica, ljubav prema ovoj profesiji učinila je da promijeni fakultet. Jedino je Zagreb ispunjavao njezin kriterij za ovim fakultetom. I tako se uhvatila u koštac s pripremama. Svjesna je bila da postoji takav fakultet u Beogradu, no to nije bilo to. »Mnogima niti danas nije jasno što studiram, skeptici su po pitanju uposlenja, a samo zato što ne znaju kakva je ovo vrsta studija«. Priča nam kako su krenula njena traganja i kako je sve počelo.

»Išla sam se interesirati u Gimnaziju 'Svetozar Marković', u odjel na hrvatskom, da vidim kako to sve ide, odakle početi, da se upoznam s jezikom, što se sve uči, što bi trebalo pripremati za državnu maturu. Na koncu sam s uspjehom i položila. Pomoglo mi je i Hrvatsko nacionalno vijeće, jer su mi dali naputke, gdje, što, kako. Bila mi je potrebna neka vodilja, neki putokaz u cijeloj ovoj priči, i zaista sam im zahvalna«.

»Sada kada pogledam malo unatrag, niti u jednom trenu ne dvojim, ne dovodim u pitanje moju odluku i moj izbor, presretna sam. Više puta s fakultetom imamo terensku nastavu. Prvo upoznajemo naravno hrvatsku baštinu. Bili smo u Istri, Zagorju, posjetili

smo Italiju, koja je, ne treba reći, kolijevka umjetnosti. Upravo ovoga vikenda idem na par dana za Beč i Salzburg obići neke muzeje. Zar to nije krasno - učim i uživam, puno toga vidim, za mene to nisu samo muzeji, to su priče u tim muzejima. Svaki grad ima priču, a muzeji čuvaju još tananije priče. To je ono što me fascinira, to je ono što me opčinjava«.

SLOBODNO VRIJEME, HOBIJI, PUTOVANJA...

»Idem na koncerte, volim posjete muzejima, nemam vremena čitati neke druge knjige, jer se ovdje ima dosta toga čitati.. Smještena sam u domu, zadovoljna sam, hrana u menzi je dobra, navikla sam, i ne tužim se. Iako već znam kada pogledam neko jelo, znam mu unaprijed i okus i miris, ali to je tako. U ponudi je više vrsta jela, ali kada svaki dan dolazite vi već znate te okuse«.

Na pitanje kakve ima planove za ubuduće, što su joj želje, Klara nam odgovara: »Planiram doktorirati i baviti se istraživačkim radom, posebice me zanima period od sredine 19. stoljeća do Prvog svjetskog rata. Imamo dobre profesore, mlađi su, otvoreni za suradnju, zdrava je sredina. Zadovoljna sam kako sve to funkcionira«.

Klara želi poručiti budućim studentima koji se žele obrazovati, nastaviti svoj studij u Hrvatskoj, da se interesiraju preko Hrvatskog nacionalnog vijeća, da se sami upuste u sve, jer kada dođu u veliki grad, neće biti tu roditelji da im se nađu pri ruci. Trebaju samostalno krenuti i istrajati u svojim željama.

Dijelimo s vama današnji recept sa slikom!

Riblja čorba

Potrebni sastojci:

3 srednje glavice luka
1 mrkva
2 srednje pastrve ili neke druge ribe,
(miješana se preporučuje)
1 čaša rajčice, pasirane
peršin, lišće
sol, papar, lovor, ljuta paprika, slatka mljevena paprika,
ulje

Priprema:

Luk sitno nasjeckati i malo ga propržiti na ulju. Dodati naribanu mrkvu i vrele vode tek toliko da prekrije povrće i dodati lovor. Na laganoj vatri kuhati uz dodavanje vrele

vode, ali samo onoliko koliko ispari. Luk kuhati dok se ne raspadne. Ribu narezati na veće komade. Naliti vode oko 2 litre, dodati ribu i sol. Kuhati ribu da se ne raskuha, oko 15 minuta.

Služiti uz domaće rezance.

JELO, I TAKO TO....

Kada smo je zamolili da nam malo ispriča što voli ili ne voli, evo nekih njenih odgovora.

»Volim jesti, volim gurmanluke. Naravno, ne masnu hranu. Volim riblju čorbu, obožavam onu bunjevačku taranu, volim piletinu na kineski način, recimo s ananasom. Domaću hranu volim kada je ja skuham, to smatram domaćom«.

Nismo htjeli više zamarati ovu mladu studenticu, budućeg doktora povijesti umjetnosti, spremala se za put. Jer kako kaže, uživa, voli ovaj studij, voli što je uspjela ostvariti svoju želju.

**Napfényfürdő
Aquapolis
Szeged**
www.aquapolis.hu

Novo

U PONUDI !

Tijekom cijele godine J.P. »Subotica trans«, nudi svim putnicima pogodnosti korištenja široke lepeze usluga jednog od najljepših vodenih parkova u centralnoj Europi, nadaleko poznatog Aquapolis-a

Noćno kupanje u Szegedinu
5.7.2013. - petak
19.7.2013. - petak
cijena: 1.250,00 po osobi

Jednodnevni izlet u Szegedin
13.7.2013. - subota
27.7.2013. - subota
cijena: 1.500,00 po osobi
djeca do 12 g. 1.200,00 din

telefon: +381 24/555-466
fax 556-448
www.sutrans.rs,
turizam.sutrans.rs

Turistička agencija
»Subotica - Trans«
Segedinski put 84,
24000 Subotica

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
024/553-774, 024/567-495, 0600/553-774, 0600/567-465

Badawi

Ponedjeljkom i petkom **POPUST 20%**
na pedijatrijski, ginekološki i opći pregled!

Poliklinika za vašu obitelj

od 1991 sa vama!

OBILJEŽEN 200. ROĐENDAN CRKVE SV. JAKOVA U PLAVNI

U slavljeničkom duhu i pozitivnom ozračju

Misu je predslavio subotički biskup dr. Ivan Penzeš

Završno trodnevno slavlje otpočelo je u utorak, 23. srpnja, svetom misom koju je predvodio ovdašnji župnik vlč. Josip Štefković, nakon koje je uslijedio blagoslov novih orgulja kupljenih nedavno za ovu prigodu u Mađarskoj. Uslijedio je koncert na orguljama. Domaćim vjernici-

ovoj crkvi, a trubu je svirao Miroslav Poničan.

CRTICE IZ POVIJESTI PLAVNE

Drugoga dana, 24. srpnja, nakon svete mise u župnoj crkvi sv. Jakova u Plavni, u dvorani Vatrogasnog doma u Plavni mons. Stjepan Beretić,

Prepuno svijeta - što nije zabilježeno posljednjih desetljeća

ma i gostima predstavio se orguljaš mr. Janko Siroma iz Kovačice koji trenutačno živi i radi u Češkoj, kao orguljaš katedrale sv. Jakoba u Brnu. Odavno se u crkvi u Plavni nisu čuli zvuci orgulja, te je to bio poseban ugođaj svima nazočnima. Neobični i dojmljivi bili su i zvuci trube, koji su se po prvi puta čuli u

katedralni župnik iz Subotice, vlč. Josip Štefković, koji je ujedno i urednik izdanja u pripremi, i Zvonimir Pelajić predstavili su materijal za knjigu, odnosno izdanje u pripremi za tisak – »Crtice iz povijesti Plavne«. To je svojevrsna kronologija Plavne koju je zapisivao pokojni Josip Bazler, jedan od naj-

većih kolekcionara u ovome kraju – bio je numizmatičar, filatelista, sakupljač te istraživač i arheolog amater.

Dragan Medić i predsjednica Savjeta Mjesne zajednice Plavna Sandra Čelić.

Svečano ozračje upotpunili su vjernici i djeca, čla-

U obnovljenoj crkvi sv. Jakova

MISA U OBNOVLJENOJ I UKRAŠENOJ CRKVI

Na sam dan proštenja, 25. srpnja, obnovljena i ukrašena crkva sv. Jakova bila je ispunjena vjernicima i gostima. Misu je predslavio subotički biskup dr. Ivan Penzeš uz nazočnost još dvadesetak svećenika. Na svetom misnom slavlju nazočili su i mnogi hodočasnici iz okolnih naselja: Bača, Selenče, Vajske i Bođana, kao i gosti iz drugih mjesta, iz zemlje i inozemstva, a od predstavnika lokalnih vlasti nazočili su predsjednik Skupštine općine Bač

novi HKUPD-a »Matoš« iz Plavne, obučena u prekrasne narodne nošnje, a pjesnik Josip Dumendžić Meštar iz Bođana govorio je svoju pjesmu posvećenu ovoj obljetnici i sv. Jakovu, zaštitniku Plavne. Nakon procesije i svete mise, oni su otpjevali pjesmu o Plavni, Šokcima, sv. Jakovu. Poslije toga uslijedilo je druženje domaćina i gostiju. Porta oko katoličke crkve sv. Jakova u Plavni bila je prepuna, što nije zabilježeno u posljednjih nekoliko desetljeća.

Zvonimir Pelajić

Na predstavljanju su govorili Josip Štefković, Stjepan Beretić i Zvonimir Pelajić

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Kapela Snježne Gospe u Čičovima

Po katoličkom kalendaru petog kolovoza je Snježna Gospa. Na taj svetac se vjernici iz Sombora, Gradine, Nenadića, s Bezdanskog puta, iz Lemeša i iz drugih mjesta u okolini Sombora gdje žive Hrvati okupljaju na misi u kapeli u salašima Čičovima, koja je posvećena Snježnoj Gospi.

Snježna Gospa veže se uz legendu po kojoj je usred

ljeta na Eskvilinu pao snijeg. Bilo je to u petom stoljeću, a taj događaj bio je povod papi Liberiju da uz materijalna sredstva jednog bogatog rimskog patricija započne gradnju slavne rimske bazilike zvane Santa Maria Maggiore. Ona je sve do dana današnjega najznačajnija, a i najčasnija Gospina crkva na kršćanskome Zapadu. Kapela Snježne Gospe u Čičovima

podignuta je mnogo kasnije. Zanimljivo je da je ona podignuta u salaškom naselju, gdje su katolici malobrojni. Zanimljivo je također da ju je 1788. godine izgradio *Josip Marković*, senator Magistrata Sombora.

ZAHVALA JOSIPA MARKOVIĆA

Kapela Snježne Gospe u Čičovima pripada župi Presvetog Trojstva. Osim ove kapele toj župi pripadaju i kapela svetog Ivana Nepomuka u Somboru, izgrađena 1758. godine, kapela imena Marijina u salašima Nenadić, izgrađena 1929. godine, i kapela sv. Antuna Padovanskog u salašima Gradina, gdje je jedan stari salaš adaptiran za liturgijsko-molitvene susrete tamošnjih vjernika. No, vratimo se mi našoj priči o kapeli Snježne Gospe u Čičovima. Salaši Čičovi su jugoistočno i južno od Sombora, udaljeni od grada pet do šest kilometara, preko Velikog bačkog kanala, uz kanal Dunav-Tisa-Dunav. Ne spadaju u salaška naselja u kojima žive Hrvati, ali ipak imaju katoličku kapelu. Kako u svojoj knjizi »Znameniti Somborci« piše *Stevan Vasiljević* kapelu je podigao Josip Marković u Čičovima, kraj nekadašnje Mostonge, gdje je imao svoj salaš. Kako piše Vasiljević, legenda kaže da je Marković ovu kapelu podigao u znak zahvalnosti što su on i supruga ostali živi u iznenadnoj oluji koja je u sred ljeta zadesila okolicu Sombora. Kapela je podignuta na uzbrdici na kojoj su se zaustavila Markovićeva kola, koja zamalo da nisu otišla u Mostongu. Očuvana je kapela Snježne Gospe do današnjih dana, obnovljena i uređena.

Za tjedan dana bit će ponovno mjesto okupljanja velikog broja Hrvata iz Sombora i okolice.

VIZIONAR

I kada smo u ovoj priči o kapeli Snježne Gospe spomenuli i Josipa Markovića, evo i prilike za nekoliko rečenica o ovom, za Sombor, značajnom čovjeku. Njegovo ime uglavnom se spominje vezano za kapelu u Čičovima, ali je on za Sombor bio značajan iz još nekoliko razloga. U Sombor je došao polovicom XVIII. stoljeća s mjesta podžupana u Slavonskoj Požegi. Krajem XVIII. stoljeća postao je senator Magistrata Sombora. Isticao se zalaganjem za planski razvoj i uređenje Sombora. Nastojao je da se reguliraju ulice u gradu i zasađi drveće. Njegova je zasluga što je na Bukovcu podignuto 900 hektara šume, 140 hektara šume u Šikari. Nažalost, šuma na Bukovcu iskrčena je u XIX. stoljeću, a prodajom drveta došlo se do sredstava za kaldrmiranje ulica i gradnju staza u Somboru. Šuma u Šikari i danas postoji. Uz *Čihaš Benea*, nekadašnjeg gradonačelnika, Marković je najzaslužniji što Sombor i danas nosi epitet zelenoga grada.

Marković je višim vlastima predlagao i da se regulira tok rijeke Mostonge i isušuje jezero kraj Sombora. Ove njegove ideje realizirane su mnogo godina kasnije. Bio je jedan od malobrojnih Somboraca koji je podržao ideju braće Kiš da se prokopa kanal od Dunava do Tise. Radi toga je nekoliko puta odlazio u Beč želeći da pokaže kako grad Sombor podupire projekt braće Kiš.

Zlata Vasiljević

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Zašto? Kako? Molim?

Tko je izmislio dječja kolica?

Prva dječja kolica konstruirao je Wiliam Kent 1733. godine po narudžbi vojvode od Devonshirea. Kolica su nalikovala na malenu kočiju, a imala su čak i mali fenjer. Kotači su bili drveni, a ručka brončana i vijugava poput zmije.

Zašto ne trebamo bacati plastiku?

Da bi se razgradila plastična boca potrebno je čak 1000 godina - dovoljan razlog da razmislimo o svojim postupcima.

Jeste li znali?

- da se poslije svoje 30. godine ljudi postepeno smanjuju?

- da je pas prva pripitomljena životinja (prije 14.000 godina)?

- da štakor može izdržati bez vode dulje od deve?

- da zarez napravljen na kori stabla uvijek ostaje na istome razmaku od tla iako stablo neprestano raste?

- da je nemoguće kihnuti otvorenih očiju?

- da možete zapaliti vatru uz pomoć leda?

- da ovca može prepoznati druge ovce sa slika?

- da je slon sisavac s najrazvijenijim mentalnim funkcijama, puno razvijeniji od primjerice mačaka i pasa?

- da kad čovjek puše nos, brzina zraka koji izlazi iz nosa dostiže i 160 km/h?

- da kad se paukova mreža stavi na ranu, odmah zaustavlja krvarenje?

POZIV ZA SUDJELOVANJE U ETNO KAMPU HRVATSKE ČITAONICE

VI. etno kamp koncem kolovoza

Volite li glumiti, recitirati ili plesati? Volite li pjevati, kuhati ili izrađivati razne predmete? Volite li se družiti, svirati ili igrati se? Onda je Etno kamp Hrvatske čitaonice pravo mjesto za vas.

VI. etno kamp Hrvatske čitaonice za učenike osnovnoškolske dobi bit će održan posljednje sedmice kolovoza, od 26. do 30. kolovoza 2013. godine. Prijave se primaju do 21. kolovoza na telefon 069-1017090 ili na e-mail: bernadica@gmail.com.

Kao i prijašnjih godina, planiran je jednodnevni izlet te rad s djecom u brojnim radionicama (dramska, recitatorska, glazbeno-folklorna, kreativno-manualna...) koje će realizirati obučeni radioničari u popodnevnom satima - od 14 do 19 sati. Posljednjeg, petog dana djeca će prirediti prodajnu izložbu svojih uradaka te završnu priredbu na kojoj će pokazati što su naučila u kampu. Cijena petodnevnog boravka u kampu je 1.000 dinara.

B. I.

PRVIH MJESEC DANA KREATIVNIH RADIONICA U GRADSKOJ KNJIŽNICI U SUBOTICI

Ljeto u knjižnici

Već punih mjesec dana na Dječjem odjelu Gradske knjižnice svakodnevno od 10 do 12 sati se održavaju kreativno-manualne radionice za djecu. Uz druženje i igru djeca se svakodnevno susreću s novim tehnikama i materijalima te uz pomoć informatorica stvaraju prava umjetnička djela. Kako napraviti kasicu-prasicu od balona, isplesti okvir za slike od papira, napraviti vazru za cvijeće ili stalak za olovke, isplesti narukvicu prijateljstva ili izraditi cvjetnu loptu - samo su neke od radionica koje su proteklih pet sedmica održane u knjižnici.

Program »Ljeto u knjižnici« traje do 16. kolovoza te se priključite, ukoliko to već niste učinili.

B. I.

Hrckova kuharica

Veseli sendviči

Vjerujem kako svi volite jesti sendviče, no ipak nam oni »običajni« sendviči neki puta i dosade. Stoga vam donosimo prijedlog kako možete razveseliti svoje ukućane ili prijatelje i napraviti

ti vesele sendviče. Na izgled su neobični, a ujedno i vrlo ukusni i odlični za tople dane.

Potrebno:

kruh, mladi sir, vlasac, rotkvice, rajčice, krastavci, crvena paprika, zelena salata

Priprema: ideja za ovakve sendviče ima jako puno, no evo kako ih možete napraviti. Na krišku kruha namažete mladi sir, ispod možete i ne morate (po okusu) staviti list zelene salate. Sir ukasite na razne načine, te možete formirati ovčice, mišiće, mačkice, što vam je volja. Ukoliko imate mašte i volje, sendviči mogu biti još bolji, stoga pustite mašti na volju i uživajte!

Fotke kako je vama uspio ovaj jednostavni recept možete slati na email adresu: hrckovakuharica@gmail.com

Ujedno vas pozivam da nam šalžete (na gore navedenu adresu) i vaše jednostavne recepte s fotografijama. Najbolje ćemo objaviti!

EPSO 2013. U OSIJEKU

Srebro za Pejčić, bronca za Maksimović

bjedničko postolje, što joj i nije nepoznato, jer osvojila je olimpijsko srebro u Londonu, ekipno broncu na svjetskom kupu 2010., srebro u Finskoj i vrlo dobro 6. mjesto – pojedinačno na svjetskom kupu.

Europsko prvenstvo u streljaštvu u Osijeku, 34. po redu, prevalilo je veći dio dvotjednog puta i to uspješno. Što se rezultata na liniji tiče, hrvatska je reprezentacija tu gdje i pripada. U ovako oštroj konkurenciji izborneno je nekoliko finala, ekipni su rezultati od 5. pa do 25. mjesta, na *Snježani Pejčić* zasijalo je i hrvatsko srebro, drugi najbolji rezultat u trostavu, vrlo zahtjevnoj disciplini. Čestitao sam joj već sutradan, ali nema euforije. Radilo se vrijedno i marljivo i rezultat nije izostao. Snježana je druga, srebrna, a ekipa je 10. U ovakvoj konkurenciji odlično. Poželjela je pohvaliti svoje kolegice, Perecovu i Vitezovu. Zlatna Njemica, Amelija, pobjegla joj je za dva i nešto kruga, što nije malo, ali ona je u kvalifikacijama bila prva s 585 krugova, a Amelija tek sedma s 582 kruga, no što je tu je. Sada je kraj sezone, čeka je kratki odmor, a onda hvatanje zaleta za narednu olimpijadu. I onako samozatajna i skromna, umalo da prešuti olimpijsku broncu, europsko zlato, šest medalja sa svjetskih prvenstava, mediteransko zlato i treće mjesto u finalu svjetskog kupa i njoj najdraže zlato, sa svjetskih vojnih igara.

Treće mjesto i brončanu medalju osvojila je *Ivana Maksimović* iz Beograda, članica seniorki Srbije, koja je i obećala popraviti svoj rezultat iz 2009. godine, gdje je nastupila za juniorke. I ona se popela na po-

Pomalo je tužna, jer očekivala je više, ali europska je federacija promijenila sustav natjecanja, pa se više u finalu ne uzima broj bodova u kvalifikacijama, već svi startaju od nule, ali kako njoj, tako i svima ostalima.

Baš o tim novim uvjetima govorio je i direktor prvenstva *Zoran Čelić*, želeći pojasniti i pozivanje domaćih političara na otvaranju prvenstva, koji su spominjali obaranje starih i postavljanje novih europskih i svjetskih rekorda. Da, Osijek jest poznat po postavljanju novih rekorda četiri godine ranije, 2009., no, baš ove godine stupila su na snagu nova pravila, kojima Europa želi zadržati svoju poziciju u međunarodnom okruženju, na način da streljaštvo ne bude upitno na nekoj sljedećoj olimpijadi. Novi sustav za mnoge je nepoznanica, jer do sada se rezultatom iz kvalifikacija išlo izravno na medalje. Novi sustav kvalifikacije smatra samo određivanjem 8 najboljih, koji u finalu startaju od nule, što je stres za one koji su upucali najveći broj krugova i u konačnici mogu ostati bez medalje. To se dogodilo i u Osijeku, pa je Njemica *Amelia Kleinmanns*, koja je u kvalifikacijama bila tek 7., osvojila zlatno odličje. Na sreću, Snježana je s prvog mjesta osvojila srebro, a Maksimovića s 2. pozicije broncu. Slično je bilo i kod drugih finala, ali sustav će pokazati može li ili ne proći na testu, kaže Zoran Čelić.

S. Ž.

**PETAK
2.8.2013.**

06:10 Trenutak spoznaje (R)
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:01 Vijesti
07:06 Dobro jutro, Hrvatska
07:30 Vijesti
09:03 Gorski liječnik, serija
09:47 Vijesti iz kulture
09:55 Glamurozne slastice, dokumentarna serija (R)
10:19 Smrt oceana?, dokumentarni film (R)
11:11 Draga Genevieve..., dokumentarna serija (R)
11:33 Draga Genevieve..., dokumentarna serija (R)
12:00 Dnevnik 1
12:35 Nasljednica s Vendavala, telenovela
13:25 Dr. Oz, talk-show
14:05 Jelovnici izgubljenog vremena:
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Medicine River, kanadski film (R)
16:25 Ribar ribi grize rep, dokumentarna serija
17:00 Vijesti
18:11 Skica za portret
18:25 Heartland, serija
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:05 Stipe u gostima, humoristična serija
20:40 Tajne svjetskih muzeja, dokumentarna serija
21:30 Putovanje u Vučjak, dramska serija
22:25 Dnevnik 3
22:45 Vijesti iz kulture
23:05 Filmski maraton: Magla, američki film
01:05 Filmski maraton: Medicine River, kanadski film (R)
02:40 U potrazi za istinom, mini-serija
04:25 Dr. Oz, talk-show (R)
05:05 Skica za portret
05:15 Jelovnici izgubljenog vremena:
05:35 Ribar ribi grize rep, dokumentarna serija
06:00 8. kat: Zgodni, uspješni i sami - talk-show (R)

06:10 Najava programa
06:15 Nasljednica s Vendavala, telenovela
07:00 Mala TV
07:30 Moomini, crtana serija
07:55 Teletubbies, animirana serija
08:20 Papreni detektori 2,

serija za djecu
08:45 H2O Uz malo vode! 3, serija za djecu
09:10 Pogled na Zemlju 1: Maroko, dokumentarna serija (R)
10:02 Dolina sunca, serija
10:45 Rekonstrukcija: Kawasaki 3P
11:15 Suvremenici: Đuro Seder, dokumentarni film (R)
11:45 Traumatologija: Daniela Dvornik
12:10 Šaptač psima, dokumentarna serija
13:15 Doktor Who 4, serija za mlade
14:00 Doktor Who 4, serija za mlade
14:45 Degra 5, serija za mlade
15:10 Dnevnik jedne plavuše: Život u dvoje
15:17 Muška posla: Muškarci na porodičnom
15:24 Superžena: Kućni ljubimci
15:31 Početnica: Kruh
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 8. kat: Zgodni, uspješni i sami, talk-show
17:15 Dolina sunca, serija
18:00 Barcelona: Plivanje, SP - prijenos
20:35 Glee, serija za mlade
21:25 Volim Hrvatsku (6.)
22:40 U potrazi za istinom, mini-serija
00:25 Ubojstvo 1, serija
01:25 Retrovizor: Ludnica u Clevelandu (1), humoristična serija
01:50 Retrovizor: Zakon i red: Zločinačke nakane, serija
02:35 Noćni glazbeni program

06:25 Krypto super pas, crtana serija R
06:50 Krypto super pas
07:15 TV izlog
07:30 Kako vrijeme prolazi, serija R
08:30 TV izlog
08:45 Djevojka imena Feriha, serija R
11:20 Inspektor Rex, serija R
12:15 Ninja ratnici, serija R
12:45 Zauvijek susjedi, serija R
13:50 In magazin R
14:30 Inspektor Rex, serija
15:20 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Djevojka imena Feriha
21:06 Djevojka imena Feriha, serija

22:30 Glazba i stihovi, film
00:10 Opasno more, film
01:45 Dobri Nijemac, igrani film
03:30 Ezo TV, tarot show
05:00 Dnevnik Nove TV R
05:50 In magazin R
06:25 Kraj programa

06:45 RTL Danas, (R)
07:30 Ekkluziv Tabloid, (R)
07:45 Ben 10: Ultimate Alien
08:15 Moji džepni ljubimci
08:35 Virus attack
08:55 TV prodaja
09:10 Krv nije voda, serija (R)
10:05 TV prodaja
10:20 Miješani brak, serija (R)
11:10 Divlja ruža, telenovela
12:05 TV prodaja
12:20 Obitelj Rey, telenovela
13:10 Avenida Brasil, (R)
14:10 Miješani brak, serija
15:00 Heroji iz strasti, serija
16:00 Heroji iz strasti, serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Krv nije voda, serija
18:05 Ekkluziv Tabloid, magazin
18:30 RTL Danas
19:10 Avenida Brasil, serija
20:00 Hajde da se volimo, film, glazbena komedija
21:40 Ubojiti predator, igrani film, drama/ horor
23:05 Eurojackpot
23:10 Ubojiti predator, film, drama/ horor (nastavak)
23:35 Iznad oproštaja, igrani film, akcijski triler
01:45 RTL Danas, (R)
02:25 Kraj programa

**SUBOTA
3.8.2013.**

06:48 Drugo mišljenje: Pretiost kod djece (R)
07:35 Suvremenici: Đuro Seder, dokumentarni film (R)
08:02 Hrvatska kronika BiH
08:20 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Deset odmetnika, američki film (R)
09:40 Faust Vrančić: San o strojevima - Vatra, dokumentarna serija (R)
10:05 Vijesti iz kulture
11:00 Normalan život, emisija
12:00 Dnevnik 1
12:35 Prizma
13:20 UNHCR-OSCE - regionalni program stambenog zbrinjavanja
13:40 Ekumena: Religijski pluralizam u hrvatskom

društvu?, religijski program (R)
14:10 Opasna priznanja, američki film (R)
15:45 Reporter: Odmotana riba - što jedemo
16:30 Selo pokraj Kupe
17:00 Vijesti
17:15 Kulturna baština
17:30 Pod Suncem, dokumentarni film
18:00 Lijepom našom: Virovitica 2
19:10 Ezopovo kazalište, crtani film
19:20 Dim, dam, dum
19:30 Dnevnik
20:05 LOTO 7/39
20:10 Junaci u kamionima, dokumentarna serija
21:00 Pokvareni trgovac, britanski film
22:45 Dnevnik 3
23:05 Vijesti iz kulture
23:25 Zločinci u odijelima
00:10 Filmski maraton: Staklena menadžerija, američki film
02:20 Filmski maraton: Najbolji prijatelji, američki film
03:15 Skica za portret
03:25 Prizma
04:10 Selo pokraj Kupe
04:35 Kulturna baština
04:50 Pod Suncem, dokumentarni film
05:20 Turistička klasa (R)
05:50 Ribar ribi grize rep, dokumentarna serija
06:15 Lijepom našom: Virovitica 2

07:15 Najava programa
07:20 Turistička klasa
07:50 Tom i Jerry, crtana serija
08:15 Moj mali planet
08:20 Wot wot's, crtana serija
08:30 Matkova čudovišta
08:42 Rimske tajne, serija
09:10 Mala TV
09:40 Teletubbies
10:05 Majstori svirači: Hrvatski puhački orkestar - Gradska glazba Imotski
10:35 Sportske igre mladih
10:50 Mumindolci u potrazi za kometom, fínsko-britansko-poljski animirani film za djecu (R)
12:20 Emma, mini-serija
13:15 Život ide dalje, serija
14:00 Evergreen
15:50 Briljanteen (R)
16:30 Top Gear 17, dokumentarna serija
17:25 Taekwondo, SP
17:45 Osijek: EP u streljaštvu, reportaža

18:00 Barcelona: Plivanje, SP - prijenos
20:15 Glee, serija za mlade
20:55 Ivo Gamulin Gianni i Gloria Gaynor u Pulsnoj areni, snimka koncerta
22:15 Vaterpolo, SP - finale, prijenos
23:40 Odjel straha, američki film
01:05 Retrovizor: Ludnica u Clevelandu (1), serija
01:21 Retrovizor: Zakon i red: Zločinačke nakane
02:01 Noćni glazbeni program

07:10 Nad lipom 35 R
08:15 Zauvijek susjedi, R
09:15 TV Izlog
09:30 Lego Friends
09:55 Krypto super pas, R
10:25 Štrumpfovi, R
10:50 Ninja ratnici, serija R
11:20 Ninja ratnici, serija
11:50 Nad lipom 35 R
13:00 Čovjek bez milosti, film
14:35 Maska, igrani film
16:30 Štrumpfovi
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Zauvijek susjedi, serija
18:20 Lud, zbunjen, normalan
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sam protiv svih 2, film
21:55 Prijestupnik, igrani film
23:40 Prokletnici rata, film
01:35 Sam protiv svih 2, R
03:20 Ezo TV, tarot show
04:50 In magazin R
05:25 Kraj programa

06:40 RTL Danas, (R)
07:15 Divlja ruža, (R)
08:05 Virus attack
08:25 Uvrnuti čupavci
08:55 Aladdin
09:20 Timon i Pumbaa
10:05 Ekkluziv Tabloid, (R)
10:35 TV prodaja
10:50 Galileo, emisija
11:45 TV prodaja
12:00 Jednostavno neodoljiva, igrani film, romantična komedija
14:10 Hajde da se volimo, igrani film, glazbena komedija (R)
15:50 Krv nije voda, serija
16:50 Krv nije voda, serija
17:50 Smrtonosnih 60
18:30 RTL Danas
19:10 Galileo, emisija
20:00 Predsjednikova kći, igrani film, romantična komedija
22:10 J.F.K., film, drama
01:55 Astro show
02:55 RTL Danas, (R)
03:30 Kraj programa

**NEDJELJA
4.8.2013.**

07:15 Najava programa
07:35 Ekumena: Religijski pluralizam u hrvatskom društvu?, religijski program (R)
08:10 Zlatna kinoteka: On i ona preljubnici, talijanski film
09:30 Novi Dubrovnik Nikole Dobrovića (R)
10:05 Vijesti iz kulture
10:15 Najmoćnije žene svijeta: Indira Gandhi, dokumentarna serija
11:10 Ubojstvo, napisala je
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Split: More
14:00 Ruševine modernog doba: Kolmanskop - Napušteni rudnik dijamanta u Namibiji, dokumentarna serija (R)
15:05 Mir i dobro
15:40 Divlji u srcu 6, serija
16:30 Vrtlarica (R)
17:15 Rat i mir, mini-serija
18:57 Crtani film
19:10 Ezopovo kazalište
19:20 Dim, dam, dum
19:30 Dnevnik
20:05 LOTO 6/45
20:10 Vjerujem u anđele
20:55 Ciklus europskog filma: Večera s idiotom, francuski film
22:20 Dnevnik 3
22:40 Vijesti iz kulture
22:55 Zločinci u odijelima
23:40 Strani igrani film
01:30 Gracien izbor - priča o ljubavi, američki film (R)
03:00 Ubojstvo, napisala je
03:45 Divlji u srcu 6, serija
04:30 Skica za portret
04:45 Plodovi zemlje
05:35 Vrtlarica (R)

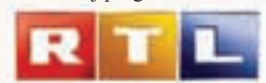

07:12 Najava programa
07:17 Alpe Dunav Jadran (R)
07:47 Pipi Duga Čarapa
08:12 Corto Malteze
08:37 Orkestar mladih Simon Bolivar i Gustavo Dudamel u Salzburgu
09:17 Animanijski
09:37 Feliksova pisma, crtana serija
10:00 Pripovjedač, serija
10:25 Priče u slikama 2, serija za djecu
10:40 Biblija
10:50 Portret Crkve i mjesta
11:00 Knin: Misa, prijenos

12:05 Gracien izbor, američki film (R)
13:40 Život ide dalje, serija
14:25 Život ide dalje, serija
15:20 Svjetski atletski prvaci: Daegu 2011, dokumentarna serija
16:15 Sinjska alka - emisija
16:30 Sinjska alka, prijenos
19:30 Sinjska alka - emisija
19:40 Barcelona: Plivanje, SP - prijenos
20:30 Dresden, njemački film
23:00 Ciklus kulturnih filmova: Otrovi, američki film (R)
00:25 Barcelona: Plivanje, SP - snimka
01:25 4th Blues Challenge, snimka koncerta (R)
02:20 Retrovizor: Ludnica u Clevelandu, serija
02:45 Retrovizor: Zakon i red: Zločinačke nakane, serija
03:30 Noćni glazbeni program

06:10 Dnevnik Nove TV R
07:00 Čovjek bez milosti, igrani film R
08:25 TV Izlog
08:40 Zauvijek susjedi, R
09:40 Lego Friends, R
10:05 Krypto super pas
10:30 Štrumpfovi, R
10:55 Ninja ratnici, serija R
11:25 Ninja ratnici, serija
11:55 Zauvijek susjedi, serija
12:55 Hitna Miami, serija
14:35 Faka s Marsa, film
16:30 Štrumpfovi
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 In magazin vikend
18:00 Nad lipom 35
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen, normalan
20:30 Lud, zbunjen, normalan
21:10 Osveta, igrani film
23:05 Gospodar prstenova: Dvije kule, igrani film
02:05 Prijestupnik, igrani film R
03:45 Hitna Miami, serija R
05:15 Dnevnik Nove TV R
06:05 Kraj programa

06:10 RTL Danas, (R)
06:45 Krv nije voda, serija (R)
07:40 Aladdin, (R)
08:05 Timon i Pumbaa, (R)
08:35 Virus attack
08:55 Uvrnuti čupavci
09:20 TV prodaja
09:35 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
10:35 TV prodaja
10:50 Smrtonosnih 60, (R)
11:25 TV prodaja
11:40 Predsjednikova kći, igrani film, romantična

**HTV1 05.08.2013. 12:35
KULTURNA BAŠTINA:
KRKA i njezini spomenici**

Posjetili smo Nacionalni park Krka i neke od više desetaka kulturnih spomenika razasutih duž obala Krke, rijeke koja se prvi puta spominje u 4. st. pr. Kr., a čije su obale i porječje nastanjene od prapovijesti do danas. Neki od spomenika unutar tog prostora mogu se posjetiti, neki su nepristupačni ili neistraženi i zasad dostu-

pni uglavnom stručnjacima.

Od znamenitog Visovca i franjevačkog samostana i veličanstvenih srednjovjekovnih tvrđava smještenih na strateški važnim točkama, do rano-kršćanskog kompleksa u Trbounju i ostataka rimskog vojnog logora Burnum kod Ivoševaca gdje istraživanje rimskog amfiteatra, jednog od nekoliko sačuvanih u Hrvatskoj, donosi niz važnih podataka o ovim krajevima u antičko doba. Nižu se svjedoci života minulih stoljeća.

komedija (R)
13:45 Cilj života, igrani film, romantična komedija
15:50 Krv nije voda, serija
16:50 Krv nije voda, serija
17:50 Smrtonosnih 60, dokumentarna serija
18:30 RTL Danas
19:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
20:00 Montevideo, Bog te video, dramska serija
21:10 Na putu za Montevideo, dramska serija
22:10 CSI: Miami, serija
23:05 CSI: Miami, serija
00:05 CSI: Miami, serija
01:00 Astro show
02:00 Cilj života, igrani film, romantična komedija (R)
03:50 RTL Danas, (R)
04:30 Kraj programa

**PONEDJELJAK
5.8.2013.**

06:10 Mir i dobro
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:01 Vijesti
07:06 Dobro jutro, Hrvatska
07:30 Vijesti
08:58 Gorski liječnik, serija
09:42 Vijesti iz kulture
09:50 Glamurozne slastice, dokumentarna serija (R)
10:14 Zaleđeni planet, (R)
11:05 Dan pobjede i domovinske zahvalnosti - prijenos središnje proslave
12:00 Dnevnik 1
12:35 Kulturna baština: Krka i njezini spomenici
13:00 Knin: Dan domovinske zahvalnosti, prijenos mise
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik

14:41 Sydney White, američki film (R)
16:25 Hodočašće HV i MUP-a u Lourdes
17:00 Vijesti
17:13 Buža, TV drama
18:23 Heartland, serija
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:05 TV Bingo
20:30 Kulturna baština: Knin i njegovi spomenici
21:00 Dan domovinske zahvalnosti KNIN 2013., prijenos
22:20 Dnevnik 3
23:00 Tu, hrvatski film
00:25 Dr. Oz (2b), talk-show
01:10 Sydney White, američki film (R)
02:54 Braća i sestre, serija
03:39 Dr. Oz (2b), talk-show
04:19 Skica za portret / Fotografija u Hrvatskoj
04:34 Reprizni program
05:30 8. kat: Domaći izumi pokorili svijet, talk-show (R)

06:10 Najava programa
06:15 Nasljednica s Vendavala, telenovela
07:00 Mala TV
07:30 Moomini, crtana serija
07:55 Teletubbies
08:20 Papreni detektori 2, serija za djecu
08:45 H2O Uz malo vode! 3
09:10 Pogled na Zemlju 1: Patagonija, dokumentarna serija (R)
10:02 Dolina sunca, serija
10:45 Globalno sijelo (R)
11:12 Vjerujem u anđele
12:00 Šaptač psima, dokumentarna serija
13:15 Doktor Who 4, serija
14:00 Doktor Who 4, serija

14:45 Degraši 5, serija
15:10 Život s cvijećem: Ranko Vučinić
15:30 Ljetnikovci: Kamena kuća na Braču
15:35 Ljetnikovci: Moderna kuća u Vodnjanu
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 8. kat: Domaći izumi pokorili svijet, talk-show
17:20 Dolina sunca, serija
18:05 Do zvijezda zajedno: Oliver Dragojević (1.), glazbena emisija
18:50 Bučom u glavu: Macola
19:00 Kriške sira, dokumentarna serija
19:25 U vrtu pod zvijezdama, animirana serija
20:00 Glee, serija za mlade
20:50 Konzerva: Ča-val
20:53 Konzerva: Animirani spotovi
21:00 Sve ostalo, američki film (R)
22:45 Braća i sestre, serija
23:30 Dva i pol muškarca
23:55 Ubojstvo 1, serija
00:55 Retrovizor: Ludnica u Clevelandu, serija
01:20 Retrovizor: Zakon i red: Zločinačke nakane, serija
02:05 Noćni glazbeni program

06:00 In magazin vikend R
06:35 Krypto super pas, crtana serija R
07:00 Fun with Flupe
07:10 Štrumpfovi
07:45 Kako vrijeme prolazi, serija R
08:45 TV izlog
09:00 Djevojka imena Feriha, R
11:25 Inspektor Rex, serija R
12:15 Ninja ratnici, serija R
12:45 Zauvijek susjedi, R
13:15 Zauvijek susjedi, R
13:50 In magazin vikend R

14:30 Inspektor Rex, serija
15:20 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi,
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Djevojka imena Feriha
21:06 Djevojka imena Feriha
22:20 Večernje vijesti
22:40 Najtraženiji, igrani film
00:20 Osveta, igrani film R
02:10 Sestra Hawthorne
03:00 Muškarci ih vole glupe
03:50 Ezo TV, tarot show
04:50 Sestra Hawthorne, R
05:40 In magazin vikend R
06:15 Kraj programa

06:00 RTL Danas, (R)
06:35 Krv nije voda, (R)
07:30 Ben 10: Ultimate Alien
07:55 Moji džepni ljubimci
08:15 Virus attack
08:50 Divlja ruža, telenovela
09:45 Obitelj Rey, telenovela
10:50 Montevideo, Bog te
video, dramska serija (R)
11:50 Na putu za Montevideo,
dramska serija (R)
13:10 Avenida Brasil, (R)
14:10 Miješani brak, serija
15:00 Heroji iz strasti, serija
16:00 Heroji iz strasti, serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Krv nije voda, serija
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:10 Avenida Brasil, serija
20:00 Prislino slijetanje, igrani
film, akcijski triler
21:50 Vratit će se rode
22:50 Vratit će se rode
23:45 RTL Vijesti
00:10 Zaboravljeni slučaj, serija
01:00 CSI: Miami, serija (R)
02:00 Astro show
03:00 CSI: Miami, serija (R)
03:50 RTL Danas, (R)
04:25 Kraj programa

**UTORAK
6.8.2013.**

06:10 Znanstvena petica (R)
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:01 Vijesti
07:06 Dobro jutro, Hrvatska
07:30 Vijesti
09:03 Gorski liječnik, serija
09:47 Vijesti iz kulture
09:55 Glamurozne slastice,
dokumentarna serija (R)
10:19 Zaleđeni planet, (R)
11:11 Draga Genevieve...
11:33 Draga Genevieve...
12:00 Dnevnik 1

12:35 Nasljednica s
Vendavala, telenovela
13:25 Dr. Oz, talk-show (R)
14:05 Jelovnici izgubljenog
vremena:
14:30 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:45 O psima i životnom
skladu, američki film (R)
16:25 Godine za pamćenje,
dokumentarna serija
17:00 Vijesti
18:15 Heartland, serija
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:05 Odmori se, zaslužio si,
humoristična serija
20:40 Rudolf Steiner - Modus
vivendi: Eurythmia,
dokumentarni film
21:35 Downton Abbey (1),
serija
22:50 Dnevnik 3
23:10 Vijesti iz kulture
23:30 Plaćenik, arupsko-
američko-južnoafrički
film
01:05 Dr. Oz (2b), talk-show
01:50 Vegas, norveški film
03:40 Braća i sestre, serija
04:25 Dr. Oz (2b), talk-show
05:05 Skica za portret
/ Fotografija u Hrvatskoj
05:25 8. kat: Zločin u zastari,
talk-show (R)

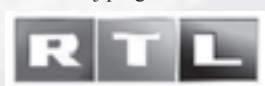

06:55 Najava programa
07:00 Mala TV
07:30 Moomini, crtana serija
07:55 Teletubbies
08:20 Papreni detektivi 2
08:45 H2O Uz malo vode! 3
09:10 Pogled na Zemlju 1:
Egipat, dokumentarna
serija (R)
10:02 Dolina sunca, serija
10:45 Globalno sijelo (R)
11:15 Split: More
11:45 Vrtlarica (R)
12:10 Šaptač psima,
dokumentarna serija
13:15 Doktor Who 4, serija
14:00 Doktor Who 4, serija
14:45 Degrassi 5, serija
15:10 Lov na antikvitete:
Ikona
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 8. kat: Zločin u zastari,
talk-show
17:20 Dolina sunca, serija
18:05 Svirci moji: Vinko
Coce, glazbena emisija
18:50 Bučom u glavu:
Aleksandar Stanković
19:00 Kriške sira (4),
dokumentarna serija
19:25 U vrtu pod zvijezdama,
animirana serija
20:00 Glee, serija za mlade
20:50 Konzerva: Crno-bijeli
spotovi

20:53 Konzerva: Koncertni
spotovi
21:00 Mladi revolveraši,
američki film
22:45 Braća i sestre, serija
23:30 Dva i pol muškarca
23:55 Ubojstvo 1, serija
00:55 Retrovizor: Ludnica u
Clevelandu, serija
01:20 Retrovizor: Zakon i red:
Zločinačke nakane, serija
02:05 Noćni glazbeni program

06:15 Dnevnik Nove TV R
07:05 Fun with Flupe
07:15 Štrumpfovi
07:35 TV izlog
07:50 Kako vrijeme prolazi, R
09:05 Djevojka imena Feriha
11:25 Inspektor Rex, serija R
12:15 Ninja ratnici, serija R
12:45 Zauvijek susjedi, R
13:50 In magazin R
14:30 Inspektor Rex, serija
15:20 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Djevojka imena Feriha
21:06 Djevojka imena Feriha
22:20 Večernje vijesti
22:40 Varalice, igrani film
00:15 Najtraženiji, film R
02:00 Sestra Hawthorne, serija
02:50 Muškarci ih vole glupe
03:40 Ezo TV, tarot show
04:40 Sestra Hawthorne, R
05:30 Dnevnik Nove TV R
06:20 In magazin R
06:55 Kraj programa

06:45 RTL Danas, (R)
07:30 Ekkluziv Tabloid, (R)
07:45 Ben 10: Ultimate Alien
08:15 Moji džepni ljubimci
08:35 Virus attack
09:10 Krv nije voda, serija (R)
10:05 TV prodaja
10:20 Miješani brak, (R)
11:10 Divlja ruža, telenovela
12:20 Obitelj Rey, telenovela
13:10 Avenida Brasil, (R)
14:10 Miješani brak, serija
15:00 Heroji iz strasti, serija
16:00 Heroji iz strasti, serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Krv nije voda, serija
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:10 Avenida Brasil, serija
20:00 Barry Munday - TV
premijera, igrani film,
romantična komedija
21:50 Uvod u anatomiju, serija
22:50 Uvod u anatomiju, serija
23:50 RTL Vijesti

00:10 Zaboravljeni slučaj, serija
01:00 Prislino slijetanje, film,
akcijski triler (R)
02:40 Astro show
03:40 RTL Danas, (R)
04:20 Kraj programa

**SRIJEDA
7.8.2013.**

06:05 Među nama: Biološka
znanost i genomska
filostratigrafija (R)
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:01 Vijesti
07:06 Dobro jutro, Hrvatska
07:30 Vijesti
09:03 Gorski liječnik, serija
09:47 Vijesti iz kulture
09:55 Glamurozne slastice,
dokumentarna serija (R)
10:19 Zaleđeni planet, (R)
11:11 Draga Genevieve
11:33 Draga Genevieve
12:00 Dnevnik 1
12:35 Nasljednica s
Vendavala, telenovela
13:25 Dr. Oz, talk-show (R)
14:05 Jelovnici izgubljenog
vremena:
14:30 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:45 Molitve za Bobbyja,
američki film (R)
16:10 Popuna
16:25 Razgovor s Džamonjom,
dokumentarni film
17:00 Vijesti
18:15 Heartland, serija
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:05 LOTO 7/39
20:10 Odmori se, zaslužio si
20:45 Ekstremni gradovi:
Hammerfest,
dokumentarna serija (R)
21:40 Downton Abbey (1)
22:40 Dnevnik 3
23:00 Vijesti iz kulture
23:20 Valhala se budi,
britanski film
00:50 Dr. Oz (2b), talk-show
01:35 Molitve za Bobbyja,
američki film (R)
03:00 Braća i sestre, serija
03:45 Dr. Oz (2b), talk-show
04:25 Skica za portret /
Fotografija u Hrvatskoj
04:40 Reprizni program
05:25 8. kat: Otpad kao
umjetnost, talk-show (R)

06:10 Najava programa
06:15 Nasljednica s
Vendavala, telenovela
07:00 Mala TV
07:30 Moomini, crtana serija
07:55 Teletubbies

08:20 Papreni detektivi 2
08:45 H2O Uz malo vode! 3
09:10 Pogled na Zemlju 1:
Madagaskar,
dokumentarna serija (R)
10:02 Dolina sunca, serija
10:45 Globalno sijelo (R)
11:15 Domaća dok. serija / film
12:10 Šaptač psima
13:10 Doktor Who 4, serija
14:00 Doktor Who 4, serija
14:45 Degrassi 6, serija
15:10 Putujmo svijetom:
Benin
15:20 Škola mora: Brač-Hvar
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 8. kat: Otpad kao
umjetnost, talk-show
17:20 Dolina sunca, serija
18:05 Za srce i dušu - pop i
rock, glazbena emisija
18:50 Bučom u glavu:
Miroslav Škoro
19:00 Kriške sira
19:25 U vrtu pod zvijezdama
20:00 Glee, serija za mlade
20:50 Konzerva: Dalmatinska
20:53 Konzerva: Slavenska
21:00 Muškarci koji bulje u
koze, američki film
22:30 Braća i sestre, serija
23:15 Dva i pol muškarca
23:40 Ubojstvo 1, serija
00:40 Retrovizor: Ludnica u
Clevelandu, serija
01:05 Retrovizor: Zakon i red:
Zločinačke nakane, serija
01:50 Noćni glazbeni program

07:05 Fun with Flupe
07:15 Štrumpfovi
07:50 Kako vrijeme prolazi, R
09:05 Djevojka imena Feriha
11:25 Inspektor Rex, serija R
12:15 Ninja ratnici, serija R
12:45 Zauvijek susjedi, R
13:50 In magazin R
14:30 Inspektor Rex, serija
15:20 Ninja ratnici, serija
15:50 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Djevojka imena Feriha
21:06 Djevojka imena Feriha
22:10 Večernje vijesti
22:30 Deseti krug, igrani film
00:35 Varalice, igrani film R
02:05 Sestra Hawthorne
02:55 Muškarci ih vole glupe
03:45 Ezo TV, tarot show
04:45 Sestra Hawthorne, R
05:35 Dnevnik Nove TV R
06:25 In magazin R
07:00 Kraj programa

06:45 RTL Danas, (R)

07.30 Ekkluziv Tabloid, (R)
 07.45 Ben 10: Ultimate Alien
 08.15 Moji džepni ljubimci
 08.35 Virus attack
 09.10 Krv nije voda, serija (R)
 10.20 Miješani brak, (R)
 11.10 Divlja ruža, telenovela
 12.05 TV prodaja
 12.20 Obitelj Rey, telenovela
 13.10 Avenida Brasil, (R)
 14.10 Miješani brak, serija
 15.00 Heroji iz strasti, serija
 16.00 Heroji iz strasti, serija
 16.55 RTL 5 do 5
 17.10 Krv nije voda, serija
 18.05 Ekkluziv Tabloid
 18.30 RTL Danas
 19.10 Avenida Brasil, dramska serija
 20.00 Odbrojanje, igrani film, triler
 22.30 Kost, serija
 23.25 Kost, serija
 00.20 RTL Vijesti, informativna emisija
 00.40 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
 01.35 Vratit će se rode, humorna drama (R)
 02.30 Astro show, show
 03.30 Vratit će se rode, humorna drama (R)
 04.25 RTL Danas, (R)
 05.00 Kraj programa

06.40 Najava programa
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 07.01 Vijesti
 07.06 Dobro jutro, Hrvatska
 07.30 Vijesti
 09.03 Gorski liječnik, serija
 09.47 Vijesti iz kulture
 09.55 Glamurozne slastice, dokumentarna serija (R)
 10.19 Zaleđeni planet: Jesen, dokumentarna serija (R)
 11.11 Draga Genevieve...
 11.33 Draga Genevieve...
 12.00 Dnevnik 1
 12.35 Nasljednica s Vendavala, telenovela
 13.25 Dr. Oz, talk-show (R)
 14.05 Jelovnici izgubljenog vremena:
 14.30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14.45 Bio sam Faust tinejdžer, američko-kanadski film (R)
 16.15 Popuna
 16.25 Kič?, dok. serija
 17.00 Vijesti
 18.15 Heartland, serija
 19.10 Tema dana
 19.30 Dnevnik
 20.05 Odmori se, zaslužio si
 20.40 Turistička klasa
 21.10 Suvremenici: Boris Bučan, dok film
 21.45 Downton Abbey
 22.40 Dnevnik 3
 23.00 Vijesti iz kulture
 23.15 Amerika protiv Johna Lennona, američki film
 00.55 Dr. Oz (2b), talk-show
 01.40 Izlaz, američko-kanadski film (R)
 03.10 Braća i sestre, serija
 03.55 Dr. Oz (2b), talk-show
 04.35 Skica za portret /

ČETVRTAK 8.8.2013.

06:10 Riječ i život: Moj križ na Križnom putu, religijski program (R)

Fotografija u Hrvatskoj
 04:50 Reprizni program
 05:25 8. kat: Postala sam mama i što sad?, talk-show (R)

04:25 Najava programa
 04:30 Nasljednica s Vendavala, telenovela
 05:15 Zagreb: Ramazanski bajram, prijenos iz zagrebačkog islamskog centra
 07:00 Mala TV
 07:30 Moomini, crtana serija
 07:55 Teletubbies
 08:20 Papreni detektivi 2
 08:45 H2O Uz malo vode! 3
 09:10 Pogled na Zemlju 1: Kostarika, dokumentarna serija (R)
 10:02 Dolina sunca, serija
 10:42 Globalno sijelo (R)
 11:10 ni DA ni NE: Globalizacija
 12:00 Sportske igre mladih
 12:15 Šaptač psima, dokumentarna serija
 13:05 Doktor Who 4, serija
 14:10 Doktor Who 4 Specijal, serija za mlade
 15:15 Osoba tjedna: Kićo Slabinac
 15:24 Moderna vremena: Godišnji odmor
 15:31 Fenomeni: Kontrola mase
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:35 8. kat: Postala sam mama i što sad?, talk-show

17:20 Dolina sunca, serija
 18:05 Sevdah, dok. film
 19:10 Bučom u glavu: Zlatan Zuhrić Zuhra
 19:25 U vrtu pod zvijezdama
 20:00 Glee, serija za mlade
 20:50 Konzerva: Ženska imena (4. dio)
 20:53 Konzerva: Hrvatski film
 21:00 Munich, američki film
 23:40 Braća i sestre, serija
 00:25 Dva i pol muškarca
 00:50 Ubojstvo 1, serija
 01:50 Retrovizor: Ludnica u Clevelandu serija
 02:15 Retrovizor: Zakon i red: Zločinačke nakane, serija
 03:00 Noćni glazbeni program

07:15 Fun with Flupe
 07:25 Štrumpfovi
 07:45 TV izlog
 08:00 Kako vrijeme prolazi, R
 09:00 TV izlog
 09:15 Djevojka imena Feriha
 11:25 Inspektor Rex, serija R
 12:15 Ninja ratnici, serija R
 12:45 Zauvijek susjedi, R
 13:50 In magazin R
 14:30 Inspektor Rex, serija
 15:20 Ninja ratnici, serija
 15:50 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 In magazin
 18:05 Kako vrijeme prolazi
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Djevojka imena Feriha
 21:06 Djevojka imena Feriha
 22:05 Večernje Vijesti
 22:25 Kobra, igrani film
 23:55 Deseti krug, film R

02:00 Sestra Hawthorne
 02:50 Muškarci ih vole glupe
 03:40 Ezo TV, tarot show
 04:40 Sestra Hawthorne, R
 05:10 Muškarci ih vole glupe, serija R
 06:00 Dnevnik Nove TV R
 06:50 In magazin R
 07:20 Kraj programa

06.45 RTL Danas, (R)
 07.30 Ekkluziv Tabloid, (R)
 07.45 Ben 10: Ultimate Alien
 08.15 Moji džepni ljubimci
 08.35 Virus attack
 08.55 TV prodaja
 09.10 Krv nije voda, serija (R)
 10.20 Miješani brak, (R)
 11.10 Divlja ruža, telenovela
 12.20 Obitelj Rey, telenovela
 13.10 Avenida Brasil, (R)
 14.10 Miješani brak, serija
 15.00 Heroji iz strasti, serija
 16.00 Heroji iz strasti, serija
 16.55 RTL 5 do 5
 17.10 Krv nije voda, serija
 18.05 Ekkluziv Tabloid
 18.30 RTL Danas
 19.10 Avenida Brasil, serija
 20.00 Gol 2: Ostvarenje sna - TV premijera, igrani film, sportska drama
 22.20 CSI, serija
 23.20 CSI, serija
 00.15 RTL Vijesti
 00.35 Zaboravljeni slučaj, serija
 01.30 Kost, serija (R)
 02.25 Astro show
 03.25 Kost, serija (R)
 04.15 RTL Danas, (R)
 04.55 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 14,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Populane melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 • 18,15 'Vojvodanski tjedan'
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
 • 20,00 Divni novi svijet
 • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
 • 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

»DUŽIJANCA 2013.« NA SUBOTIČKOM HIPODROMU

Kasački dan u znaku

Oldtimeri

Kasačke utrke »Dužijanca« imaju dugu tradiciju održavanja, od 1968. godine, i predstavljaju najznačajniji kasački dan u Subotici, ali i jedan od najznačajnijih sportskih događaja ove vrste u zemlji. Stoga su i ove godine na subotičkom Hipodromu, usprkos »tropskom« nedjeljnom poslijepodnevju, okupile veliki broj ljubitelja ovoga sporta. Održano je ukupno osam utrka, u kojima su sudjelovala najbolja grla u Srbiji i nekoliko grla iz Slovenije.

Najveće zanimanje publike pobudila su finala domaće i internacionalne Dužijance (obje 1600 metara), o čemu svjedoče i nagradni fondovi ovih utrka od 200, odnosno 300 tisuća dinara. Finale domaće Dužijance osvojilo je grlo Gruccione s vremenom 1,16,6 vlasnika *Spase Tomića* i *Saše Grujića*, koji je ujedno bio i vozač. U internacionalnoj Dužijanci trijumfiralo je grlo *Iarissa Urby* s vremenom 1,14,9 (vlasnik »YUM Commerce«, vozač *Jože Sagaj*).

U utrci domaće Dužijance najbrže je bilo grlo Gruccione, dok je u internacionalnoj Dužijanci trijumfiralo grlo Iarissa Urby

žetvene svečanosti

U utrci dvogodaca »Porodica Radmanović – Crvenka« pobijedilo je grlo Grifone (vlasnik *Oto Feldi*, vozač *Branislav Mukić*), dok je u utrci trogodaca »HV partner« (2140 metara) najbrže bilo grlo Baileys vlasnika i vozača *Branislava Mukića*. Utrku »ZZ Salaš« (2140 metara) »dobilo« je grlo Dakota (vlasnik *Andrija Valenčik*, vozač *Miroslav Merković*). Predsjednik Konjičkog kluba »Bačka« *Mirko Skenderović* je, otvarajući utrke, podsjetio kako se

one tradicionalno održavaju povodom završetka žetvenih radova naglasivši, da kao takve predstavljaju važan dio proslave Dužijance.

Osim kasačkih utrka posjetitelji su mogli uživati i u pratećim programima, kao što su paradno jahanje (ergela »Kelebija«), parada oldtimer automobila, motocikala i traktora, kao i nastup folkloraca Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« iz Subotice, koje je pripremio koreograf *Andrija Bašić Palković*.

D. B. P.

Mirko Skenderović i pobjednici internacionalne Dužijance

2. kolovoza 2013.

USPJEŠNE SESTRE EMINA I ANETA FIRANJ

Šampionke iz Nenadića

Emina i Aneta Firanj iz Nenadića uspješne su mlade sportašice i u njihovoj kolekciji već je pregršt medalja i priznanja osvojenih u sportskom aerobiku i fitnessu. Vrijedno vježbaju, bez obzira što im nije jednostavno dolaziti na treninge sa salaša u Sombor. No, nije samo sport ono što ih interesira i u čemu su uspješne. Dovoljno je razloga da se nađu na stranicama naših novina.

Emina i Aneta dokaz su da se uz rad i volju sve može postići, pa čak i ako radni dan uz školske obveze i treninge traje od ranog jutra do kasne večeri. Razgovor počinjemo sa strarijom Eminom, učenicom drugog razreda Medicinske škole u Somboru. U njevoj kolekciji je 14 medalja, a od toga zlatnih je šest. Saznajemo da se prvo bavila gimnastikom i karateom, ali su je uvijek fascinirale »čirli-dersice«, a kada je čula da sličan sport postoji i u Somboru otišla je na prvi trening. Kaže, toliko je bila zadivljena da je bez dvoumljenja odmah odlučila da će to biti sport kojim će se baviti.

PRVA MEDALJA POSLIJE ŠEST MJESeci

Na prvo natjecanje Emina je izašla poslije samo šest mjeseci treniranja. Bio je to ekipni nastup u stepu, a ekipa čiji je član bila Emina osvojila je drugo mjesto na državnom prvenstvu Srbije. Za prva pojedinačna natjecanja trebalo je još godinu dana rada,

ali uloženi trud se isplatio, jer već prvi pojedinačni nastup donio je Emini brončanu medalju na državnom natjecanju. Logičan slijed bilo je i zlato na državnom natjecanju i titula najbolje juniorke koje je osvojila prošle godine. Ove je godine ekipno Emina na državnom natjecanju osvojila prvo mjesto, a pojedinačno bila je druga. Zanimalo nas je kako izgleda sam nastup, a Emina pojašnjava da se nastup sastoji iz dva dijela – obveznih i slobodnih elemenata. »U koreografiji treba biti mnogo elemenata, ali se ne smije niti pretjerati. U aerobiku moj nastup na državnom traje dvije minute, a u fitnessu minutu i pol. Prije samog nastupa sređujemo se, jer izgled mora biti upečatljiv«, priča Emina, koja će početkom naredne godine preći u seniorsku kategoriju. Trenutačno je, zbog povrede koljena, na terapiji, ali se nada da će moći nastaviti s natjecanjima, jer čeka je još mnogo izazova na državnim prvenstvima.

STOPAMA STARIJE SESTRE

To što je mlađa sestra Aneta krenula Emininim stopama i nije iznenađujuće. I noj nije trebalo mnogo da shvati da su fitness i aerobik sportovi kojima se želi baviti. »Počela sam u trećem razredu i više od tri godine redovito treniram. Je li sestra uzor? Pa ne znam. Moguće«, kroz smijeh kaže Aneta učenica sedmog razreda Osnovne škole »Bratstvo-

jedinstvo« u Somboru, koja u svojoj kolekciji također ima veliki broj medalja. Po broju osvojenih medalja ona, gotovo u stopu, prati svoju stariju sestru. Od 13 osvojenih medalja, čak šest je zlatnih. No, ona razmišlja unaprijed, pa ima jasan cilj, a to je medalja sa svjetskog natjecanja.

Osim što su uspješne sportašice, sestre Firanj se bave i recitiranjem. Prvo su bile članice dramske sekcije HKUD-a »Vladimir Nazor«, a sada su u Udruzi građana »Urbani Šokci«. Uspješno sudjeluju na smotrama recitatora u Subotici na hrvatskom jeziku. Nije im uvijek jednostavno postići sve obveze, ali kada je u pitanju ono što vole lako ostave i svoje društvo

zbog treninga, koji su ljeti i po dva puta na dan. »Na Nenadiću ima nas dosta mladih, ali nemamo prostor za druženje, pa se okupljamo na igralištu. Često nas drugovi zovu da malo posjedimo, da se družimo, ali ako imamo treninge ništa od toga. Nekada mi je i žao, ali onda shvatim da mi je mnogo važnije da to vrijeme iskoristim za treninge«, kaže Aneta. Veliku podršku imaju i od roditelja, mame *Jasenske* i tate *Gorana*, koji su uvijek tu kada ih i po dva puta na dan treba prevesti do grada. S obzirom na to da najveći dio troškova natjecanja snose roditelji, mama i tata opet su tu da pomognu svojim kćerkama.

Zlata Vasiljević

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodaju se tvornički univerzalni skoro nov cirkular, nov el. šporet s ravnom pločom HANSA, ZOB, spavaća starinska bunjevačka soba i oprema, nošnje, trpezarijski stol, stolice, tepih i sl. i moderna venčanica. Tel.: 060053570 ili 024-532570.

Prodajem bilijar stol – karambol iz 1875. godine, antikvit, veoma očuvan s 3 x 3 kugle od original slonovače. Rezervna čoja iz Amerike. Od 1983. godine uopće nekorišten, za 3500 eura. Tel.: 024-572-875 ili 063-8838747.

Izdaje se dvosobni namješten stan na Proizivci. Tel.: 069 - 2887213.

Prodajem priručnike za pripremu državne mature u RH i to: matematika, hrvatski, engleski, te biologija, fizika, kemija. Zvati 063 - 8820654.

Izdajem jednosobni namješten stan, blizu Ekonomskog fakulteta, telefon, CATV, interfon, TA peć, priključak na ADSL. Tel.: 064 - 3285657.

Prodajem veću termoizolovanu kompletno završenu tehnički primljenu katnicu (13 x 11) sa suterenom, CG i svim infrastrukturnim priključcima (voda, kanalizacija, telefon, internet, gas) u centru Sombora. Tel.: 025-449-220; 064-280-84-32.

Prodajem traktor Torpedo tip TD 4506 izdanje 1979 god. Registriran, izvršena generalna popravka i u odličnom je stanju. Tel.: 061-1621820.

Prodajem sajle raznih dužina i debljina u Novom Sadu. Tel.: 063 8291-264.

Subotica - Centar, izdaje se poslovni prostor 96 m² – 4 prostorije pogodan za urede, predstavništva, agencije. Tel.: 024 529-745; 063 518-218.

Izrađujem hrastove čamce, 3 do 6 metara dužine i jasenova vesla. Prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Morović Tel.: 064-3467056 www.okrugic-camci.co.rs

Prodajem Singer šivaći stroj star preko 100 godina. Malo korišten, sačuvan s original papirima, za 100 eura. Tel.: 572-875; 0638838747; 0690094246;

Primila bih na dvorbu, spremanje ili druge kućne poslove. Tel.: 065/531-99-28.

Iznajmljivanje čokoladne fontane za rođendane, vjenčanja i razne druge prigode. Tel.: 069/524-7860.

Crikvenica – izdajem apartmane blizu mora. Tel.: +385 51 241-053.

Prodajem Renault CLIO 1,2 crvene boje, 3 vrata, decembar 2011, prešao 4500 km. Tel.: 063/516-300.

Prodajem kozje mlijeko i sireve u Subotici. Tel.: 064 2380088.

Prodajem vijetnamske svinje i švicarske patuljaste koze. Tel.: 064 2380088.

Nudim uslužno kuhanje domaćeg sapuna, sirovina osigurana. 50 posto gotovog sapuna nudim osobi koja poznaje tehnologiju. Tel.: 069 2887213.

Prodajem stan u Zagrebu – Gajnice, 52,80m² + ostava u podrumu. Stan ima 2 sobe, kuhinju, kupaoću, wc, predsoblje, terasu. Neposredna blizina vrtića, škole, ambulate, tržnice i ostalih sadržaja. Tel.: 064-3690680.

Izrađujem po narudžbi ručno šivene tradicionalne ženske bunjevačke, šokačke, mađarske i bizovačke papuče. Tel.: 064 0543720.

Povoljno dekoriranje dvorana za vjenčanja i rođendane, izrada perlica za zvanice, poklon korpe i dekorativno pakiranje darova. Tel.: 064 0543720.

Prodajem ulični dio obiteljske kuće. U jednom dijelu potrebna adaptacija. Postoji struja, voda, kanalizacija, kablovska. U najljepšem je dijelu Kertvaraša. Cijena 40.000 eura. Tel.: 024 572-875, 063 8838747, 069 0094246.

Prodajem salaš i 2 jutra zemlje kod željezničke stanice Ljutovo, Mažuranićeva 21. Tel.: 061 2358099.

Prodajem brašno TIP 500, TIP 400 meko i oštro od 1, 5, 25 kg. Tel.: 024562-415 ili 064 2779948.

Prodajem slamu – žitnu i zobnu s njive, i čutke. Tel.: 532-570 ili 060 0532570.

Crikvenica, izdajem apartmane blizu mora. Tel.: 385 51 241053.

Mijenjam 2 jutra zemlje i salaš u Ljutovu za garsonjeru u Subotici. Tel.: 061 2358099.

Prodajem brašno T-500 krušno, T- 400, čisto i T- 400 oštro. Po narudžbi pečem domaći kruh. Tel.: 024 562-415 ili 064 2779948.

Prodajem bojler 10 litara, aspirator i električnu biciklu malu. Tel.: 024 562-415 ili 064 2779948.

Prodajem kuću-vikendicu na obali jezera Palić. Tel.: 062 8687964.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važiti će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo i urednica Hrcka)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vuković-Lamić
Branimir Kuntić
Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матиче српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO: ROĐENJE SINA NAKON DVIJE KĆERI

Bog se brine za nas

Svima je poznato da sela odumiru, da se mladi preseljavaju u gradove, a da je rješavanje egzistencije u ruralnim sredinama jako teško. Sljedeći primjer pokazuje da posvećenost i vjera svladavaju sve. Riječ je o obitelji *Zdenka* ('75) i *Jasne* ('86) *Dulić*. Ovaj mladi par u braku je već pet godina. Oboje su rođeni Đurđinčani,

gdje i sada odgajaju svoje troje djece.

Najstarija im je kćer *Sara* s četiri, a mlađa *Barbara* ima dvije godine. Nedavno su dobili i sina. Beba je rođena 11. lipnja 2013. i dobio je ime *Jakov*. *Dulićevi* su vrlo religiozni, što se ne očituje samo u davanju biblijskih imena svojoj djeci:

»Otvoreni smo prema životu. Nismo

planirali sada treće dijete, ali smo prihvatili ako bude – bude. Bog nam je dao da bude. Nadamo se i idućem, oboje volimo djecu«, kaže pater familijas.

Inače, *Jasna* potječe iz obitelji sa sedmero djece, gdje je ona najstarija, dok *Zdenkovi* roditelji imaju troje.

U Đurđinu nema jaslica niti vrtića, a djecu je teško voziti u Suboticu radi putovanja, koja se ne dotiraju. Stoga je *Jasna*, premda je završila Ekonomski fakultet, ostala kućanica. Skrbi za kćeri i sada za bebu. Obitelj se izdržava iz jedne plaće. *Zdenko*, na sreću, radi u privatnoj tvrtci. Iako se *Dulićevi* ne žale, očito je da im nije lako u podstanarstvu.

Kao neokatekumeni crpe snagu za izazove života i braka iz duhovnosti:

»Sve skupa nas okružuje strah materijalnog svijeta. No, mi imamo povjerenje u Krista, Bog se za nas brine preko ljudi koje ni ne poznajemo«, dodaje *Jasna*.

Sastanak s *Dulićevima* ipak nismo održali u Đurđinu, već ih zatičemo na Paliću, gdje su došli radi malog izleta. Dok smo šetali, *Sara* je pitala roditelje je li to more o kojem je toliko slušala? Dakako, pod ovim uvjetima *Dulićevi* još nisu bili u stanju voditi djecu na more, pa su im pokazali Paličko jezero. Za razliku od mnoge gradske djece koja ne znaju što činiti bez računala, mobitela i igrice, *Sara* i *Barbara* su bezbrižne, mirne, spokojne. Kada malo poraste, priključit će im se i *Jakov* – koji se možda nije rodio u materijalnoj, već u duhovno bogatoj obitelji.

Nikola Perušić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Kolo, kolo, naokolo

ZABAVA

Piše: Branko Ivković

Evo ja opet našo malo vrmena između vučenja slame i tanjiranja da vam štogod napišem da ne ispadne da se samo falim i dičim. Faljen Isus čeljadi, nisam vam ni kazo od tolike žurbe, a ovaj pedig odozgor pripeko ko neslan, a moglo bi malo ostavit i za zimu koju čutku, a ne na zimu otegnit ladnoći ko neslan. Kadgod kažedu stari da ko na Svetog Josu nije došo bos u škulu dica su ga ismijavala. Bome ove godine na Svetog Josu nisi mog ni nos provirit brez zimskog kaputa i čizama, a kamol ić bos. Ova moja kaže da je to zato što sam omatorijo, ta bome niki sidim i mislim da ona možda ima i pravo, otkad sam se rodijo i država nam jedno četri puta prominila ime, predsednike ko će i popamtit, a Jevropska unija nije ni postojala. Ta majkuša mu stvarno sam mator, al se zato ne dam, još se uvijek idem fodbolovat, a fala Bogu još se mož i poist i popit, niki dan se moj drug Bela tijo kladit nuza me da možem pojist vajlingčić fanaka s pekmezom i bome bi dobijo ja vam kažem ucigurno, ja bi to duni-jo makar u silo. Samo su odustali, valjda su se poplašili da će fasovat.

Al sam se niki dan isprašijo čeljadi moja, a na kraju mi već došlo da se manim i zapalim i slamu i prikolicu i nek ide uvruga i ovaj naš poso u ništa, al šta ćeš kad nas bačo učijo da triba radit i samo radit, a najčešće u vitar i uglavnom zabadavad. Ja vama kažem čeljadi moja, kad bi nama Rvatima Bunjevcima ode na ovoj našoj nesričnoj zemlji dono kaku »derektiv« da je zabranjeno radit, naš bi se sav svit razbolijo na živce a to bome di ko znade iskoristit. Sad opet tu ja i Tome konjdar mozgamo kako ćedu opet minjat Vladu, moj tome kaže: »Idem ja kajst mojoj Koci da mi ispegla košulju i čakšire, a ja ću očistit čizme biće glasanja«. »Ta kakog glasanja, idi u vraga spadalo jedno matoro, sidi tu i pi to pivo. Mira

ako vidi da se samo nadimamo neće nam ni dat drugo na veresiju, ta sad si glaso, da ne bi opet zabadavad ijo i pijo?«, velim mu ja, a on se baš niki uozbilijio kugod majkin šarov kad pucadu bičom, pa će: »Stvarno si ti Braniša nesvaćen čovik jal nisi skonto šta je onaj niki dan divanijo jel nećeš da skontaš, ta ovi očedu da upomo izmenjadu ministre, a ovi nećedu da odedu. Jedan je kažedu toliko bijo ministar na istom mistu da je već zavridijo penziju, a on neće ni da čuje već upomo tira vodu na svoj mlin«. Hm, mislim se ja niki ta bome nije on lud, zna on zašto se gura, ta bome bi se i ja guro sve bi rijo ispod tačaka za naku plate-tinu i još pet puta toliko koji kaki nadnica, nije to dvajst iljada misečno kugod ove novokomponovane gazde što plaćadu od državni novaca što dobijedu kobajage da držidu firme, a oni držidu malo pa otvoridu drugu, a radaš novaca u džep, neg sad sam sebe dobro iscovo i još ošinijo ovom masnom šepicom.

Ta opet sam se zalajo o politici, a nisam vam ni divanijo o dužijanci u našoj lipoj crkvi novo umazanoj, tamo na početku Ivković šora oma nuz Somborski put. Čeljadi moja tako je bilo lipo i na misi, a uveće tek u kolu nemožem vam ni isripovidat kako sam se izigro sve sam članjke izodi-ro, al ni mi ni žao, vidijo sam i moji stari divojaka i društva i što kažedu ovi mladi bilo je »kuk«, no moram priznat da sam i suknijo koji špricer priko mire al pak, glava će proć, al će ostat lipo sićanje.

Sad vas pozdravljam, moram ovom mom Tomi pomoć vuć đubre, nije vridan sam skopčat kardan na rasturivaču.

Lipo vas pozdravljam iz Ivković šora. Zbogom.

Bać-Iva bi u zadnje vrime malo-malo sijo na panj na drnjaku i jako se zaštodi. Sve ve godine je nikako izdaleka gledao kako dica odlazu iz sela, a evo, malo po malo, pa došo red i na njegove. Eto, cure se nakanile it na veće škole, jedna dvisto, a druga sto kilometri dalje od njegovog sela. A potli bi obadve dalje u svit. Oduvijek se pito zašto dica odlazu, a bome, nikako se ne vraću, sve mu ni bilo pravo. E, sad kad su njegove došle na red, ni imo šta kazat. Vidi da posla nema, da je sirotinje sve više, pa kako, onda, da ji sustavlja i na čemu, kad jim on i njegova ne mogu obezbediti ništa za sutra. Štodira se, šta bi da se poudaju, a dobro zna da su njevi parovi posvršavali škole, pa ako nemu kakoga kuma, jel ako nisu u prave partije, ne mogu ni sanjat posov za kakoga su izučili škole. Onda će on i njegova morat ranit i nji i njevu dicu, jel će možda svi zajedno ope otit iz sela. A vi što imu kuma, jel su u prave partije, za škulu i ne maru, pa je nisu ni svršili, posov svakako dobiju. Potli se bacu na politiku, pa pokupuju nikake diplome, a na kraj izajdu učeniji neg ni što su stvarno posvršavali i najveće škole. Eno, sića se da su na svi televizija obnarodovali i kako je prvi u države mutno svršijo velike škole, a ne siću ga se ni škulari ni učitelji. Samo, šta ćeš? Ne vridi noto nit štodirat, nit glasno divanit, a još manje trukovat, uvijek se najde taki što za sve i svakomu jako zamiru. Bać-Iva je samo jako otpljunijo, sve se prav digo, pa se patke poplašile i razbižale. Digo se i polako unišo u kuću. Njegova ništa posluje po kujne, sva se zapržatila. »Evo pravim malo ukiselo božjima koricama, cure ošle na Baru, pa znam da će bit jako gladne kad dođu natrag. A obadve to jako volju. A pravo da ti kažem, ne marim ni ja«, veli i meće tepsiju u rernu. »E, samo da to već dođu bundive...«, veli bać-Iva i jako se zaštodi. Zagledo se kroz pendžer i jako izdanijo. Eto, mlađa jako volji š njim zasist za tepsijcu bundivare, al opet se malo preznijo, pa i ona će za misec dana otit... a bundive još neće sazrit. Zapalijo je radijon, u zadnje vrime volji slušat kako na varoškomu divanu na matnomu. Zapalijo, a bolje da i ni. I tamo su počeli razvlačit divan od toga kako triba tirat mladež da ostane na kućnomu ognjišću. To kažu i mladi, al kad malo zajedu u divan š njima, opet se vidi da oni bolje sutra vidu napolju. Bać-Ivini kažu da su jako aktivni, al jim niko neće olakšat muke u ve države, pa bi zoto probali otit u matnu, a ako je i tamo tako, ošli bi još dalje. Džaba jim njevi prvi divanu da bi tribali ostat, da bi tribali uzet u tal no što oni danas radu, kad oni mislu i ne samo mislu, neg i ositu, da ji u ve države baš i ne volju odviše, osim ako nisu od ni što se okreću kako vitar duše. »Ta šta si se zaštodi toliko? Znađem da ti duša boli što će cure otit, al neće na kraj svita. Pa dođe nam svake subote i nedilje«, veli njegova, zagmuri mu glavu u medra, a mogo bi se zakunit da su je oči bile sjajne i mokre. »Oće, oće, još samo kad najdu kake bečare, sve će trčat gledat mater i dadu. Bolje se ti uči kuvat za dvoj, a kad ji očeš vidit, na ajziban, pa...«, tenta je bać-Iva. A u sebe se samo duboko zaštodi i opet zagledo kroz pendžer. »Zašto ji samo nisam učijo kako se triba okretat za vitrom? Možda bi onda i zauvik ostale blizu nas«, promrdža i opet se uputi na drnjak. I Taksa je nus put fasovo, ni kriv, ni dužan.

Piše: Ivan Andrašić

Oscar Wilde: Najveći porok je površnost.

F. M. Dostojevski: Kada glupan shvati da je glupan, on onda više nije glupan.

Jean-Jacques Rousseau: Čovjek je rođen slobodan, ali je ipak posvuda u lancima.

Konjski let!

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU
NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

Dragutin Boranić

Koje je godine i gdje rođen hrvatski jezikoslovac Dragutin Boranić?
Kada je diplomirao, a kada i gdje doktorirao?
Od kada predaje na fakultetu u Zagrebu?
Koje godine postaje dopisni član JAZU?
Kako se zove njegovo najpoznatije jezikoslovno djelo?
Kada je i gdje umro?

Roden je 19. prosinca 1870. godine u Marji Gorci.
Diplomirao je 1897. godine, a doktorirao 1890. godine u Zagrebu.
Od 1906. godine sljedeća četrin desetljeća.
1907. godine.
»Pravopis«.
1. rujna 1955. godine u Zagrebu.

Svađaju se muž i žena:

- Ti sve pare potrošiš na piće!
- Ma što hoćeš, ti kupuješ maskaru od 50 eura!
- Ali ja je kupujem da ti budem lijepa!
- Pa i ja pijem da mi budeš lijepa!

Profesor u školi objašnjava učenicima štetnost alkohola praktičnim primjerom.

Uzme glistu, stavi je u čašu vode - glista pliva.

Nakon toga stavi je u rakiju - glista uginje.

Upita učenike:

- Što iz toga zaključujemo?

A jedan učenik odgovori:

- Znači da moramo piti rakiju da se ne zarazimo glistama.

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
Ulica i broj: _____
Mjesto i zemlja: _____
Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje
- Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

**365
DANA**

ODLOŽENO PLAĆANJE!

čekovima građana, u jednakim

mjesečnim ratama, na dijelu asortimanu

VIKEND AKCIJA U KTC-u

2.8. - 5.8.2013.

SVAKOG UTORKA

-10%

**POPUSTA SAMO ZA
NEZAPOSLENE, uz
potvrdu o**

nezaposlenosti

Paprika babura 1kg

~~49.90din~~

39.90din

**-20%
POPUSTA**

Lubenica 1 kg

~~19.90din~~

13.90din

**-30%
POPUSTA**

Grah Trešnjevac 800g

~~201.90din~~
1kg = 201.90din

165.90din

**-17%
POPUSTA**

Voda Jana 1.5 litra

~~49.90din~~
1litra = 23.93din

35.90din

**-28%
POPUSTA**

Pivo Union svijetlo 0.5 litre

~~79.90din~~
1litre = 131.80din

65.90din

**-17%
POPUSTA**

Bazen 244x76 BESTWAY 57100

~~7,499.00din~~

4,899.00din

**-35%
POPUSTA**

Persil regular, fps expert 8 kg

~~1,099.90din~~
1kg = 174.98din

1,399.90din

**-30%
POPUSTA**

Rubel power fresh 9 kg

~~1,365.90din~~
1kg = 91.10din

819.90din

**-40%
POPUSTA**

LEMEŠKI LJETNI FEST

